

**KKTC
YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MÜZİK EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI**

**İLKÖĞRETİM 4. SINIF ÖĞRENCİLERİN EMPATİ
BECERİLERİNİN GELİŞİMİNDE MÜZİK EĞİTİMİNDEKİ
BEDEN PERKÜSYONU UYGULAMALARININ ROLÜ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZAR ULUCAN

**Lefkoşa
Ocak, 2020**

**KKTC
YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MÜZİK EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI**

**İLKÖĞRETİM 4. SINIF ÖĞRENCİLERİN EMPATİ
BECERİLERİNİN GELİŞİMİNDE MÜZİK EĞİTİMİNDEKİ
BEDEN PERKÜSYONU UYGULAMALARININ ROLÜ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZAR ULUCAN

TEZ DANIŞMANI

Yrd. Doç. Dr. Emine KIVANÇ ÖZTUĞ

**Lefkoşa
Ocak, 2020**

JÜRİ ÜYELERİNİN İMZA SAYFASI

Yakın Doğu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğüne, Hazar Ulucan'ın “**İlköğretim 4. Sınıf Öğrencilerin Empati Becerilerinin Gelişiminde Müzik Eğitimindeki Beden Perküsyonu Uygulamalarının Rolü**” başlıklı tezi ... Ocak 2020 tarihinde aşağıda imzaları bulunan jürimiz tarafından, Müzik Eğitimi Anabilim Bilim Dalı'nda Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

	Adı-Soyadı	İmza
Başkan:	Yrd. Doç. Dr. Cengiz Hakkı Eren	
Üye*:	Yrd. Doç. Dr. Seçil Besim	
Üye(Danışman):	Yrd. Doç. Dr. Emine Kıvanç Öztuğ	

Onay

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

...../...../ 2020

Prof. Dr. Fahriye ALTINAY AKSAL

Enstitü Müdürü

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI

Bu tezin içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi; tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu; çalışmada bana ait olmayan tüm veri, düşünce, sonuç ve bilgilere bilimsel etik kurallar gereği eksiksiz şekilde uygun atıf yaptığımı ve kaynak göstererek belirttiğimi beyan ederim.

Hazar Ulucan

..../.../2020

TEŞEKKÜR

Öncelikle bu çalışmamın yapılmasında bana yol gösteren, sorgulama, araştırma ve uygulama sürecim boyunca yardımlarını benden esirgemeyerek her anlamda beni ileriye taşıyan aynı zamanda üniversite yıllarında da öğrencisi olduğum Yrd. Doç. Dr. Emine KIVANÇ ÖZTUĞ'a sonsuz teşekkürlerimi sunmaktan mutluluk duyuyorum.

Araştırmamın gerçekleşmesinde önemli rol oynayan Necati Taşkın İlkokulu'na, orada tanıştığım ve deneysel çalışmamı yürütmemde bana yardımcı olan müzik öğretmeni Hare Yakula'ya aynı zamanda ikinci dönem itibarıyla tezimin uygulanma süreçlerine yer verdiğim 4B sınıfının sınıf öğretmeni Tülin Elmas'a ve müzik öğretmeni Kartal Tunç'a yardımlarından dolayı teşekkür ediyorum. Çalışmamın grubunu oluşturan güzel yürekli 4B sınıfı öğrencilerine çalışmama katılmayı kabul ettiklerinden dolayı teşekkür ediyorum. Araştırma sürecinde ve öncesinde psikolojik anlamda desteği olan anneme, babama ve kardeşime teşekkürlerimi sunuyorum.

Hazar Ulucan

..../.../2020

ÖZET

İLKÖĞRETİM 4. SINIF ÖĞRENCİLERİN EMPATİ BECERİLERİNİN GELİŞİMİNDE MÜZİK EĞİTİMİNDEKİ BEDEN PERKÜSYONU UYGULAMALARININ ROLÜ

ULUCAN, Hazar

Yüksek Lisans, Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Emine KIVANÇ ÖZTUĞ

Ocak 2020, 95 sayfa

Bu araştırmanın amacı, ilköğretim 4. Sınıf öğrencileri için hazırlanan müzik eğitimindeki Orff Schulwerk temelli beden perküsyonlu on iki derslik eğitim paketinin, öğrencilerin empati becerilerini ne düzeyde geliştirdiğini ortaya koymaktır.

Araştırma, 2018-2019 Eğitim- Öğretim yılında, KKTC'nin devlet okullarından bir olan Necati Taşkın İlkokulu'nda yapılmıştır. Çalışma grubunu 4B sınıfında öğrenim gören ve yaşları 10 olan; 11 erkek ve 12 kızdan oluşan 23 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada, “Çocuklar İçin Empati Ölçeği” testinin ön test, son test olarak yapılması ve performanslarının değerlendirilmesinde de istatistiksel açıdan veri toplandığından dolayı nicel; haftada iki ders saati olmak üzere toplam 12 etkinlik süresince gözlem yapılarak notlar tutulduğundan dolayı nitel yaklaşımlardan yararlanılmıştır. Hem nitel hem de nicel yaklaşımlar kullanarak verilerin toplandığı ve analiz edildiği, bulguları bütünleştirdiği ve çıkarımlarda bulunduğu için karma yöntemli bir çalışmadır. Araştırmada elde edilen veriler istatistiksel açıdan analizi için Wilcoxon ve Friedman testleri kullanılmıştır. Uzman görüşleri ile “Çocuklar İçin Empati Ölçeği” nden elde edilen bulgular sonucunda çalışma grubundaki öğrencilerin son test puanlarının istatistiksel anlamda ön test puanlarına göre anlamlı şekilde yüksek olduğu ve empati becerilerinin olumlu yönde etkisi olduğu sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: İlköğretim, Müzik Eğitimi, Orff Schulwerk, Beden Perküsyonu, Empati.

ABSTRACT**THE ROLE OF THE BODY PERCUSSION EFFECTS AT THE MUSIC
EDUCATION WHICH AIMED TO DEVELOP EMPATHY SKILLS ON THE
4TH GRADE PRIMARY SCHOOL STUDENTS****Ulucan, Hazar****Master of Arts, Department of Music Education****Thesis Advisor: Yrd. Doç. Dr. Emine KIVANÇ ÖZTUĞ****January 2020, 95 pages**

The aim of this study is to present, in which level the training package of twelve Orff-Schulwerk lessons improves the primary school 4th grade students empathy skills.

The study took place at Necati Taşkın Primary School, which is one of the government schools of T.R.N.C. on 2018-2019 semester. The study group consisted of 4B class students aged 10 years; There are 23 students consisting of 11 boys and 12 girls. In the study, the “Empathy Scale for Children” test was performed as a pre-test, post-test, and statistical data were collected in the evaluation of performances; Qualitative approaches were used as observation and notes were kept during 12 activities, two lessons per week. This is a mixed-method study because data is collected and analyzed using both qualitative and quantitative approaches, integrating findings and making inferences. Wilcoxon and Friedman tests were used for statistical analysis. As a result of the findings obtained from the “Empathy Scale for Children” with expert opinions, it was concluded that the post-test scores of the students in the study group were significantly higher than the pre-test scores and empathy skills had a positive effect.

Keywords: Primary Education, Music Teaching, Orff Schulwerk, Body Percussion, Empathy.

İÇİNDEKİLER

JÜRİ ÜYELERİNİN İMZA SAYFASI	i
ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI.....	ii
TEŞEKKÜR.....	iii
ÖZET.....	iv
ABSTRACT.....	v
İÇİNDEKİLER	vi
TABLOLAR LİSTESİ.....	viii
KISALTMALAR	ix

BÖLÜM I

GİRİŞ	1
1.1.Problem Durumu	1
1.2.Araştırmanın Amacı	5
1.3. Araştırmanın Önemi	6
1.4.Sınırlılıklar.....	7
1.5.Sayıtlar	8
1.6.Tanımlar	8

BÖLÜM II

KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	9
2.1. Kuramsal Çerçeve	9
2.1.1. Müzik Eğitimi	9
2.1.2. İnsan, Müzik ve Beden	9
2.1.3.Beden Perküsyonu	12
2.1.3.1. Beden Perküsyonu Notasyon Sistemleri	13
2.1.3.2. Beden Perküsyonunun Yer Aldığı Müzik Öğretim Yaklaşımları	14
2.1.4. I. Kademe (6-12 Yaş) Çocukların Psikomotor ve Psikososyal Gelişimi .	14
2.1.5. Empati ve Kişilerarası İletişim Becerileri	15
2.2. İlgili Araştırmalar	16

BÖLÜM III

YÖNTEM.....	23
3.1. Araştırma Modeli	23
3.2. Çalışma Grubu.....	24
3.3. Verilerin Toplanması.....	25
3.4. Veri Toplama Araçları.....	26
3.4.1. Çocuklar İçin Empati Ölçeği	26
3.4.2. Performans Değerlendirme Formu	27
3.4. Verilerin Analizi.....	28
3.5. Araştırma Plan ve Süresi	28

BÖLÜM IV

BULGULAR ve YORUMLAR	29
4.1. Çocuklar için Empati Ölçeğinin Ön-Test ve Son-Test Bulguları.....	29
4.2. Performans Değerlendirme Formu Bulguları.....	33
4.3. Öğrenci Gelişimlerinin Tutulan Günlük Raporlarına Göre Değerlendirilmesi	34

BÖLÜM V

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER.....	38
5.1. Sonuç ve Tartışma	38
5.2. Öneriler.....	39
KAYNAKÇA.....	42
EKLER.....	49
Ek-1. Etik Kurul İzni	50
Ek-2. Uygulama İzin Yazısı	51
Ek-3.Empati Ölçeği	53
Ek-4.Empati Ölçeği Kullanım İzni.....	55
Ek-5.Etkinlik Paketi	56
Ek-6.Performans Değerlendirme Formu	89
Ek-7.Benzerlik Raporu	95

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1. Öğrencilerin Eğitim Öncesinde ve Sonrasında Çocuklar İçin Empati Ölçeğine Verdikleri Yanıtların Dağılımı.....	29
Tablo 2. Öğrencilerin Eğitim Öncesinde ve Sonrasında Çocuklar İçin Empati Ölçeğinden Aldıkları Puanlar.....	31
Tablo 3. Öğrencilerin Eğitim Öncesinde ve Eğitim Sonrasında Çocuklar İçin Empati Ölçeğinden Aldıkları Puanların Karşılaştırılması.....	32
Tablo 4. Değerlendiricilere Göre Performans Değerlendirme Formu Puanlarının Videolara Göre Karşılaştırılması.....	33

KISALTMALAR

ÇİÖ : Çocuklar İçin Empati Ölçeği

MÖP : Müzik Öğretim Programı

BÖLÜM I

GİRİŞ

Bu bölümde sırayla araştırmanın problem durumuna, problem cümlesine, araştırmanın amacına, alt amaçlarına, araştırmanın önemine, sınırlılıklarına, sayıltılarına ve tanımlarına yer verilmiştir.

1.1 Problem Durumu

İnsanlar, yapısı gereği iletişim kurmaya açık, sosyal bir varlıktır. Bilgi alış-verişi, duygularını ve isteklerini karşı tarafa anlatma ve anlaşılma ihtiyacı, sorunlara yanıtlar bulma, uzlaşma ihtiyacı vb. iletişimsel gereçlerin yıkıcı olmadan gerçekleşmesi için iletişimde empatinin yerinin önemli olduğu düşünülür. İletişim becerilerinin güçlü olması, kendini ve dolayısıyla başkalarını anlayabilme durumları, kişinin yaşam kalitesini, güçlülüğü ölçüsünde olumlu yönde etkilediği düşünülür. Cüceloğlu (2016), iletişimle ilgili karşı tarafı dinleyememe, dinlemesine rağmen anlamama, kimi zaman karşımızdaki kişinin yerine kendimizi koyamama, aşırı sessiz olma veya çok konuşma gibi olumsuz durumların aşılammaması halinde bireyin, yaşam kalitesini olumsuz yönde etkileyebileceğini belirtir. Bununla birlikte, toplumsal anlamda demokratik bir yaşam sürdürülebilmesi için iletişim ile ilgili uzlaşının sağlanmasının gerekli olduğunu vurgular.

Dökmen (2005), kişilerarası iletişimin bulunduğu ortamlarda empati kurmanın, ilişkileri olumlu yönde etkilediğini söylemektedir. Bunun için iletişim kurulan kişinin rolüne kısa süreliğine bürünmenin, o kişinin duygularını ve düşüncelerini doğru anladıktan sonra, anlaşılan duygu ve düşünceleri yine karşısındakine sözlü veya sözsüz olarak samimi bir şekilde ifade edebilmenin gerekli olduğunu anlatmaktadır.

Empati kurabilmenin yollarından biri de duyguları anlayabilmek olabilir. Cüceloğlu (2016), beden duruşumuzun ve yüz ifadelerimizin duygularımızı yansıtan önemli araçlar olduğundan söz etmektedir. Bu nedenle kitabında beden duruşlarının ve yüz ifadelerinin açıklamalarıyla ilgili araştırmalara ve açıklamalara yer vermiştir.

Geçmişten günümüze dek, bilim insanları duyguların nasıl oluştuğunu merak ederek bazı sorgulamalara girişmişlerdir. Barret (2012), duyguların doğuştan gelmemekle

birlikte, bireyin yaşadığı sürece belli başlı olaylar karşısında sosyal, psikolojik ve biyolojik açılardan edindiği tecrübeleri doğrultusunda şekillendiğini, yaşadıkları olaylara benzer durumlarla veya insanlarla karşılaştıklarında bu duyguların açığa çıktığını anlatmaktadır.

Goleman (2003: çev. Yüksel, B. S.), beynin görüntülenebildiği dönemlerde nörobiyolojik alanda bilgi artışı olması sayesinde duyguların nasıl ortaya çıktığının gözlemlenebildiğinden bahsetmiştir. Goleman'a göre karşıdaki kişinin duygularını anlayabilme yeteneği olan empati sayesinde, bu kişiye karşı daha şefkatli ve ilgili olunabileceğinden söz etmektedir.

Bridge ve Yener'in (2003) hazırladığı **“Masal Sandığı 1”** isimli kitapta, kendi duygularını bilmeyen, tanımayan ve anlamayan bireylerin ileriye dönük aile, iş, arkadaşlık vb. ilişkilerinde başarısız olacağından ve bunun birey yaşantısına mutsuzluk getireceği gibi çevreyi de olumsuz etkileyeceğinden söz etmektedir. Duygularını tanıyan, duygular hakkında düşünen, konuşan, tartışan bireylerin etik değerlere ve sağlıklı kişilerarası iletişim becerilerine sahip olduğundan bahsedilir. Kendi duygularını fark eden her çocuk, öfke, kızgınlık gibi olumsuz duygulara rağmen bu duyguları yönetebildiğinde stres ortamından uzaklaşacağından ötürü derslerine gereken konsantrasyonu sağlayabilir hâle gelir. Duyguları bilen bireyler doğal olarak, karşıdaki insanın duygularını da tanıyabilir. Bu kitapta sevgi, öfke, kıskançlık, mutluluk, kaygı, korku, dürtüsellik, sebat, iğrenmek ve alay etmek duygu ve durumlarıyla ilgili hikâyelere yer verilmiştir. Hikâyelerdeki ana kahramanlar aracılığıyla bu duyguları, çocuklara eğlendirerek öğretmek amaçlanmıştır.

Duyguların öğretilmesinin bireyin yaşamını olumlu yönde etkilediği ve bununla birlikte tüm yaşamı boyunca bu eğitimin -duygularla iç içe olduğumuz için- süreceğini göz önünde bulundurarak ilköğretim öğrencilerinin beden perküsyonu aracılığıyla empati becerilerine yönelik duyguların eğitilmesinin önemli olduğu düşünülür.

İlköğretim öğrencilerinin empati becerilerinin gelişmesiyle elde edilecek kazanımların, Kuzey Kıbrıs Milli Eğitimin Genel amaçları ve temel ilkelerine uygun olduğu **“İlkokul Öğretim Programı”** (1. Basım) kitabında görülmektedir:

Madde A-3'te: Çocuğun çevresinde yer alan canlı ve cansız varlıklara saygı duyarak onları koruduğuna ve sevgiyle sahiplendiğine değinilmiştir.

Madde B'de: İnsanlık İlişkileri Bakımından iyiyi, doğruyu ve güzeli fark etmelerini sağlamak ve bu estetik duyguları kazanarak, insanlarla olan iletişimlerinde birliktelik, arkadaşlık, paylaşma, yardımlaşma gibi büyük duyguları yaşamlarında yer etmesini sağlamaktan söz etmektedir.

Madde D-2'nin "a" fıkrasında, her insanın bir değer olduğuna inanmasına değinirken; "f" fıkrasında, demokrasinin sadece "tüm yurttaşların siyasal, toplumsal ve ekonomik anlamda eşit görüldüğü idare sistemi"nden ibaret olmadığını, bununla birlikte tüm insanların karşılıklı hak ve sorumlukları olduğuna değinerek, bunlar doğrultusunda birbirlerinin inançlarını ve görüşlerini saygıyla kabul ettikleri bir yaşam şeklinden söz etmektedir.

Empati becerilerini geliştirerek toplum için yararlı ve iyi bir birey olma yolunda, müzik eğitimi verilmesinin olumlu yönde etkisi olduğu düşünülür. Göncü (2009), bireyin kendini tanımaya başladığı ve kişiliğini oluşturduğu zamanlardan itibaren bilişsel, duyuşsal ve devinişsel etmenleri bünyesinde barındıran müziğin, istendik şekilde davranış değişikliğine yol açabilecek bir etkide olduğunu belirterek; iyilik yapmayı seven ve empati becerileri yüksek bireyler yetiştirmede yararlı olduğu bilgisine ulaşmıştır.

Escola, C. A. (2018), empati eğitiminin kendi içindeki oluşturduğu örgün eğitim müfredatının uygulanmasıyla akademik başarıyı ve öğretmen-öğrenci ilişkilerini destekleyici olduğu; bununla birlikte, çocuğun sosyal ve duygusal güven duygularını geliştireme potansiyeline sahip olduğundan söz etmektedir.

İlköğretimde I. kademedeki yani 6-12 yaşları arasındaki çocukların müzikle ilgili becerilere ne derece yatkın olabileceğini anlamada gelişimsel özelliklerine bakılmasının yararlı olacağı düşünülebilir. Bu dönem çocuklarının, psiko-motor becerilerini etkileyen büyük ve küçük kasları kullanabildikleri, bu sayede çeşitli oyunlar ve koordinasyon gerektiren etkinlikleri rahatlıkla yapabildikleri fiziksel özellikler arasında görülürken; iletişim becerilerini yoğun bir şekilde kullanabildiği, sosyal olmada çok aktif olması nedeniyle arkadaş çevresinin de zenginleştiği bilinmektedir. Bununla birlikte psikolojik açıdan bakıldığında ise vicdan ve

değerlerini tanıma, oluşturma ve geliştirme sürecinde oldukları gibi, duygularını az çok karşı tarafa açıkça iletebilmektedirler (Yeşilyaprak, 2015).

İlköğretim I. kademe çocuklarının psikolojik, sosyal ve fiziki özellikleriyle bağdaşan ve çağdaş müzik yaklaşımı olan Orff Schulwerk müzik öğretim yönteminden, çalışmada yer alması nedeniyle kısaca söz etmek gerekebilir. Almanya’da doğmuş olup bestecilik yaşamında en ünlü eseri Carmina Burana kantatı veya Die Kluge (Akıllı kız) operaları ile bilinen, aynı zamanda müzik eğitimciliği alanında da ritmi temel alarak meydana getirdiği müzik öğretim yöntemiyle kendini gösteren Carl Orff (1895- 1982) ile eğitmen ve dansçı olarak, çeşitli dünya müziklerini inceleyip, iyi bir müzisyen yetiştirme, kendi kültürlerinin müzik ve danslarını yaratmada öğrencilere fırsatlar sunmayı başaran Gunild Keetman (1904- 1990) tarafından oluşturulan bir eğitimidir (Mimaroglu İ. 2011: s. 176; Andrews, 2011). Temelinde oyun, müzik ve dans olmakla birlikte asıl amaç her çocuğun kendini ifade etme potansiyelini bu yolla ortaya koymasıdır. İçeriğinde konuşma, şarkı söyleme, dans, hareket, beden perküsyonu, solo veya birlikte performans sergileme, drama, şiir vardır (Çoban, 2014). Orff Schulwerk yaklaşımı pek çok zekâ türüne, bünyesinde barındırdığı özelliklerden ötürü hitap etmektedir. Bu zekâ türleri; dilsel, matematiksel, görsel/ mekânsal, içsel, sosyal, müziksel ve bedensel olmak üzere yedi tanedir (Sandıkçı . A., 2017).

Çoban (2014), Orff Schulwerk’in temel görüşlerini şu şekilde açıklamaktadır:

- Dans ve müzik bireyin zihinsel, bedensel ve ruhsal potansiyelini en basit haliyle dışa vurmaya yarar.
- Çocuğun dil gelişimini müzik ve dansla destekleyecek geniş hareket alanını bünyesinde barındırır.
- Yapılan eğitimlerde şarkıya eşlik eden çalgılar, şarkının başlangıcından itibaren mevcuttur.
- Çalışılan müzik ister geleneklerimizin türettiği dans formunda olsun, ister notaların yol gösterdiği kaynak aracılığıyla olsun içerisinde yaratıcılık, doğaçlama barındıran bir eğitimidir.
- Her bireyin kendini, duygularını veya düşüncelerini ifade etmede müzik ve hareket potansiyeline sahiptir.

Bilen S., Özevin B.ve Canakay E. U. (2017), insanoğlunun nitelikli yaşama erişebilmesi için etkin öğrenmenin önemine dikkat çekerek, Orff destekli müzik eğitiminin bu yöndeki ihtiyaçları karşılayabildiğinden söz etmektedir. Orff temelli müzik eğitimi, oyun içgüdüsüne sahip olan çocukların kendilerini ifade edebilmede kendi bedenini ritmik, ezgisel ve tınısal bir çalgı olarak kullanabildiğinden bahsetmektedir. Çocuğun doğuştan müzikal olduğuna; bu nedenle başlangıçtan itibaren bedeninin ona sunduğu müzikal yetenekleri şarkı söyleme, devinme, kendi sözlerini oluşturup ezgisel olarak bedenindeki ritimle ve devinimle başarılı bir şekilde bir araya getirme yeteneğine sahip olduğu söylenmektedir.

Yukarıda verilen bilgiler ışığında empati becerilerini geliştirerek yaşamlarının olumlu yönde etkileneceği ilköğretim I. kademe çocuklarının gelişimsel özellikleri ve Orff Schulwerk müzik öğretim yönteminin sağladığı faydalarının göz önünde bulundurulmasıyla birlikte olumlu sonuçlar elde edileceği düşünülmektedir. Bu doğrultuda mutluluk, kızgınlık, üzüntü ve korkmuş olma duyguları bu çalışmada kullanılmak üzere belirlenmiştir. Duyguların yüzde mimiklerle, bedende ritmik hareketlerle, sözde kelimelerle ifade bulması karşı taraftaki kişinin duygularını anlamaya, karşı tarafa anladığı duyguları anlatmaya, duyguların beraberinde getirdiği üzüntü ve ağlamaklı tepkinin nasıl bir his olduğuna; gelişme çağındaki olmakla beraber beden perküsyonunda yer alan birçok hareketi uygulayabilecek fiziksel ve zihinsel yeterliliğe sahip ilköğretim 4. Sınıf (10 yaş) öğrencilerinin duyguları anlayabilme, üzüntü ve ağlamaklı tepkiyi ayırt edebilmelerine dair empati becerilerini geliştirmede Orff Schulwerk temelli beden perküsyonu uygulamalarının kullanılmasının yararlı olacağı düşünülmektedir.

Bu durumda araştırmanın problem cümlesi: “İlköğretim 4. sınıf öğrencilerinin empati becerilerini geliştirmede müzik derslerindeki Orff Schulwerk temelli beden perküsyonu etkinliklerinin rolü nedir?” olarak belirlenmiştir.

1.2.Araştırmanın Amacı

Çalışmanın genel amacı; İlköğretim 4. sınıf öğrencilerinin empati becerilerini incelemek olduğu gibi, müzik eğitimi ile empatinin ilişkili olduğu düşünülerek, uzman görüşüyle 12 ders saati boyunca yaptırılacak Orff Schulwerk yaklaşımı temelli beden perküsyonu etkinlikleri oluşturulduktan sonra bu etkinlikleri

çocuklarda uygulayarak empati becerilerine etkisini ölçmektir. Daha geniş bir açıklamayla; beden perküsyonu etkinlik paketinin, sosyal çevresi gittikçe genişleyen ilköğretim 4. Sınıf öğrencilerinin duyguları anlayabilme, üzüntü duygularını fark edebilme ve farklı durumlarda olsa da ağlamaklı tepkiyi (ör: mutlu olduğunda ve üzgün olduğunda ağlanabilir) ayırt edebilmesi veya fark edebilmesinin ne derece başarılı olduğunu incelemektir. Müzik eğitim yaklaşımlarından olan Orff Schulwerk temelli beden perküsyonu etkinlik paketi uygulanarak ilköğretim 4. Sınıf öğrencilerinin empati becerilerinin gelişimindeki rolünü değerlendirmek çalışmanın amacını oluşturmaktadır.

Bu amaç göz önünde bulundurularak şu sorulara yanıtlar aranmıştır:

1. Öğrencilerin eğitim öncesinde ve sonrasında, Çocuklar İçin Empati Ölçeğine (ÇİEO) verdikleri cevapların dağılımı, kişi sayısı ve yüzdelik hesabıyla meydana gelen istatistiksel dağılım nasıldır?
2. Öğrencilerin eğitim öncesinde ve sonrasında, ÇİEO'den aldıkları puanlar nelerdir?
3. Öğrencilerin eğitim öncesinde ve eğitim sonrasında, ÇİEO'den aldıkları puanların karşılaştırılması nasıldır?
4. Değerlendiricilere göre Performans Değerlendirme Formu puanlarının videolara göre karşılaştırılması nasıldır?
5. Öğrenci gelişimlerinin tutulan günlük raporlarına göre değerlendirilmesi nasıldır.

1.3. Araştırmanın Önemi

Toplumda yararlı bireyler olabilmek için insanın temel ihtiyacı olan iletişim becerilerinin iyi olması gerekmektedir. Özellikle arkadaşlarıyla iletişiminin yoğun olmaya başladığı, sosyal açıdan daha faal olunan ilköğretim 6-12 yaş arası çocuklarda kişilerarası iletişimin sağlıklı olması çocuğun psikolojisini olumlu yönde etkileyerek mutlu ve başarılı bir birey olmasını sağlayacaktır. Bunun için duygu eğitiminin, doğal olarak empati eğitiminin verilmesi çocuğun kendi duygularını anlamasına ve yönlendirmesine yardımcı olacağı gibi karşı tarafın da duygularını anlamasını sağlaması açısından önemlidir.

Empati eğitiminin verilmesinde müziğin kullanılması, duygular bağlamında ortak olduğu için yararlı olacağı araştırmalar göz önünde bulundurularak bilinmektedir. Müzik öğretim yöntemlerinden Orff Schulwerk temelli beden perküsyonu hareketlerinin çalıştırılması, 6-12 yaş aralığı olan çocukların fiziksel yeterlilikleri ile örtüşmekte; vicdan ve değerlerinin geliştiği, anlamlandırıldığı ve duygularını az çok ifade edebildiği bu dönemde empati eğitiminin verilmesinin öncelikle kendi duygularını anlamasına daha sonra karşıdaki kişilerin duygularını anlaması ve doğru değerlendirerek ifade edebilmesi açısından önemli olduğu düşünülmektedir.

Kısaca, sosyal açıdan gelişmeye, arkadaşlık ilişkilerinin, karşılıklı iletişimin, anlayışın güçlenmesine, toplum olarak birlikteliğe ve paylaşmaya ihtiyacı olan ilkokul 4. sınıf seviyesindeki çocuğun fiziksel anlamda gelişmekte olan kas gelişimi, hareket seçeneklerinin artması ve fiziksel anlamda kontrolün çocuğun kendisinin elinde olması nedeniyle kişilerarası iletişimde birbirlerinin duygularını anlama, anlaşılan duygular karşısında nasıl tepki vereceğini bilmede beden perküsyonunun yeri açısından önemlidir.

1.4. Sınırlıklar

Bu araştırma;

- İlköğretim okullarında müzik dersi vermekte olan öğretmenlerin, beden perküsyonu eğitim paketini içeren videoları değerlendirmesi ile sınırlıdır.
- Beden Perküsyonu eğitim paketinin uygulandığı pilot okul olan Necati Taşkın İlkokulu'nun 4B sınıfındaki 11 erkek ve 12 kız olarak 23 öğrenci ile sınırlıdır.
- 2018-2019 eğitim- öğretim yılı 2. döneminde 6 hafta (toplam 12 etkinlik) boyunca uygulanan ve haftada iki gün olmak üzere 40+40 dakikalık ders süresi ile sınırlıdır.
- Uzman görüşleri alınarak araştırmacı tarafından oluşturulan beden perküsyonu eğitim paketi ile sınırlıdır.
- Etkinlik paketinin uygulanması öncesinde ve uygulanmasının bitiminde çocuklara yaptırılan ÇİEO'nün ölçtüğü niteliklerle sınırlıdır.

1.5. Sayıtlar

- Çalışma grubunun ÇİEÖ'ye doğru ve içten cevaplar verdiği;
- Videoların değerlendirilmesinde, değerlendiricilerin doğru ve içten yanıtları işaretlediği;
- Veri toplama aracının alt boyutlarının konuyu kapsayıcı nitelikte olduğu;
- Alt boyutlara göre oluşturulan soruların, araştırma için hedefe uygun olduğu varsayılmıştır.

1.6. Tanımlar

Beden Perküsyonu: Beden Perküsyonu, ellerin ayakların bedenle birlikte vurmali bir enstrüman olarak kullanıldığı bir alandır. Müzik ve Hareketin tam da ortasında yer alır (Çevrimiçi 10).

Devinim: Devinme işi, hareket. Nesnenin, tüm ya da kimi noktalarının zamana bağlı olarak yer değiştirmesi olayı (Çevrimiçi 12).

BÖLÜM II

KURAMSAL ÇERÇEVE ve İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Kuramsal Çerçeve

2.1.1. Müzik Eğitimi

Müzik eğitimi tanımlamadan önce eğitimin tanımına değinmek yerinde olabilir. Eğitim, bireyin içinde bulunduğu ve kültürünü özümlediği toplumun inanç, değer, düşünce ve davranışlarını geliştirdiği bir süreçtir (Demirel & Kaya, 2011). Buna göre müzik eğitimi de bireyin yaşamış olduğu ortamdan, toplumdan etkilenecek bilinçli bir şekilde müziksel anlamda davranış değişikliği kazanma sürecidir denilebilir. Bu süreçte planlı, programlı bir yol izlenir, sürecin sonunda ulaşılması beklenen hedef gerçekleştirilir (Uçan, 1997).

Uçan (2003), müzik eğitiminin üç boyutta yapıldığından söz eder:

1. Genel
2. Özengen
3. Mesleksel

İsimlerinden de anlaşılacağı üzere, genel müzik eğitimi mesleği, sahip olduğu işi vb. etkenler fark etmeksizin herkese verilebilecek bir eğitimidir. Amaç ortak bir müzik kültürü kazandırmaktır. Özengen müzik eğitiminde birey müzikle ilgili herhangi bir alanda daha da bilgi sahibi olmak istediğinde ortaya çıkar. Mesleksel müzik eğitimi ise bireyin müziği meslek olarak seçmesi ve dalında uzmanlaşmasını gerektirir (Uçan, 2003).

2.1.2. İnsan, Müzik ve Beden

Bu tezin büyük bir bölümünü oluşturan beden perküsyonunu tanımlamak için öncelikle müziğin ne zaman var olduğunu ve günümüze dek nasıl şekillendiğini bilmek, beden perküsyonu hakkında verilecek olan bilgilerin daha iyi anlaşılmasını; İnsanlığın başlangıcından itibaren müziğin nasıl oluştuğunu ve geliştiğini bilmek,

müzik ve beden ile kurduğumuz iletişimin doğasını anlamamıza yardımcı olacağı düşünülebilir.

Goodall'ın (2018) kitabında; günümüzdeki müziğin, hayatımızda her ne kadar eğlence aracı olarak var olsa da iki milyon yıl öncesinde Paleolitik evreden günümüze gelen kanıtlar, o dönemdeki müziğin, insan ve türlerinin hayatta kalmalarını sağlayan bir olgu olduğu anlatılmaktadır. Buna ek olarak, hava şartlarının zorlu olduğu eski taş devrinde (Paleolitik Evrede) insanların, hayvanların seslerini gerek kendi sesleriyle; gerek doğadan elde ettikleri malzemeler (ağaç kabuğu, taş, boynuz, kemik) ile ürettikleri çalgılar yardımıyla taklit edebildikleri, yaşamış oldukları mağaraların en çok yankı yapan bölümlerinde sesler çıkararak mekân-yön bilincini kazandıkları ve bu sayede dışarıdan gelebilecek tehditleri öngörerek bu durumlara karşı kendini savunabildiklerinden bahsedilir.

Eski dönemlerden itibaren insanlar doğadan (gök gürültüsü, şimşek, rüzgâr, tsunami vb.) duydukları titreşimleri ses olarak algılayarak bazı inançlar ve bunlara uygun davranış şekilleri geliştirmekteydi. Örneğin olağanüstü güçlerin simgesinin gök gürültüsü olması, kötü ruhların sesinin fırtınaya benzetilmesi gibi (Çevrimiçi 11). Konuşma dilinin fazla gelişmemiş olduğu bu dönemlerde insanlar göğsüne vurarak, el çırparak, ayaklarını yere vurarak vb. kendilerini ifade etmeye çalışmakta olduğu düşünülebilir. Terry (2002), bu dönemlerdeki insanların belli araç-gereçlerle çalgı yapmadan önce bedenlerinden ürettikleri sesler, konuşma tonundan elde ettikleri sesler ve danslarıyla kendilerini ifade ettiklerini varsaymaktadır.

Duygularını, düşüncelerini karşı tarafa anlatabilme ve var olma içgüdüleri insanların kendini müzikle ifade edebilmesini sağladığı ve müziği hayatın bir parçası haline getirdiği söylenebilir (Say, 2005). Bu durum müziğin nelerden oluştuğuyla ilgili bir sorgulama sürecine neden olabilir. Melodi, ritim ve armoninin müziğin temel öğelerinden olduğu söylenebilir (Çevrimiçi 9).

Melodi, *“değişik ses perdelерinin belirli bir süre içerisinde birbirini art arda izleyerek anlamlı bir bütünlük oluşturan dinamik ses çizgisidir”* (Say, 2005).

Sesimizle, bedenimizle veya çalgılarla meydana getirdiğimiz seslerin müzik olabilmesi, sesimiz, bedenimiz ve çalgılarımızda ortaya çıkan titreşimlere bağlı olduğu düşünülebilir.

Zeren (2010), sesin oluşması için üç şeyin gerekliliğini ortaya koyar:

1. Sesi algılayabilecek kulak (işitme yeteneği) ve işitilen sesi algılayacağımız ortamın (beyin) olması,
2. Bu ikisini uyurabilecek bir ses kaynağının olması,
3. Son olarak, titreşen ses kaynağının kulağa ve beyne ulaştırabilecek bir ortamın olmasıdır.

Müzik, seslerin bir araya gelmesiyle, sesler ise titreşim aracılığıyla oluşur. Bu durumda titreşim sağlayan her malzeme, sesleri doğurabilir. Say (2005) Müzik Ansiklopedisinde; titreşimin, sesin kaynağı olduğundan ve herhangi bir cismin titreşmesiyle yeryüzündeki moleküller aracılığıyla duyma organımızda işitilebildiğinden söz etmektedir. Bu durumda kendi bünyesinde titreşimi barındıran her nesne insanlara, duyma organıyla ses olarak geldiği düşünülebilir. Küçüköncü (2010) kitabında, bir nesnenin bir saniye içindeki titreşim sayısına frekans dendiğinden ve nesnenin frekansının artmasıyla sesin aynı oranda incelmesine; azalmasıyla aynı oranda kalınlaşmasına sebep olduğundan söz etmektedir. Bu bilgiler doğrultusunda işittiğimiz seslerin belli bir nesnenin hızlı veya yavaş titreşmesi sonucu tiz veya pes sesleri meydana getirdiğinden söz edilebilir.

Müziği bir unsuru olan ritim, titreşimler yoluyla elde ettiğimiz sesleri belli uzunluklarda çalabilmektir (Küçüköncü, 2010). Yunanca *rhythmos* vb. adlardan kaynaklanarak türeyen bu kelime, notaların süre değerleri ile ilişkili olarak değişken olabilmektedir. Fransızca *rythme* sözünden Türkçeye geçmiş olmakla birlikte *tartım* veya *düzüm* adlarıyla da kullanılmaktadır (Say, 2005).

Dündar (2003) çalışmasında, insan bedeninin doğuştan ritmi algılayabildiğini; bir bebeğin müziği duyar duymaz ayaklarını ve kollarını hareket ettirerek duygu ve düşüncelerini bu şekilde ifade edebildiğini söylemektedir. Özellikle anaokulu ve ilköğretiminin birinci sınıf çağında az gelişmiş psiko-motor kabiliyeti olan çocukların el-parmak yerine kol bacak vb. büyük bölümlerle yapılan ritim vurma hareketlerinin, ritim duygusunu daha iyi geliştirdiğine değinmektedir.

İnsan bedeni, müziği ve müziğin öğelerinden biri olan ritmi, zihinsel olarak algılayıp bedeniyle yansıtabilir. Sacks (2014), belli başlı rahatsızlıklara sahip olan hastalarının iyileşme sürecinde müziğin, müzikteki ritmin önemine dikkat çeker. Kitabının 19.

Bölümünde, bir kaza geçirerek sol bacağının tamamını kullanamayacak halde olan bir hastanın, ameliyat edildikten sonra yürümenin nasıl olduğunu hatırlayamazken duyduğu müzik ve müzikteki ritim aracılığıyla nasıl yürüyebildiğini anlatır.

2.1.3. Beden Perküsyonu

İnsanlığın var olduğu çağlardan itibaren müzik, dans ve ritmin bir araya geldiği beden perküsyonu bazı yerel farklılıklara rağmen birçok ülke ve kabilede yer almaktadır. Beden perküsyonu, bireyden bağımsız bir enstrüman kullanmak yerine bireyin bedenini bir enstrüman olarak kullanmasıyla bedenini yakından tanımasını sağlar. Beden perküsyonunu ayakları yere vurma, bacaklara vurma, karına vurma, göğse vurma, alkış, parmak şıklatma vb. hareketler ile bedenimizde çalabileceğimiz yerleri ifade ederken; ağız yoluyla da çıkardığımız seslerin ve kelimelerin de bu hareketlere katılması yoluyla oluşmaktadır.

Sunal (Çevrimiçi 7) beden perküsyonunu, kompozisyon ve kareografinin mucizevi bir karışımı olarak tanıtmıştır. Bununla birlikte bedende yapılan tüm ritmik hareketler sese dönüşmekte olduğu için müziğin bedendeki görünür hâlini oluşturmaktadır. Perküsyon kelimesi ise, Latince'den gelmekle beraber kelime anlamı vurarak ses çıkarmaktır. Vurmalı olması bakımından tarihte insan sesinden sonra gelen ikinci çalgıdır (Çevrimiçi 8).

Consorte (Çevrimiçi 6), beden perküsyonunun kişide eğlenceyi, yaratıcılığı, iletişimi güçlendirmesini ve müzikalitenin gelişmesini sağlayan terapötik bir ortam oluşturmada kaynak olduğuna ve sanatsal deneyimi arttırdığına değinmektedir.

Bunun birlikte Ahokas (2015) kol, bacak vb. uzuvların beyinle etkileşime girmesi sonucu beden-zihin koordinasyonunu sağladığına, motor becerilerini geliştirdiğine, zaman ve mekânla ilgili ritim bilgisini oluşturduğuna, bireysel anlamda kendini fark etmeyi ve ifade etmeyi sağladığına değinmiştir. Ayrıca çocuklarda stresi azaltarak stresle başa çıkma becerilerini geliştirdiğinden de söz etmektedir (akt. Ahokas, 2015).

Beden Perküsyonunda kişileri bir araya getiren bir bağ söz konusudur. Ritimlerin hareket yoluyla farklı sesler çıkararak oluşturduğu müzik; topluluğun aynı dili konuşması, devinimin belli bir farkındalık içinde yapılması, sosyal açıdan birbirini algılayış ve anlayış açısından gelişim sağlamaktadır. Bu durum kuşların bir arada

uyumlu bir düzenle uçuşması, ateş böceklerinin ışıklarını belli bir süreden sonra aynı anda yakması ve söndürmesi vb. doğa olayları ile örneklendirilebilir (Bulut M. Ö., 2012). Hareketler aracılığıyla ritim oluşturma ve topluluk ile çalışma yapma, kişiler arası kıyaslamaların önüne geçerek her bireyin kendi için önemini, bu sayede topluluk içindeki önemini vurgular. Hareketlerin bir arada yapılması ile her birey grup arkadaşını tanır, hareketlere hâkim olması ile arkadaşlarının duygu hallerini anlamaları sağlanır.

2.1.3.1. Beden Perküsyonu Notasyon Sistemleri

Beden perküsyonunda yer alan hareketlerin öğretilmesi, geniş kitlelerce yapılabilmesi amacıyla bazı notasyon sistemleri oluşturulmuştur. Beden perküsyonunun kolay, anlaşılabilir ve uluslararası uygulanabilecek notasyon sistemi geliştirme amacıyla yazılan Erdoğan ve Saraç (2014: s. 77-84)'ın çalışmasında, beden perküsyonunun; koordinasyon, grup içi uyum, duyum, fizyolojik ve psikolojik gelişim, etno-müzikoloji isimli beş çalışma alanı olduğundan söz edilmektedir. Bu çalışma alanları, belli bir topluluğun aynı anda hareketi yapabilmesi açısından birbirleri ile ilişkilidir. Bununla birlikte yapılacak hareketlerin yazıya geçirilmesinde beş farklı notasyon sistemi mevcuttur:

- Renkler ile hareketleri gösteren sistem. Örnek: Kırmızı= Alkış
- Numaralar ile hareketlerin sırasını gösteren sistem. Örnek: 1=Clap, 3= Clap-Chest-Chest vb. 5 ,7 ,9 numaralarının da kendine ait hareket akışı bulunmaktadır. Hareketler uygulanacağı sırada 13975 vb. şekilde yazılmaktadır.
- Kısaltmalar ile hareketleri öğreten sistem. Örnek: “C”harfi= Clap (Alkış)
- Nota üzerine, hareketlerin yer aldığı resimli magnetlerin yapıştırılmasıyla kullanılan sistem. İspanyol Javier Romeo Naranjo tarafından bulunup geliştirilmiştir.
- Makale yazarı Erdoğan ve Saraç'ın geliştirdiği evrensel nota yazım kurallarına uygun ve kolay uygulanabilen sistem.

2.1.3.2. Beden Perküsyonunun Yer Aldığı Müzik Öğretim Yaklaşımları

Beden perküsyonu günümüzde müzik, eğitim, matematik, sağlık, iletişim, kuramsal eğitim, sosyal hizmet vb. pek çok alanda uygulamaları bulunan bir kaynaktır (Çevrimiçi 6).

Pedagojik olarak beden perküsyonu, Emile Jacques Dalcroze ve Carll Orff'un yaklaşımlarında yer almaktadır. Dalcroze yaklaşımında temel müzik ögesi ritimdir. Bununla birlikte, insan bedeninde yer alan doğal ritim algısına dayanmaktadır. Bu sebeple Dalcroze, öğrencilerini akıl ile vücut, ifade ile duygu arasındaki uyumsuzlıktan kurtarmak amacıyla beden perküsyonu kullanılmaktadır (Çoban, 2014).

Orff Yaklaşımı kültürel dil, geleneksel dans formlarının ve kulaktan kulağa geçen tanındık müzik yollarının birleşmesiyle grup içi veya bireysel çalışmalarda belli zamanlarda doğaçlama olarak, çalgı ile şarkıya yapılan eşlikle vb. kişinin kendi potansiyelini yaratıcılıkla ortaya koymasını sağlar. Aynı zamanda birçok terapi çalışmasının kaynağı olan sanatsal eğitim aracılığı ile bireyi tedavi edici özelliği vardır (Çoban, 2014- Kugler, 2003- Jungmair, 2003). Bu yaklaşıma göre bireyin yaşı fark etmeksizin her bireyin kendine has sesinin, dilinin, deviniminin bütünsel kullanımıyla beden perküsyonu gerçekleşmektedir (Uçan, 2003).

2.1.4. I. Kademe (6-12 Yaş) Çocuklarının Psiko-motor ve Psiko-sosyal Gelişimi:

İlköğretim çağındaki çocukların bir önceki döneme göre bedensel anlamda gelişimi daha yavaş olmasına rağmen 12 yaşlarına kadar kas ve iskelet sistemindeki gelişmeler ince kaslar (bilek, parmak vb.) da dâhil olmak üzere artar (Kaya, 2011). Kol-bacak ile bedenindeki tüm organlarla kurduğu iletişim onları kontrol altında tutabilme özelliğiyle hızlanır ve güç kazanır. Bu sayede çocuklar ince motor kaslarını da kullanabilecekleri el sanatları, müzik aleti çalma vb. etkinliklere katılır (Bilgin, 2012).

Erikson'un psiko-sosyal kişilik kuramı, çocukların belli yaşlarda sahip oldukları ihtiyaçlara göre belli dönemlerde gelişimlerini inceleyip bu ihtiyaçları toplumsal etmenlerle karşılayarak kişilik gelişimini sağladığı bir kuramdır. 6-12 yaş aralığındaki bir çocuğun temel ihtiyacı çevresindekiler tarafından beğenilmek ve

takdir edilmektir. “Başarılı olmaya karşı yetersizlik” adıyla bilinen bu dönemde çocuk, başarı ihtiyacını karşılamak için oyundan çok sosyal ve akademik konulara odaklanarak kendisini yaşıtlarıyla, sınıf arkadaşlarıyla kıyaslar (Can, 2012).

Kişilik gelişimi toplumsal etmenlere dayalıdır. Toplum, sınırları belli coğrafik bölgede yaşayan ve kültüre sahip olan insanlardan oluşmaktadır. Bununla birlikte toplum, bireylerin ailesi, okul çevresi, arkadaşları, akran grupları, komşuları vb. çevresinde yer alan bireylerle sosyalleşmektedir (Hoşgörür, 2011). Ailesi ile, öğretmenleri ile, sınıf arkadaşları ile vb. sosyal bir çevrede sahip oldukları kişilerle iletişim içinde olan çocuk için sağlıklı bir iletişim kurmak “başarılı olmaya karşı yetersizlik” dönemini başarılı bir şekilde geçirmesini sağlayacaktır.

2.1.5. Empati ve Kişilerarası İletişim Becerileri:

Empati kelimesi, köken olarak Almanca “*empfindung*” ve Yunanca “*empathia*” kelimelerinden, dilimize “*duygudaşlık*” olarak çevrilmiştir (Çevrimiçi 5; Dökmen, 2005: 135).

Empati, bir bireyin, karşısındaki bireyin duygularını ve hislerini yanlışsız anlayarak kendini onun yerine koyması ve anladığı duyguları karşısındaki kişiye doğru bir şekilde ifade etmesidir. Empatinin kişilerarası iletişimi kolaylaştırdığı bilinmektedir (Dökmen, 2005).

Kişilerarası iletişim becerisi, kendini tanıyan, davranışların sebebini anlayan, karşısındaki insanın duygu ve düşüncelerini salt bir şekilde anlayarak, bunların nedenlerinin neler olduğunu, nereden kaynaklandığını değerlendirebilme yeteneğidir. Karşısındaki insanı doğru anlayabilmek, anlaşılmaya çalışılan insanın davranış ve yüz-beden duruşunun açık ve net olmasını gerektirir. Arkadaşlık ilişkilerinin, dil kabiliyetlerinin gelişmesiyle daha çok güçlendiği 6-12 yaş çocukluk döneminde arkadaş çevresiyle sağlıklı iletişimin olması; çocuğun arkadaş çevresiyle sevgi, dayanışma, dostluk ve anlayışının gelişmesini sağlar (Bıçakçı, 1999; Küçükkaragöz, 2012).

Tubbs ve Moss (akt. Dökmen, 2005: s.24), kişilerarası iletişimin doğru olabilmesi için üç ölçütün gerekliliğini vurgulamıştır:

1. Karşılıklı iletişim kurulduğunda bireyler belli bir mesafede yüz-yüze durmalıdır.
2. İletişimin sağlıklı olabilmesi için bireylerin sadece kendilerine değil, her iki tarafında birbiriyle bilgi alışverişi içinde olması gerekir.
3. İletişim sözlü ve sözsüz olarak yapılabilir. Ancak yazışma gibi bireylerin birbirlerini görmeyerek bilgi alışverişinde bulunması kişilerarası iletişimin özellikleri arasında yer almaz.

Sözsüz iletişim; yüz ve beden, bedensel temas, mekân kullanımı ve araçlar başlıkları altında incelenebilir. “Yüz ve beden” konusu, yüzümüzdeki ifadeyi, bedensel duruşumuzu ve hareketlerimizi, karşıdaki insanla kurduğumuz göz temasını kapsamaktadır. Bu durumları etkileyen kişinin duygu hâlidir. Duygular ne ise yüze, bedenin duruşu ve hareketine, göz temasına yansımaktadır (Dökmen, 2005: s.28). Duygu’yu kelime anlamıyla; duyguları anlama; bireylerin manevi dünyasında meydana gelen izlenimlerin kimi olaylar, nesneler, durumlar veya insanlar karşısında oluşması ve bireye göre değişen ruhsal devinimdir (Çevrimiçi 1).

Dökmen (2005: 147), müzik ve hayvan sevgisinin ve bu alanlarla kurulan bağın empati becerilerini geliştirmede önemli bir yeri olduğunu vurgulamaktadır. Beden perküsyonunda ritim, müzik, drama, dans yoluyla anlatılmak istenen duygu durumları sözsüz iletişim veya sözün de katılmasıyla yüz ifadeleri, bedenin duruşu ve bedende çalınan ritimlerle karşı tarafa açık ve net bir şekilde ulaştırılabilmektedir.

Bu çalışmada çocukların empati becerilerini gelişmesini değerlendirmek amacıyla kullanılan empati ölçeğinin temeli üç ölçüte göre düzenlenmiştir. Bu ölçütler: duyguları anlama, üzüntü duyguları ve ağlamaklı tepkidir. Beden perküsyonu etkinlik paketinde çocuklara fotoğraf gösterilerek, hikâye anlatılarak veya hikâyeleştirilmiş ritimler kullanılarak, yankı, kanon, 2’li gruplaşma vb. yöntemlerle ölçeğin gerektirdiği üç ölçütün uygulanması ve öğretilmesi hedeflenmektedir.

2.2. İlgili Araştırmalar

Bulut, M. Ö. (2011), “*Kalabalıklar ve Beden Müziği*” isimli sanatta yeterlilik tezinde bireyin müziği, müzik ve sahne sanatlarını daha iyi anlayarak değerlendirmesine yönelik beden perküsyonunun işlevini ortaya koymayı hedeflemiştir. Bunun için geçmişten itibaren beden müziğinin günümüze geliş şeklinden, birey ve toplum

yaşamında neden olması gerektiğinden söz ederek beden perküsyonunun insan yaşamı için gerekliliğine vurgu yapmaktadır.

Toksoy, A. C. ve Başar, Ş. (2017), “6-12 Yaş Orta-Ağır Zihinsel Yetersizliği Olan Çocuklar İçin Ritim Uygulamaları” adlı çalışmasında orta ve ağır zihinsel yetersizliği olan çocuklara yönelik örnek bir model olmayı amaçlamıştır. Bu çocukların, müzikteki ritim uygulamaları sonucu psiko-motor ve duyuşsal özelliklerinin gelişimlerine katkıda bulunduğunu ve normal sayılabilecek çocuklarla bu tür aktiviteler sayesinde farklarının aza indirildiğinin gözlemlendiği bir çalışma olmuştur.

Aycan (2016), “Hareket, Konuşma ve Şarkı Söyleme Odaklı Elementer Ses Eğitimi Uygulamaları” isimli çalışmasıyla eğitim ve güzel sanatlar fakültelerinde hareket, konuşma ve şarkı söyleme odaklı ses eğitimlerine yer verilmesi gerektiğini kanıtlamayı amaçlamıştır. Yapılan anket sonuçlarında, Orff Schulwerk yaklaşımının lisans ve eğitim fakültesi derslerinde kullanılmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Ses eğitiminin belli bir program dâhilinde yapıldığı takdirde, daha verimli olunacağı yönünde önerilerde bulunulmuştur.

Bulut (2010), “Body Music and Socio- Cultural Change” isimli yazısında beden müziğinin toplumları ve insanları bir araya getiren bir olgu olduğunda, Türkiye, Afrika, İspanya veya Japonya’da farklı isimlerle anılsa da ortak anlam taşıdıklarından; kendi bedenimizden çıkardığımız farklı sesler ile kendimizi ve insanların birbirlerini tanımlarından söz etmektedir.

Kahmiran, M. (2014), “İlkokul 3. Sınıf Hayat Bilgisi Dersi Benim Eşsiz Yuvam Temasındaki Konuların Drama Yöntemine Dayalı Öğretiminin Öğrencilerin İletişim, Empati Becerileri ve Değer Algıları Üzerine Etkisi” isimli tez önerisinde; eğitimde dramının önemin üzerinde durmuştur. Değerler eğitiminin toplumsal ilişkilerin sağlıklı olabilmesi ve bireyin kendini tanımasında yardımcı olacağına dair fikirler sunulmuştur. Ön test, son test kontrol gruplu yarı deneysel desen modeli kullanılmıştır. Çalışmasında, veri toplama araçları olan “Sosyal Değerler Ölçeği (SDÖ)”, “Empatik Eğilim Ölçeği (EEÖ)” ve “İletişim Becerileri Ölçeği (İBÖ)” her iki gruba da uygulama öncesi ve sonrası yaptırılmış, deney grubunda bulunan öğrencilerin, “Drama Yönteminin Uygulanmasına İlişkin Öğrenci Görüşme Formu”

ile görüşleri alınmıştır. Çalışmanın sonucunda öğrencilere yaptırılan sosyal değerler ve iletişim becerileri ölçeklerinden elde edilen puanlarının ortalamalarında, drama yönteminin etkili olduğuna ulaşılmıştır.

Sayın, K. B. (2010), “*İlköğretim Birinci Kademe Öğrencilerinin Empati Becerileri ile Anne-Baba Tutumları Arasındaki İlişki*” isimli tezinde, ilköğretim birinci kademe öğrencilerinin empati düzeyleriyle, anne-baba tutumları arasındaki ilişki; anne-babanın yaşları, eğitim seviyeleri, gelir düzeyleri, boşanmış olup olmadıkları değişkenleri ile; öğrencilerin cinsiyeti, sınıf düzeyleri, okul öncesi eğitim alıp almadıkları ve kardeş sayısı gibi değişkenler göz önüne alınmıştır. 4. Ve 5. Sınıflarda uygulanan çalışmada “Çocuklar İçin Empati Ölçeği” (Bryant, 1982) ve “Anne-Baba Tutum Ölçeği” (Lumborn, 1991) kullanılmıştır. Elde edilen sonuçlar şu şekildedir:

- Öğrencilerin empati beceri düzeylerinde sınıf düzeylerine göre anlamlı bir farklılaşma görülmemiştir.
- Cinsiyeti kız olan öğrencilerin empati becerilerinin erkek öğrencilerden daha yüksek olduğu gözlemlenmiştir.
- Yaşları açısından empati düzeyleri arasında bir ilişki yoktur.
- Empati becerilerinin kardeş sayıları arttıkça empati beceri oranı da arttığı görülür.
- Kardeşlerine nazaran ilk doğan öğrencilerin empati becerilerinin daha yüksek olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır.

Akdoğan, F. N. (2013), “*Müziğin İletişimdeki Rolü*” isimli tezinde, günümüzdeki toplumlararası iletişim eksikliğine değinerek; müzik ve müziksel faaliyetlerin kişilerarası, toplumlar ve uluslararası iletişimdeki önemini açıklamayı amaçlamıştır.

Kalay, A. (2013), “*Ritme Dayalı Müzik Öğretim Programının, Öğrencilerin Akış Deneyimleri, Müzik Dersi Başarıları ve Müzik Dersine Yönelik Tutumları Üzerindeki Etkileri*” başlıklı tezinde, ritim temelli MÖP’nin öğrencilerin akış deneyimleri, müzik dersindeki başarıları ve müzik dersine yönelik tutumları üzerindeki etkilerini ortaya çıkarmaktır. Araştırmanın çalışma grubunu ilköğretim 3. Sınıf öğrencileri oluşturmuş olup, kontrol gruplu olarak ön test, son test yapılmış, deney deseni kullanılmıştır.

Kale, M. N. (2018), “*İlköğretim Temel Müzik Eğitim Programındaki (5-6-7 ve 8. sınıflar)(Orff-Kodaly-Dalcroze) Müzik Öğretim Yöntemlerinin Uygulanmasına Yönelik Öğretmen Görüşleri*” isimli çalışmasında, bu öğretimin programlarının öğretmenlerce bilinirliğine ve farkındalığına dair tecrübe ve görüşlerin ortaya konulmasına yöneliktir. Çalışmanın sonucunda Orff Schulwerk yönteminin öğretmenlerce en çok bilinen bir yöntem olduğu, daha sonra Kodaly ve en son ise neredeyse hiç kullanılmayan Dalcroze metodunun olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır.

Özbayraktar, A. (2016), “*Öğretmen ve Öğrenci Merkezli (Orff Yaklaşımı) Müzik Öğretim Yaklaşımlarının Öğrencilerin Derse Olan Tutumları Üzerindeki Etkileri*” çalışmasında, Orff Schulwerk yaklaşımının öğrencilerin derse olan tutumları üzerindeki etkilerini tespit etmek amaçlanmıştır. Öğretim yaklaşımlarının niteliği üzerine yapılan çalışmalara somut cevaplar verebilmek adına çalışmanın önemli olduğu düşünülmüştür. Çalışma bulgularından elde edilen bilgilere göre, Orff Schulwerk yaklaşımının öğrenci tutumları üzerinde olumlu etkisi olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Bu tezde uygulanan beden perküsyonu etkinliklerinde her bir duyguya ait şarkı bestelenmiş ve bu şarkı topluluk halinde söylenerek beden perküsyonu hareketleri yapılmıştır. Bu durumda Atılgan, D. S. ve Ördemci Ş. (2014)’ün yazdıkları “*İlkokul Öğrencilerinin Sosyalleşmelerinde Koro Eğitiminin Rolü*” başlıklı tez çalışmasıyla; ilkokul öğrencileri olması, birlikte şarkı söylenmesi ve sosyalleşme açılarından benzerlik gösterebilir. Bu çalışma ilkokul 1. Sınıftan itibaren koro eğitimi almakta olup bu eğitime dört yıl boyunca sürekli devam eden öğrencilerle yapılmıştır. Araştırma sonuçlarına bakıldığında koro eğitiminde yer alan öğrencilerin:

- Çevresi ve bu çevrede, onların yakınlarında bulunan öğretmen ve arkadaşlarına karşı sergilediği davranışlarına dair,
- Toplumda söz alma davranışlarına dair,
- Grupla rol alma ve grupla uyum içinde davranış sergilediklerine dair olumlu sonuçlara varılmıştır.

Çetinel, K. (2017), “*The Relationship between Musical Training and Emphaty*” isimli çalışmasında; bireylerin empati düzeylerinin artmasını sağlayan en önemli eğitimin, müzik eğitimi olduğu ve müzik eğitimi kadar etkili olduğu bilinen cinsiyet,

uyumlu ve dışadönük kişisel karaktere sahip olmanın da empati düzeylerini arttırdığı yönünde bilgilerin olduğuna ulaşılmıştır. Bu nedenle çalışmanın amacı, müzik eğitimi ve cinsiyetin empati düzeylerine etkisinin olup olmadığını müzik eğitimi olarak yetişmekte olan kişilerin aracılığıyla kanıtlamayı amaçlamaktadır. Bunun için çalışmada, yaşları 22.05 olan, 99'u erkek ve 99'u kız ile toplamda 198 kişiden yararlanılmıştır. Ölçüm için "Music Empathy Survey" kullanılmıştır. Çalışma sonucu empati ve uyumluluk ölçekleri ile elde edilen bulgularla, müzik eğitimi almış bireylerin, müzik eğitimi almamış olan bireyleri empati yönünden geride bıraktıkları sonucuna ulaşılmıştır. Cinsiyeti kadın olan bireylerin müzik eğitimi yoluyla empati düzeylerinin erkeklere oranla daha yüksek olduğu yine de erkeklerin kadınlara nazaran müzik eğitiminden daha çok etkilendikleri sonuçları da bulgular arasındadır. Son olarak bu bulgular sonucunda, empati eksikliği olan bireyler için müdahale/önleme programı olarak müzik eğitiminden yararlanılabilir fikrine ulaşılmıştır.

Sağırkaya B. (2014), "*Temel Motor Becerilerini Kullanabilen Otizm Özelliği Gösteren Çocuklarda İletişim Becerilerinin Geliştirilmesinde Orff-Schulwerk Yönteminin Kullanımı*" isimli çalışmasıyla; otizmlili bir bireydeki sosyalliğinin ve iletişim kurma becerilerinin geliştirilmesi için Orff Schulwerk ve müzik terapinin bir arada verildiği bir yıllık bir eğitim sonucunda, beklenen özelliklere ilişkin başarılı olduğuna ulaşılmıştır.

Naranjo, F., J., R. (2013), "*Science & Art of Body Percussion: A Review*" isimli inceleme makalesinde; Akademik literatürde yer alan beden perküsyonunun farklı kullanım şekillerine ve yazar bilgisine yer verilerek beden perküsyonuna geniş bir açıyla bakabilme açısını kazandırabilmeyi amaçlayan bir yazı yazmıştır. Bu yazıda bedenın didaktik, terapötik, antropolojik ve sosyal amaçlar doğrultusunda bedenden çok çeşitli tarzda sesler elde edilebileceğinden söz etmiş ve beden perküsyonuyla yapılan sanatsal, eğitimsel, tedavi edici vb. pek çok alana hitap eden çeşitli araştırmalardan ve kaynaklardan söz etmiştir. Tedavi edici alanda beden perküsyonu kullanımına örnek olarak Baphne metodu verilebilir. Bapne metodu biyomek<<<anik, anatomi, psikoloji, sinirbilimi ve etnomüzikoloji olan beş farklı disiplinin desteklediği beden perküsyonunu kullanarak çoklu zekâyı geliştirmeyi amaçlamıştır. Bu sayede, Gardner'in öne sürdüğü sekiz zekânın gelişimini sağladığı

bilgisine ulaşılmıştır. Müzik eğitimi alanında beden perküsyonunun kullanıldığı Emile Jacques-Dalcroze ve Carl Orff'un öğretim yöntemlerine kısaca değinir.

(Romero-Naranjo, Jauset-Berrocal, F.J. Romero-Naranjo & Liendo-Cardenas (2014), *“Therapeutic benefits of body percussion using the BAPNE method”* adlı çalışmasında, Bapne metodunun psikolojik yönlerine odaklanarak terapötik faydalarını analiz etmekle beraber beden perküsyonunun fizyolojiden yola çıkarak zihinsel süreçlere olumlu yönden etkisi olduğunu ve farklı akıl hastalıklarında tedavi edici özelliği olduğunu savunmaktadır.

Escola, A. C. (2018), *“Teaching Emphaty, Uncovering The Need For Greater Emotional And Social Learning in Early Childhood Education”* isimli çalışmasında, çeşitli kaynaklardan elde edilen literatür ve araştırmalara yer verilerek empati eğitiminin önündeki engeller tartışılmakta; toplumsal ve eğitimsel bir öncelik olarak sosyal ve duygusal öğrenmeyi içeren empati eğitimin kapsamlı bir şekilde çocuklara verilmesinin, onların gelişimsel dönemlerinde kritik bir önem taşıdığından, sosyal ve akademik başarısına olumlu etki edeceğinden bahsedilir.

Greenberg D. M., Rentfrow P. J. ve Cohen S. BÇ (2015), *“Can Music Increase Emphaty? Interpreting Musical Experience Through The Empathizing-Systemizing (E-S) Theory: Implications For Autism”* isimli çalışmasında; pek çok araştırmada müzikal etkileşimin empatiyi arttırmada başarılı olduğu verilerine ulaşılsa da temelde yatan kişilerarası, sosyal ve psikolojik süreçlere dair pek az kaynağa ulaşıldığından söz edilmektedir. Empatiyi hangi tür müziklerin arttırdığını ve hangi türlerin azalttığını; müzikal algı ve performanstaki bireysel farklılıkların belirlenmesinde empatinin rolünün ne olduğu veya psikolojik temellerin otizm spektrumu olanlar açısından müzik deneyimlerinin nasıl olduğuna dair sorulara cevap bulmanın öneminden yola çıkılarak; bu soruları cevaplayabilmek adına çalışma, Empati kurma-Sistemleştirme (E-S) teorisi ve müzik olgusu çerçevesinde ele alınmaktadır. Empati ve müziğin birbirleriyle ilişkisini göstermek için müzik deneyimlerine dair açıklamalı örnekler verilmektedir. Dinlenen müzik türlerine göre empatinin de gelişebileceği yönündeki bir fikir üzerine yapılan bu çalışmada, hem genel popülasyonda hem de otizmlili bireylerde romantik, nazik ve derin müzik türlerinin başarılı bir şekilde empatiyi arttırdığı sonucuna E-S teorisi ile ulaşılmıştır.

Rabinowitch T. C., Cross I. and Burnard P. (2012), “*Long-term Musical Group Interaction has a Positive Influence on Empathy Children*” isimli çalışmasında; Müzik grubu etkileşimi (MGI) ile çocukların duygularını paylaşabildikleri, psikolojik durumlarını ortaya çıkarabilecek sosyal bir ortamda müzik yoluyla empatinin gelişebileceğinden söz edilmektedir. Çalışmaya dört İngiliz ilkokulundan, her biri 8 ile 11 yaşları arasında olan 28 kız, 24 erkek katılmış, deney ve kontrol gruplarına rastgele dâhil edilmişlerdir. MGI programı ile çocuklar, önceden düzenlenmiş müzik oyunlarını çeşitli müzikal görevler şeklinde yerine getirmişlerdir. Çalışmanın başından sonuna kadar çocuklar, onlara empati eğitimi verildiğinin farkına varmadan oyunun getirdiği müzikal ve yaratıcı etkileşim sürecine odaklanarak etkinlikleri yapmışlardır. Bu oyunlarda; sürüklenme, taklit gibi doğaçlamalı ritim ile taklitsel müzik ve jestlerin vurgulandığı bir içerik mevcuttur. Bilişsel ve duygusal dinamiklerin paylaşılmasında bir müzik teması oluşturularak, bireylerin duygularını ve niyetlerini anlatabilecekleri kendi oyun kümeleri oluşturulmuştur. Çalışmanın sonunda deney grubu, kontrol grubuna göre anlamlı derecede yüksek puanlar almıştır. Bu da çocukların, etkileşimlerinin yüksek olabileceği bir grup halindeyken yapılan müzik eğitiminin empatiyi arttırdığı yönünde olmuştur.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümle araştırma modeli, çalışma grubu, verilerin toplanması, veri toplama araçları olan Çocuklar İçin Empati Ölçeği ve Performans Değerlendirme Formu, verilerin analizi ve ders planının açıklanması amaçlanmıştır.

3.1. Araştırmanın Modeli

Çalışma, karma yöntemle yapılandırılmıştır. Karma yöntem; nitel ve nicel araştırma yaklaşımlarını kullanarak verilerin toplanmasından sonra verilerin analiz edildiği, elde edilen bulguları bütün hâle getirdiği ve bunları takiben çıkarımlar yaptığı bilinen bir araştırma yöntemidir. Karma yöntem tek yaklaşımlı ve çok yaklaşımlı desenler olarak kendi içinde ikiye ayrılır. Çok yaklaşımlı karma yöntemin paralel/ eş zamanlı, sıralı, dönüştürücü, çok aşamalı ve tamamen bütünleşik adıyla beş adet deseni bulunmaktadır. Bu çalışmanın karma deseni, analizin çeşitli seviyeler arası karmalama çalışmasını gerçekleştirirken farklı basamakları temsilen, nicel ve nitel veriler analiz edildikten sonra aynı veya benzeşik sorulara verilen yanıtlarla bütünleşmesinden dolayı “çok aşamalı karma desen”dir (Teddlie & Tashakkori, 2015).

Nitel araştırma modeli, sosyal bir ortamda olgu ve olayların kendine özgü doğallığı içinde incelenmesi, bu ortam ve durumlarda söz konusu olan olgu ve olayların araştırmacı tarafından derinlemesine incelenmesi, açıklanması ve yorumlanmasıyla bilinir (Gülbüz ve Şahin, 2017: 406). Bu çalışmada, müzik derslerindeki beden perküsyonu uygulamaları sonrası öğrencide gözlemlenen sonuçlar günlük olarak eğitmen tarafından rapor edilir. Alınan notlar çalışmanın nitel kısmını oluşturur.

Nicel araştırma modeli ise, sayısal verilerin toplanması, analizi, yorumlanması ve kullanılmasına ilişkin yöntem olarak tanımlanır (Teddlie & Tashakkori, 2015: 5). Bu açıklamaya göre, bu çalışmada eğitim paketi öncesi ve sonrası çalışma grubuna uygulanan “Çocuklar İçin Empati Ölçeği” ile videoların değerlendirilmesi için uzmanlara sunulacak olan “Performans Değerlendirme Formu”, sayısal verileri içerdiğinden dolayı nicel araştırma desenlerinden deneysel araştırmaya uygundur.

Deneysel araştırmalar, incelenen bağımsız değişkene bazı müdahaleler yoluyla ve dışarıdan gelebilecek ve bağımsız değişkeni etkileyebilecek etkenlere bazı sınırlar koyarak, bağımlı değişkende meydana gelebilecek farklılıkları mukayese etme imkânı sağlar. Bu sayede belirli olgular arasında neden-sonuç ilişkisinin kolayca yapılır (Büyüköztürk ve diğerleri, 2008).

Bu çalışmanın bağımlı değişkenini ilköğretim 4. sınıf öğrencilerinin empati becerileri, bağımsız değişkenini ise Orff Schulwerk temelli müzik yaklaşımında kullanılan beden perküsyonu hareketleri oluşturmaktadır.

Deneysel araştırmanın türleri, ilk başta tek denekli desenler ve çok denekli desenler olarak sınıflandırılmıştır. Çok denekli desenler ise kendi içinde gerçek deneysel, yarı deneysel ve zayıf deneysel desenler olmak üzere üçe ayrıldığı bilinmektedir. Çok denekli desenler, bağımlı- bağımsız değişkenler açısından ele alındığında farklı boyutlara gidilir. Örneğin tek faktörlü bir desende, sadece bir bağımsız değişkenin bağımlı değişkeni etkilemesi yeterlidir. Çok faktörlü desenlerde ise iki ya da daha fazla bağımsız değişkenin bağımlı değişkene etki etmesi beklenir. Araştırmada ne kadar bağımlı değişkenin yer aldığı bu desen belirlenmesinde rol oynar. Zayıf deneysel desenlere bakıldığında, “tek grup ön test-son test deseni” başlığına rastlanır (Büyüköztürk ve diğerleri, 2017).

Bu tezde desen olarak, deneysel çalışmanın tek bir grup üzerinde, uygulama öncesi ve sonrası aynı ölçme aracı kullanılarak ön test-son test yapılması söz konusu olduğundan, zayıf deneysel desen başlığı altındaki “tek grup ön test- son test deseni” kullanılmıştır.

3.2. Çalışma Grubu

Araştırma 2018-2019 öğretim yılı ikinci yarısında KKTC’nin Taşkınıköy ilçesindeki Necati Taşkın İlkokulu’nun 4B sınıfında öğrenim gören ve yaşları 10 olan 11 erkek öğrenci ve 12 kız olarak toplam 23 öğrenciden oluşan çalışma grubuyla yapılmıştır. Çalışma grubunun daha önceden beden perküsyonu ile ilgili bilgileri olmasına rağmen empati programı üzerinden Orff Schulwerk temelli beden perküsyonu çalışmasını daha önce yapmadıkları bilinmektedir.

3.3. Verilerin Toplanması

Çalışmanın alt amaçlarına göre öğrencilerle; 7 hafta süresince haftada iki ders saatiyle (40+40), toplam 12 ders etkinlikler uygulanmış ve gözlem yapılarak rapor edilmiştir. Buna ek olarak her bir etkinlik video kaydına alınmıştır.

Uzman değerlendirilmesine sunulacak videolardan üç tanesi danışman yardımıyla belirlenerek; Google Forms web sitesinde her biri ayrı bölümlerde yer alan ve 1 ile 10 arasında puanlanacak beş maddeye sahip bir form oluşturuldu.

Uzman görüşü alınarak hazırlanan 12 etkinliğin amaçları aşağıda yazıldığı gibidir:

1. Etkinlikte: çalışılan öğrencilerle tanışma amacıyla, “Balon Şişsin mi?” egzersizi yapıldıktan sonra “Merhaba Tanışalım mı?” şarkısı öğretilmiştir.
2. Etkinlikte: dikkat toparlayan hareket içerikli ısınma çalışması yaptıktan hemen sonra, “Merhaba Tanışalım mı?” şarkısının beden perküsyonu hareketleri öğretilerek, çift oldukları arkadaşlarıyla karşılıklı gelecek şekilde, öğrendikleri hareketleri yapmaları amaçlanmıştır.
3. Etkinlikte: “Bir elin nesi var, iki elin sesi var” tekerlemeli şarkısı ses-nefes egzersizi olarak yapıldıktan sonra elleri aynı anda dizlere vurma, elleri aynı anda göğse vurma ve alkıştan oluşan temel beden perküsyonu hareketleri birler, ikiler, üçler şeklinde çalıştırıldı. Bu çalışmayla beden perküsyonunu ritmik birliktelik olarak tanımaları amaçlanmıştır.
4. Etkinlikte: “Mutluyum” şarkısı ve beden perküsyonu hareketleri çalıştırılarak, bu duyguya dair farkındalık oluşturulması amaçlanmıştır.
5. Etkinlikte: “Kızgınlım” şarkısı ve beden perküsyonu hareketleri çalıştırılarak, bu duyguya dair farkındalık oluşturulması amaçlanmıştır.
6. Etkinlikte: “Üzgünüm” şarkısı ve beden perküsyonu hareketleri çalıştırılarak, bu duyguya dair farkındalık oluşturulması amaçlanmıştır.
7. Etkinlikte: “Korkuyorum” şarkısı ve beden perküsyonu hareketleri çalıştırılarak, bu duyguya dair farkındalık oluşturulması amaçlanmıştır.

8. Etkinlikte: mutluluk, kızgınlık, üzüntü, korku vb. duygu hallerinin her birinde de ağlanabileceği fikrini içeren “Kimi Zaman Ağlarım” şarkısı ve beden perküsyonu hareketleri çalıştırılarak, bu duyguya dair farkındalık oluşturulması amaçlanmıştır.

9. Etkinlikte: Bugüne dek konusu geçen tüm şarkılar, sırayla söylenip hareketleri yapılmadan önce bir top yardımıyla çalınıp söylenecek şarkıya ilişkin fikirlerin anlatılmasını içeriyor. Bu sayede öğrencilerin kendi duygularını ve arkadaşlarının duygularını karşılıklı anlamaları amaçlanmıştır.

10. Etkinlikte: gevşeme, rahatlama egzersizleri yapıldıktan sonra canlandırılan hikâyedeki kahramanların belli durumlardaki duygularına ilişkin beden perküsyonu hareketleri yapılarak, kahramanın duygularının anlaşılması amaçlanmıştır.

11. Etkinlikte: Sessiz sinema içerikli oyunlarda yer alan duygu durumlarının fark edilmesi ve bu duyguya ait şarkının beden perküsyonu hareketleri yapılarak söylenmesi amaçlanmıştır.

12. Etkinlikte: “ş” ve “s” harfleriyle ses- nefes egzersizi yapıldıktan sonra, tüm etkinliklerde yer alan şarkıların baştan sona tekrar edilmesi amaçlanmıştır.

3.4. Veri Toplama Araçları

3.4.1. Çocuklar İçin Empati Ölçeği

Araştırmanın verileri için çocukların empati becerilerini ölçmek üzere Bryant tarafından geliştirilen ve Asuman Yılmaz Yüksel (2003) ile Türkçeye çevrilerek kullanılan ve 20 maddeden oluşan “Çocuklar İçin Empati Ölçeği”nden yararlanılmıştır.

Yüksel, A.Y. (2004)’te uygulanan ÇİEO’nün güvenirlik ve geçerlik çalışmaları, Yüksel’in çalışmasında aşağıdaki gibi yapılmış ve 20 madde ile son hâlini almıştır:

- Güvenirlik çalışmalarında elde edilen katsayı sonuçlarına göre; sınıflar için $r=.54$, dördüncü sınıflar için $r=.81$, yedinci sınıflar için ise $r=.83$ olarak bulunmuştur.
- Ölçeğin geçerlilik çalışması için 22 maddelik ölçekte hangi maddelerin geçerli olabileceğini ölçmede Temel Bileşenler Analizi yapılarak tek faktörlü çözüme ulaşmak amaçlanmıştır. Yapılan analiz sonuçlarına göre toplam

varyans %14.791 ile 3'ün üzerinde birinci faktör yükü olduğu tespit edilmiştir. Faktör yüklerinin birinci faktörde yoğunlaşması bilgisine ulaşılnca 245 ve üzeri faktör yüküne sahip olan maddelerin ölçekte kalması sağlanmıştır. Buna göre 10. Maddenin faktör yükünün 245 sınırı altında olması ve 7. Maddenin de 150 faktör yüküne sahip olarak yine sınır altında kalması nedeniyle bu iki madde, ölçekten çıkarılarak 20 maddelik ölçek oluşturulmuştur.

Bryant tarafından geliştirilen bu ölçek, üç boyutlu olmakla birlikte bu boyutlar: duyguları anlama, üzüntü duyguları ve ağlamaklı tepkiden oluşmaktadır. Beden perküsyonu etkinlik paketi ölçekte yer alan üç boyuta göre düzenlenmiştir.

3.4.2. Performans Değerlendirme Formu

2018-2019 Eğitim- Öğretim yılının Bahar döneminde, Necati Taşkın İlkokulu 4B sınıfı öğrencileri ile yapılan Orff Schulwerk temelli beden perküsyonu etkinliklerinin sonunda çekilen video kayıtlarından üç tanesi danışman eşliğinde seçilmiş olup, ilköğretim okullarında müzik öğretmeni olan uzman görüşüne sunularak aşağıda yer alan maddeler kapsamında 1 ile 10 arasında değerlendirme yapmaları istendi:

1. Müziğin ritmini takip ederler.
2. Şarkıyı grupla uyumlu şekilde söylerler.
3. Beden perküsyonu hareketlerini doğru yaparlar.
4. Duygularını, benden perküsyonu hareketleri ifade ederler.
5. Şarkı ve hareketleri arkadaşlarıyla uyum içinde yaparlar.

Uzman görüşüne sunulmak üzere danışman eşliğinde belirlenen 3 video:

1. Video: “Mutluyum”
2. Video: “Kızgınım”
3. Video: “Mutluyum”, “Kızgınım”, “Üzgünüm”, “Korkuyorum” ve “Kimi Zaman Ağlarım” Şarkılarının birleşimiyle “Tüm Duygular” isimli video, Google Forms sitesinde oluşturulan sayfaya yerleştirilmiştir.

3.5. Verilerin Analizi

Çalışma grubunun empati becerilerinin gelişiminin takip edilebilmesine yönelik yapılan “Çocuklar İçin Empati Ölçeği” den aldıkları puanlara dair tanımlayıcı istatistikler kullanılmıştır. Tanımlayıcı istatistik, elde edilen bulguların sınıflandırılmasında kullanılır. Bunun için frekans, standart sapma, aritmetik ortalama vb. dağılımlar grafik ve/veya tablolarda gösterilir (Çevrimiçi 2).

Bu ölçekten elde edilen puanların karşılaştırılmasına ilişkin Wilcoxon testi yapılmıştır. Wilcoxon testi ve ona çok benzeyen t-testi, iki kere tekrarlanan ölçeklerin sonuçlarını yüzdelik veya ölçümsel olarak ifade eder. Bunun için normal dağılımlı olan veri gereklidir. Eğer normal dağılım sağlanamamışsa, t-testinin benzeri olan Wilcoxon testinin yapılması önemli bir seçenektir (Çevrimiçi 3).

Öğrenci Performansını Değerlendirme Formu sonucunda ortaya çıkan puanların ve videoların karşılaştırılmasına ilişkin Friedman Testi yapılmıştır. Wilcoxon testinin bir devamı niteliğindeki Friedman testi, üç veya daha fazla tekrarlı ölçümlerin karşılaştırılması için yapılmaktadır. Tekrarlı ölçümler, bir değişkene bağlı olarak aynı kişilerden oluşan gruplara aralıklı zamanlarla yaptırılmasıdır (Çevrimiçi 4).

3.6. Araştırma Planı ve Süresi

Araştırma Planı	Süresi
Litaratür Tarama	Ocak 2019- Ocak 2020
Etkinlik Planlarının Tasarlanması	Şubat- Mart 2019
Uzman Görüşü Alma	Şubat-Mart 2019
Etkinliği Uygulama	Nisan- Mayıs 2019
Etkinliği Değerlendirme(Uzman)	Aralık 2019
İstatistiksel Çözümleme	Aralık 2019-Ocak 2020
Tezi Raporlaştırma	Ocak 2020

BÖLÜM IV

BULGULAR ve YORUMLAR

4.1. Çocuklar İçin Empati Ölçeğinin Ön-Test ve Son-Test Bulguları:

Tablo 1.

Öğrencilerin eğitim öncesinde ve sonrasında Çocuklar İçin Empati Ölçeğine verdikleri yanıtların dağılımı (n=23)

	Eğitim Öncesi				Eğitim Sonrası			
	Doğru		Yanlış		Doğru		Yanlış	
	n	%	n	%	n	%	n	%
1.Oynamak için arkadaş bulamayan bir kız çocuğu gördüğümde üzülürüm.	23	100,00	0	0,00	22	95,65	1	4,35
2.Toplum içinde sevinçlerini birbirine sarılarak gösteren insanları anlayamam.	2	8,70	21	91,30	1	4,35	22	95,65
3.Bir erkek çocuğunun sevindiği zaman ağlamasını anlayamam.	10	43,48	13	56,52	5	21,74	18	78,26
4.Bir arkadaşımın doğum günü partisinde kendisine gelen hediye paketlerini açmasını izlemek hoşuma gider.	21	91,30	2	8,70	20	86,96	3	13,04
5.Bir erkek çocuğunu ağlarken gördüğümde benim de gözlerim sulanır.	14	60,87	9	39,13	12	52,17	11	47,83
6.Bir kız çocuğunun oyun oynarken düşüp bir yerini yaraladığını gördüğümde çok üzülürüm.	20	86,96	3	13,04	21	91,30	2	8,70
7.Televizyon izlerken bazen ağlarım.	12	52,17	11	47,83	15	65,22	8	34,78
8.Bir kız çocuğunun sevindiği zaman ağlamasını anlayamam	5	21,74	18	78,26	5	21,74	18	78,26
9.Bir hayvana zarar verildiğini gördüğüm zaman çok üzülürüm.	20	86,96	3	13,04	22	95,65	1	4,35
10.Oynamak için arkadaş bulamayan bir erkek çocuk gördüğümde üzülürüm.	21	91,30	2	8,70	19	82,61	4	17,39
11.Bazı şarkıları dinlerken gözlerim dolar.	10	43,48	13	56,52	15	65,22	8	34,78
12.Oyun oynarken dizini yaralayan bir erkek çocuk gördüğümde içimden ağlamak	12	52,17	11	47,83	13	56,52	10	43,48

gelir.									
13.Büyükler bazen üzülecek bir şey yokken bile ağlarlar.	6	26,09	17	73,91	13	56,52	10	43,48	
14.Kedi ve köpeklere insan gibi davranmanın saçma olduğunu düşünürüm.	4	17,39	19	82,61	1	4,35	22	95,65	
15.Bir arkadaşımın sürekli öğretmenden yardım istemesi beni kızdırır.	7	30,43	16	69,57	5	21,74	18	78,26	
16.Arkadaşı olmayan çocuklar muhtemelen hiçbir zaman arkadaşları olsun istemezler.	1	4,35	22	95,65	2	8,70	21	91,30	
17.Bir kız çocuğunu ağlarken gördüğümde benim de gözlerim sulanır.	17	73,91	6	26,09	14	60,87	9	39,13	
18.Bazı insanların acıklı bir film seyrederken ya da acıklı bir roman okurken ağlamaları bana çok komik gelir.	5	21,74	18	78,26	3	13,04	20	86,96	
19.Arkadaşlarımın yiyecek bir şeyleri yokken ben onların yanında kurabiyelerimi rahatlıkla yiyebilirim.	1	4,35	22	95,65	2	8,70	21	91,30	
20.Sınıfta yaramazlık yapan bir arkadaşımın cezalandırılmasına üzülmem.	8	34,78	15	65,22	12	52,17	11	47,83	

Tablo 1.'de araştırmaya katılan öğrencilerin eğitim öncesinde ve sonrasında ÇİEÖ'ne verdikleri yanıtların dağılımı gösterilmiştir.

Tablo 1. incelendiğinde eğitim öncesinde araştırmaya katılan tüm öğrencilerin (%100) 1. maddenin önermesine doğru, %91,30'unun 2. maddenin önermesine yanlış, %56,52'sinin 3. maddenin önermesine yanlış, %91,30'unun 4. maddenin önermesine doğru, %60,87'sinin 5. maddenin önermesinde doğru şeklinde yanıt verdikleri saptanmıştır. Öğrencilerin %86,96'sının 6. maddenin önermesine, %52,17'sinin 7. maddenin önermesine, %86,96'sının 9. maddenin önermesine, %91,30'unun 10. maddenin önermesine, %43,48'inin 11. maddenin önermesine, %52,17'sinin 12. maddenin önermesine doğru yanıtını verdiği saptanmıştır. Araştırmaya dâhil edilen öğrencilerin %78,26'sının 8. maddenin önermesine, %73,91'inin 13. maddenin önermesine, %82,61'inin 14. maddenin önermesine, %69,57'sinin 15. maddenin önermesine ve %95,65'inin 16. maddenin önermesine yanlış şeklinde yanıt verdiği görülmüştür. Öğrencilerin %73,91'i ölçekte yer alan 17. maddenin önermesine doğru, %78,26'sı 18. maddesinin önermesine, %95,65'i 19.

maddenin önermesine ve %65,22'si 20. maddenin önermesine yanlış şekilde yanıt vermiştir.

Eğitim sonrasında öğrencilerin %95,65'inin 1. maddenin önermesine doğru, %95,65'inin 2. maddenin önermesine yanlış, %78,26'sının 3. maddenin önermesine yanlış, %86,96'sının 4. maddenin önermesine doğru, %52,17'sinin 5. maddenin önermesine doğru şekilde yanıt verdikleri belirlenmiştir. Araştırma alınan öğrencilerin %91,30'unun 6. maddenin önermesine, %65,22'sinin 7. maddenin önermesine %95,11. maddenin önermesine, %56,52'sinin 12. maddenin önermesine doğru yanıtını verdiği saptanmıştır. Araştırmaya dâhil edilen öğrencilerin %78,26'sının 8. maddenin önermesine, %73,91'inin 13. maddenin önermesine, %95,65'inin 14. maddenin önermesine, %78,26'sının 15. maddenin önermesine ve %91,30'unun 16. maddenin önermesine yanlış şekilde yanıt verdiği görülmüştür. Öğrencilerin %60,87'sinin ölçekte yer alan 17. maddenin önermesine doğru, %86,96'sının 18. maddenin önermesine , %91,30'unun 19. maddenin önermesine ve %47,83'ünün 20. maddenin önermesine yanlış yanıtını verdikleri belirlenmiştir.

Tablo 2.

Öğrencilerin eğitim öncesinde ve sonrasında Çocuklar İçin Empati Ölçeğinden aldıkları puanlar (n=23)

Ölçüm zamanı	n	$\bar{x}$	s	Alt	Üst
Eğitim Öncesi	23	14,52	3,57	7	20
Eğitim Sonrası	23	15,52	3,34	9	20

Tablo 2.'de öğrencilerin eğitim öncesinde ve sonrasında ölçekten aldıkları puanlara dair tanımlayıcı istatistikler gösterilmiştir.

Tablo 2.'ye bakıldığında bu öğrencilerin eğitim öncesinde 20 maddelik Çocuklar İçin Empati Ölçeğinden $\bar{x}=14,52\pm 3,57$ puan aldıkları, eğitim öncesinde öğrencilerin aldıkları en düşük puanın 7, en yüksek puanın ise 20 olduğu saptanmıştır.

Araştırma kapsamındaki öğrencilerin eğitim sonrası Çocuklar İçin Empati Ölçeğinden aldıkları puan ortalamasının $\bar{x} = 15,52 \pm 3,34$ olduğu görülmüştür. Öğrencilerin Çocuklar İçin Empati Ölçeğinden eğitim sonrasında en düşük 9 puan alırken, en yüksek 20 puan almışlardır.

Tablo 3.

Öğrencilerin eğitim öncesinde ve eğitim sonrasında Çocuklar İçin Empati Ölçeğinden aldıkları puanların karşılaştırılması (n=23)

		n	Sıra Ort.	Sıra Top	Z	p
Eğitim Sonrası- Eğitim Öncesi	Negatif sıralar	4	7,00	28,00		
	Pozitif sıralar	13	9,62	125,00	-2,320	0,020*
	Eşitler	6				

* $p < 0,05$

Tablo 3.'te öğrencilerin eğitim öncesinde ve eğitim sonrasında ölçekten aldıkları puanların karşılaştırılmasına ilişkin Wilcoxon testi sonuçları gösterilmiştir.

Tablo 3'e bakıldığında çalışmaya katılan 4 öğrencinin eğitim sonrasında ölçekten aldıkları puanların eğitim öncesine göre düşük olduğu, 13 öğrencinin eğitim sonrasında Çocuklar İçin Empati Ölçeğinden aldıkları puanların eğitim öncesine göre yüksek olduğu ve 6 öğrencinin eğitim sonrası ve eğitim öncesi ölçekten elde ettikleri puanların eşit kaldığı belirlenmiştir. Araştırma kapsamına alınan öğrencilerin eğitim sonrasında Çocuklar İçin Empati Ölçeğinden aldıkları puanların eğitim öncesine göre anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu tespit edilmiştir ($p < 0,05$).

4.2. Performans Değerlendirme Formu Bulguları:

Tablo 4.

Değerlendiricilerin Performans Değerlendirme Formu puanlarının videolara göre karşılaştırılması (n=30)

	Video 1	Video 2	Video 3	χ^2	p	Fark
1. Müziğin ritmini takip ederler.	8,13±1,53	9,10±1,12	8,77±1,04	19,247	0,000*	1-2,1-3
2. Şarkıyı grupla uyumlu şekilde söylerler.	8,20±1,61	8,97±1,16	8,77±1,07	13,942	0,001*	1-2,1-3
3. Beden perküsyonu hareketlerini doğru yaparlar.	8,03±1,33	8,67±1,24	8,40±0,89	6,500	0,039*	1-2,1-3
4. Duygularını, benden perküsyonu hareketleri ifade ederler.	8,00±1,51	8,50±1,22	8,47±1,04	5,600	0,061	
5. Şarkı ve hareketleri arkadaşlarıyla uyum içinde yaparlar.	8,10±1,35	8,90±1,24	8,57±1,19	15,217	0,000*	1-2,1-3
Performans Değ. Toplam	40,47±6,20	44,13±5,56	42,97±4,92	20,540	0,000*	1-2,1-3

Tablo 4.'de değerlendiricilerin Performans Değerlendirme Formu puanları ve bu puanların videolara göre karşılaştırılmasına ilişkin yapılan Friedman testi sonuçları gösterilmiştir.

Tablo 4.'e göre değerlendiricilerin Performans Değerlendirme Formunda yer alan “1. Müziğin ritmini takip ederler.”, “2. Şarkıyı grupla uyumlu şekilde söylerler.”, “3. Beden perküsyonu hareketlerini doğru yaparlar.” ve “5. Şarkı ve hareketleri arkadaşlarıyla uyum içinde yaparlar.” ifadelerine verdikleri puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu tespit edilmiştir ($p<0,05$). Değerlendiricilerin bu ifadelere Video 2’de ve Video 3’te verdikleri puanlar, Video 1’e göre anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. Değerlendiricilerin Video 2’de ve

Video 3'te verdikleri puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olmadığı saptanmıştır.

Değerlendiricilerin Video 1'e ilişkin verdikleri performans puanları $\bar{x} = 40,47 \pm 6,20$, Video 2 için $\bar{x} = 44,13 \pm 5,56$ ve Video 3 için $\bar{x} = 42,97 \pm 4,92$ bulunmuştur. Araştırmaya katılan değerlendiricilerin videolara göre Performans Değerlendirme Formu toplam puanları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı düzeyde olduğu saptanmıştır ($p < 0,05$). Değerlendiricilerin Video 2'de ve Video 3'te verdikleri Performans Değerlendirme Formu toplam puanları Video 1'e göre anlamlı düzeyde yüksektir. Değerlendiricilerin Video 2'de ve Video 3'te verdikleri Performans Değerlendirme Formu toplam puanları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı tespit edilmiştir.

4.3. Öğrenci Gelişimlerinin Tutulan Günlük Raporlarına Göre Değerlendirilmesi

- 08.04.2019 tarihli 1. etkinlikte öğrencilerin, “Balon Şişsin mi?” ısınma çalışmasını çok sevdikleri gözlemlenmiştir. Sınıfı ikiye ayırarak her bir gruba kendi grup isimlerini belirlemeleri için fırsat tanındığında etkinliğe olan motivasyonlarının arttığı gözlemlenmiştir. Ortamda farklı bir eğitim çalgısı olarak kemanın kullanılması öğrencilerin olumlu yönde dikkatini çekmiştir. Yine de arka planda kemana eşlik eden bir müziğin olmaması eğitmenin şarkıyı öğretme durumunu güçleştirdiğinden ötürü beklenen düzen sağlanamamış olsa da çocukların şarkıyı öğrendikleri gözlemlenmiştir.
- 10.04.2019 tarihli 2. etkinliğin başlangıcında konsantrasyonu sağlayan, hareketleri takip ederek aynı anda yapabilmeye dair ısınma etkinliğinin ilgilerini çektiği gözlemlenmiştir. “Merhaba Tanışalım mı?” şarkısını söylerken yapılan hareketlerin kolaylıkla öğrenilebildiği; hareketleri doğru yapabilen, hatırlama güzü yüksek çocukların daha keyif aldığı gözlemlense de çoğu öğrencinin, hareketleri karşılıklı yapma sürecinde bu melodi üzerine farklı sözler söylemek ve farklı beden perküsyonu hareketleri yapmak istedikleri gözlemlenmiştir.
- 15.04.2019 tarihli 3. Etkinlikteki ısınma çalışması kimi öğrenciler tarafından komik olması bakımından eğlenceli bulunmuştur. Elleri aynı anda dizlere vurma, elleri aynı anda göğse vurma ve alkış hareketlerinin peş peşe

yapılması sürecinde, arka planda destek verilmesi için çalgı çalacak olan öğrencilerin belirlenmesi aşamasında fazlaca ilgilerinin olduğu gözlemlenmiştir. Buna rağmen çalgıcıların ne zaman, hangi komuta göre “şşt” diyerek çalgılarını çalmayacakları konusunda zorluk yaşandığı gözlemlenmiştir. Bu durumun “şşt” derken çalgıyı çalmalı mı yoksa çalmamalı mı sorularının doğru cevabı bilmesine rağmen sıra itibarıyla akıllarının karışabildiği gözlemlenmiştir. 1’lerin, 2’lerin ve 3’lerin ne zaman kendi hareketini icra edeceği konusunda akıllarının karışık olduğu bu nedenle kimi zaman anlaşılabilmemenin sıkıntılı olduğu gözlemlenmiştir.

- 17.04.2019 tarihli 4. etkinlikte mutluluk duygusunun çocuklarca çok iyi bilindiği, “Mutluyum” şarkısı ve hareketlerini rahatlıkla yapabildikleri gözlemlenmiştir. Kimi zaman çocukların: “hareketleri çok daha hızlı yapabilirim” demesini bu sayede hareketlerin arka arkaya neler olduğunun ve hızla doğrusunu yapabilmenin heyecanını hissettikleri gözlemlenmiştir.
- 29.04.2019 tarihli 5. etkinlikte kızgınlık duygusuna yer verildi. Çocuklara kızgın olma durumundan bahsedildiği ilk an yüzlerindeki ifadenin kaşları çatılmış ve omuzları kalkık insan gibi olduğunu beden durularıyla gösterdiler. Sorulan örnek cümleye doğrudan kızgın olduklarına dair cevap verebildiler. Kızgın olma duygusuna dair beden perküsyonu hareketlerini kolayca öğrendiler. Özellikle müziğin cümlesinin gittikçe güçlendiği “çok” kelimesinin olduğu yerde bu kelimeyi olabildiğince yüksek sesle söyledikleri gözlemlendi. Beden perküsyonu hareketlerinin de bu ölçüde keskin ve sert olduğu görülmüştür.
- 01.05.2019 tarihli 6. etkinlikte üzüntüye dair çalışmalar alındı. Üzüntülü olma durumu hakkında çocukların pek çok şey bildikleri halde düzenlenen beden perküsyon hareketlerinin karmaşık olması, duygunun ifade edilme süresini uzağa taşıdığı görülmüştür. Yine de çocukların hareketleri çalıştık sonra iyi bir şekilde öğrendikleri; ses tonlarının üzgün bir insanı andıran kısık tonlarda seyrettiği gözlemlenmiştir. Üzgün olan bir insanın nasıl bir duruşa sahip olduğunu bilen ve beden perküsyonu hareketlerine bu ifadeyi yerleştiren öğrenciler oldukları da gözlemlenmiştir. Öğrencilerden kimilerinin beden perküsyonu hareketlerinin sonunda farklı bir duruş sergilemek istemesi

sonucu iki elini yumruk yaparak çenesine dayayan ve üzgün bakışlara sahip olan yeni bir hareket türemiştir.

- 06.05.2019 tarihli 7. etkinlikte korku duygusuna dair çalışma alınmıştır. Pek çok öğrencinin korku duygusunu yaşadıkları bu sayede tanıdıkları bir duygu olduğu bilgisine gözlemler sonucu ulaşılmıştır. Beden perküsyonu hareketlerinin öğrenilmesinin ardından korkan bir insanın nasıl bir duruş sergilediğine dair soruların sorulmasıyla birlikte, öğrencilerin korktukları bir durumdan kaçmak için yere kapanma hareketini belirgin bir şekilde yaptıkları gözlemlenmiştir.
- 08.05.2019 tarihli 8. etkinlikte öğrencilerin ağlama durumunun sadece üzgün olma duygusunun karşılığı olduğunu düşündükleri görülmüştür. Mutlu olduğunda da ağlanabileceğini, çalıştırılan beden perküsyonu hareketleri ve buna uygun bestelenen şarkı sözleri sonucu anlayabildikleri gözlemlenmiştir.
- 13.05.2019 tarihli 9. etkinlikte; bugüne dek beden perküsyonu hareketleriyle ifade bulup içselleştirilen tüm hareketlerin unutulmadan yapıldığı gözlemlenmiştir. Beden perküsyonu hareketlerinin yapılmadan hemen önce mutluluk, kızgınlık, üzüntü vb. duyguları ne zamanlar yaşadıklarını elden el dolaşan top aracılığıyla eğlenerek anlattıkları gözlemlenmiştir. Kimi zaman öğrencilerin korku, kızgınlık gibi duygularla ilgili hemen anılarını canlandıramadıkları, akıllarına bu duygularla ilgili herhangi bir cevap gelmediğine rastlanmıştır. Sonuç itibarıyla elden ele gezen top yardımıyla oyunlaştırılan, bu esnada arkadaşlarının duygularını dolayısıyla kendi duygularını anlayan, sorgulayan bir ortam oluşturulmuştur. Ardından beden perküsyonu hareketlerinin bu oyun arkasına yapılmasıyla daha da içselleştiği, bedensel duruşlarından gözlemlenmiştir.
- 15.05.2019 tarihli 10. etkinlikte; ısınma egzersizi olarak gevşeme hareketlerinin yaptırılması esnasında çoğu öğrencinin sakinleşmek yerine daha da hareketli oldukları gözlemlenmiştir. Ardından hikâye anlatılırken hikâyedeki kahramanları canlandırmanın duyguları anlama ve ifade etme yönünden başarıyla yapıldığı gözlemlenmiştir. Ör: Etrafta çöplerin olmasının kızgınlık duygusunu meydana getirdiğini, çöpleri poşete atarken bedensel hareketlerinin kızgın bir insanı andırdığı gözlemlenmiştir. Hikâyede yer alan farklı olasılıkların, öğrencilerin fikirlerine bırakılmasının (Hangi piknik

alanına gidelim? Nerededir? Nasıl gidelim? vb.) onlarda mutluluk yarattığı gözlemlenmiştir.

- 20.05.2019 tarihli 11. etkinlikte; sessiz sinemadan yararlanılarak öğrencilerin, sessiz sinema oynayan kişideki duyguları anlama açısından başarılı olduğu gözlemlenmiştir. Üzüntü ve mutluluk duygusunun ağlamak ile beraber gelebileceğini bilen öğrenciler bu duyguları, oyunu oynayan kişide başarıyla görmüşler ve hangi duygunun sergilendiğini söyledikten hemen sonra beden perküsyonu hareketlerini doğru bir şekilde canlandırabildikleri gözlemlenmiştir.
- 22.05.2019 tarihli sonuncu olan 12. etkinlikte; “şş” ve “ss” dan oluşan ses egzersizlerini kolayca yaptıkları gözlemlenmiştir. Bugüne dek öğrenilen beden perküsyonu hareketlerinin müzikleri hoparlörden verilerek, bu müziklerin giriş ezgisini duyar duymaz, hangi duygu olduklarını anladıkları ve bu duygulara ait hareketleri doğru bir şekilde yapabildikleri gözlemlenmiştir.

Bu günlük, tutulan raporlardan görüldüğü üzere öğrencilerin çalışmalar boyunca Orff Schulwerk temelli beden perküsyonu hareketlerinin yapılmasında, söz konusu olan duyguları beden duruşlarıyla ifade ederken kendi tarzını, duruşunu sergilemede, beden perküsyonu hareketlerine kendi belirlediği bir duruşun eklenmesinin öğrenciye mutluluk getirdiği; hikâyeyi canlandırarak ana kahraman yerine geçebilmelerinin ve hayal dünyalarındaki mekân ile nesneleri sınıf ortamında varmış gibi düşünerek hareket etmelerinin onlara özgürlük ve mutluluk hissettirdiği gözlemlenmiştir. Bu süreç boyunca beden perküsyonu hareketleri ile yapılan çalışmaların öğrencileri, duygularını anlamaya yönelik teşvik etmesi, kendilerini rahatlıkla ifade edebilmesini sağlamış; bu durum, onları motive etmiş olmakla birlikte arkadaşlarıyla iletişim bağlarının daha güçlü kurulmasında birbirlerini anlayarak ve birbirlerine değer vererek yaklaşmalarında başarılı sonuçlar elde edildiği gözlemlenmiştir.

BÖLÜM V

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Araştırmadan elde edilen bulguların literatürdeki çalışmalarla benzerlikleri ve farklılıkları ve bu bulgularla ilgili varılan sonuçlar ve önerilere yer verilecektir.

5.1. Sonuç ve Tartışma

Öğrencilerin eğitim öncesi ve sonrası, Çocuklar İçin Empati Ölçeğine verdiği doğru ve yanlışlar incelendiğinde; 2-3-6-7-9-11-12-14-15-18. maddelerin son testte yüksek çıkarak anlamlı bir fark yarattığı görülmektedir. 8. ve 13. Maddelerin yüzdelik dağılımları birbirine eşit olduğundan dolayı, aralarında herhangi bir farka rastlanmadığı yönünde yorum yapmak yanlış olmayacaktır. Sonuç olarak sekiz maddeye iki madde fark ile empati becerilerinin geliştiği yönündedir. Sağırkaya B.'nin (2014) çalışmasında, müzik öğretim yöntemlerinden Orff Schulwerk temelli müzik derslerinin, empatinin özelliklerinden olan sosyalleşme ve iletişim becerileri üzerine olumlu etkisi olduğu sonuçlarıyla benzer olduğu görülmektedir.

Öğrencilerin eğitim öncesinde ve sonrasında Çocuklar İçin Empati Ölçeğinden aldıkları puanlara dair tanımlayıcı istatistikler gösterilmekle birlikte; eğitim sonrası alınan puanların %10 fark ile yüksek çıktığı görülmektedir. Bu doğrultuda, beden perküsyonu etkinliklerinin, empati becerilerine olumlu yönde etkilediği sonucuna varılmıştır. Rabinowitch T. C., Cross I. ve Burnard P.'nin (2012) çalışmasında, deney grubuna yaptırılan müzik eğitimi grup çalışmasının sonucunda elde ettikleri bulgularla, empatinin gelişimi açısından benzerlik göstermektedir.

Öğrencilerin eğitim öncesinde ve eğitim sonrasında Çocuklar İçin Empati Ölçeğinden aldıkları puanların karşılaştırılmasında; eğitim sonrası yaptırılan Çocuklar İçin Empati Ölçeği testinin sonuçlarında, 13 kişide empati becerisi düzeyinin arttığına, 4 kişide azaldığına ve 6 kişide eşit kaldığına ulaşılmıştır. Bu durumda iki kişi farkıyla empati becerileri düzeylerinin olumlu derecede arttığına yönelik bir sonuca varılabilir. Çetinel K.'nin (2017) çalışmasında, katılımcıların cinsiyet ve karakterlerine göre verilen müzik eğitimi sonucunda empati becerilerinin düzeylerine ilişkin olumlu sonuçlara ulaşılmıştır. Empati eksikliği olan bireyler için

müdahale/ önleme programı olarak müzik eğitiminden yararlanılması fikriyle araştırmanın bulguları uyumludur.

12 etkinlik boyunca Necati Taşkın İlkokulu 4B sınıfı öğrencileriyle yapılan çalışmaların videolara kaydedilmesi ile öğrenci performansını değerlendirme maksatlı belirlenen 3 video kaydının istatistiksel sonuçlarına bakıldığında uzmanların 1. videoya verdikleri puanların, 2. ve 3. videolara göre düşük olduğu görülmektedir. 2. ve 3. videolarda aldıkları puanlar açısından eşit bulunduğu göz önüne alınarak 1. videoda yer alan “Mutluyum” şarkısının “duygularını beden perküsyonuyla ifade ederler” maddesi açısından düşük olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Tutulan günlük raporlara göre öğrencilerin mutluluk duygusunu rahatlıkla ifade edebildikleri sonucuna ulaşılmıştır. 2. ve 3. videoların aldığı puanlar göz önüne alındığında, öğrencilerin mutluluk duygusunu iyi bildikleri sonucu elde edildiği halde beden perküsyonu hareketleriyle ifade edememeleri maddesinin düşük puan almasında, değerlendiricilerin sadece videodaki ilk sahnelerle ilişkin değerlendirme yapmış olabilecekleri yönünde düşünce oluşabilir.

Etkinlikler boyunca yapılan gözlemler sonucunda, öğrencilerin arkadaşları ile kurduğu iletişim becerilerinin daha iyiye gittiği, duyguların bedende ifade bulmasıyla kendi duygularının farkına varmasının sağlandığı, bu sayede arkadaşlarının da duygularını fark ederek anladığı ve buna uygun davranışlar sergilediği sonuçlarına ulaşılmıştır. Atılğan, D. S. ve Ördekçi Ş. (2014)’nin müziğin bir dalı olan koroda alınan eğitimlerle, empatinin içerdiği sosyalleşme kavramına dönük elde edilen bulgulara, öğrencilerin arkadaş çevresiyle kurduğu bağların giderek pozitif yönde artış seyretmesi ve grupla uyumluluğun sağlanması açılarından benzerlik göstermektedir.

5.2. Öneriler

Öğrencilerin, Çocuklar İçin Empati Ölçeğinde verdikleri cevaplar doğrultusunda; empati ölçeğinin 8. ve 13. maddelerinin eşit kaldığı sonucuyla öğrencilerin bireysel farklılıkları, grup farklılıkları, fiziki ortamı vb. değişkenler düşünülerek eğitimde öğrencilerin bu konulardaki empati gelişimini sağlayacak farklı etkinlikler yaratılabilir.

Çocuklar İçin Empati Ölçeğinde çocukların almış olduğu puanlar doğrultusunda; daha fazla çocukta empati becerilerini geliştirmeye yönelik, çocukların duygularını beden perküsyonuyla daha çok doğaçlama yoluyla ifade edebilmelerini sağlayacak daha kapsamlı ve daha çok sayıda etkinliğin bulunduğu eğitim paketi oluşturulması düşünülebilir.

Empatin Ölçeğinden alınan puanların karşılaştırılması aşamasında; 13 kişi haricindeki 10 kişinin de empati becerilerini geliştirmeye yönelik eğitim paketinde beden perküsyonu uygulamalarının, çocukların duygularına daha fazla hitap edebilmesi açısından bir hikâye ile sınırlı kalmayarak en az üç hikâyenin olması ve bu hikâyenin Orff temelli (hikâyedeki kahramanları canlandırarak kendileri olabilmesinden yola çıkılıp beden perküsyonu hareketlerine dönüştürülmesi gibi) yaptırılması önerilebilir. Bunun için de sadece duyguların isimlerinin geçtiği şarkı ve beden perküsyonu hareketlerinin olmaması, hikâyenin başlı başına verdiği kahramanların duygularının anlatılabildiği beden perküsyonu hareketlerinin üretilmesi yönünde önerilerde bulunulabilir.

Öğrenci performansını değerlendirme formundaki videolardan olan ve “Mutluyum” şarkısı 1. videoya ilişkin; sınıf ortamındaki fiziki koşullarda dikkat dağıtan unsurların kontrol altına alınması sağlanabilir. Mutluluk duygusunu beden perküsyonuyla ifade edebilmesine yardımcı olabilmek adına; çocukların mutlu oldukları bir olayı veya durumu gerçekçi bir şekilde hayal edebilmelerini veya bu duyguyu açığa çıkarabilecek sözel açıklamalar ve örneklerin yanında bu duyguyu o an yaşatabilecek bir olaya tanıklık etmesi sağlanabilir.

Yapılan çalışmalar sonucu araştırmacılara ve müzik eğitimcilerine;

- Orff Schulwerk temelli müzik eğitimi verilecekse, fiziki şartlar anlamında sınıfın yapısına dikkat edilmelidir. Ortam bu etken dikkate alınarak hazırlanırsa, çocukların etkinlik ortamında hareket imkânı geniş olacağından, bu ortamda doğabilecek herhangi bir sorun çalışmaya engel teşkil etmeyecektir.
- İlköğretim öğrencilerinin bilişsel ve psiko-motor becerilerinin bir önceki sınıflara nazaran daha gelişmiş olması nedeniyle yaptırılacak beden

perküsyonu hareketlerinin çeşitli müziksel- ritmik kalıplarla farklı konularda da yaptırılabilir.

- İçinde hayal etme, yaratıcılık ve doğaçlama bulunan müzik eğitim yöntemlerinin bilişsel, duyuşsal ve psiko-motor alanların tümüne hitap ettiğinden ötürü; çocuğun gelişimine ve psikolojisine olumlu yönde etki edeceği bilinerek, içinde bu olguları barındıran çalışmalar ve eğitimler yaptırılması önerilir.
- Elde edilen bulgular sonucunda, yapılan Orff Schulwerk temelli beden perküsyonu uygulamalarının Çocukları İçin Empati Ölçeği puanlarına bakılarak 23 kişiden 13 kişi üzerinde başarılı olduğu saptandığı bilinir. Eğitim paketinin 12 etkinlikten daha fazla olması durumunda daha fazla öğrencinin empati becerilerinin olumlu yönde gelişebileceği düşünülür. Bu doğrultuda etkinlik sayısının arttırılması önerilir.
- Çocuklar İçin Empati Ölçeğinde yer alan maddelerde “kız çocuk”, “erkek çocuk” gibi cinsiyet ayrımı hissettiren kavramlara yer verildiği görülmektedir. Kız- erkek ayrımı yapılmaksızın her cinsin birbirine karşı empati kurabilmesinin daha doğru olacağı düşünülmektedir. Bu nedenle daha ileri çalışmalarda bu ölçek kullanılacaksa ölçeğin, cinsiyet ayrımına sebebiyet verecek maddeleri birey, kişi, insan, çocuk vb. şekilde kelimelerle tekrardan düzenlenmesi önerilir.

KAYNAKÇA

- Akdoğan, F. N. (2013). *Müziğin İletişimdeki Rolü*. Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İslam Tarihi ve Sanatları Ana Bilim Dalı.
- Atılğan, D. S., & Ördekçi, Ş. (2014). *İlkokul Öğrencilerinin Sosyalleşmelerinde Koro Eğitiminin Rolü*. Kütahya: V. Hisarlı Ahmet Sempozyumu.
- Aycan, K. (2016). Hareket, Konuşma ve Şarkı Söyleme Odaklı Elementer Ses Eğitimi Uygulamaları. *Turkish Studies*, 1-18.
- Barret, L. F. (2012). Emotions Are Real. *Emotions*, 413-429.
- Bıçakçı, İ. (1999). *İletişim ve Halkla İlişkiler*. Ankara: MediaCat Yayınları.
- Bilen, S., Özevin, B., & Canakay, E. U. (2017). *Orff Destekli Etkinliklere Müzik Eğitimi*. Ankara: Müzik Eğitimi Yayınları.
- Bilgin, M. (2012). Bedensel ve Devinsel Gelişim. B. Yeşilyaprak içinde, *Eğitim Psikolojisi Gelişim-Öğrenme-Öğretim* (s. 57-81). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Bridge, B., & Yener, M. (2003). *Masallarla Duyguların Eğitimi, Masal Sandığı 1*. İzmir: K Yayınları.
- Bulut, M. Ö. (2010). Body Music and Socio-Cultural Change. *Music and Music Education within the Context of Socio-Cultural Changes*.
- Bulut, M. Ö. (2011, Eylül). Kalabalıklar ve Beden Müziği. *Yayınlanmamış Sanatta Yeterlilik Tezi*. Eskişehir.
- Bulut, M. Ö. (2012). Beden Müziğinin Gelişimi. *Müzik ve Kültürel Doku* (s. 344-356). Trabzon: KTÜ Devlet Konservatuvarı.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2008). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2017). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.

- Can, G. (2012). Kişilik Gelişimi. B. Yeşilyaprak içinde, *Eğitim Psikolojisi Gelişim-Öğrenme-Öğretim* (s. 123-163). Ankara: Pegem Akademi.
- Cüceloğlu, D. (2016). *İnsan İnsana*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Çoban, S. (2014). *Özel Öğretim Yöntemleri Dersi*. İstanbul .
- Demirel, Ö., & Kaya, Z. (2011). Eğitim İle İlgili Temel Kavramlar. Ş. Ada, E. Başar, A. Dağlı, E. Ekinci, M. Ergün, S. Gelbal, et al. içinde, *Eğitim Bilimine Giriş* (s. 3-21). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Dökmen, Ü. (2005). *İletişim Çatışmaları ve Empati*. İstanbul: Sistem Yayıncılık .
- Dündar, M. (2003). Anaokulu ve İlköğretimin Birinci Sınıfında Ritim Eğitimi. *G. Ü. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 171-180.
- Erdoğan, U., & Saraç, E. (2014). Beden Perküsyonu Notasyon Sistemlerinin İncelenmesi ve Yeni Notasyon Sistemi Önerisi. *Uluslararası Müzik ve Sahne Sanatları Sempozyumu* (s. 77-84). Zonguldak: Bülent Ecevit Üniversitesi Yayınları.
- Escola, C. A. (2018). *Teaching Emphaty, Uncovering The Need For Greater Emotional And Social Learning in Early Childhood Education*. New York: Submitted to the Steinhardt School of Culture, Education, and Human Development .
- Goleman, D. (2003). *Duygusal Zekâ Neden IQ'dan daha önemlidir*. (B. S. Yüksel, Çev.) İstanbul: Varlık Yayınları A. Ş.
- Goodall, H. (2018). *Müziğin Öyküsü*. İstanbul: Pegasus Yayınları.
- Göncü, İ. Ö. (2009). Çocukların İyi Bireyler Olmalarına ve İyilik Yapma Bilincini Oluşturmada Müziğin Rolü. *I. Ulusal İyilik Sempozyumu* (s. 474-479). Elazığ: Elazığ Milli Eğitim Müdürlüğü Yayınları No:1.
- Greenberg, D. M., Rentfrow, P. J., & Baron-Cohen, S. (2015). Can Music Increase Emphaty? Interpreting Musical Experience Through The Empathizing-Systemizing (E-S) Theory: Implications For Autism. *Empirical Musicology Review*, 79-94.

- Gürbüz, S., & Şahin, F. (2017). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin.
- Hoşgörür, V. (2011). Eğitimin Toplumsal Temelleri. Ö. Demirel, & Z. Kaya içinde, *Eğitim Bilimine Giriş* (s. 129-160). Ankara: Pegem Akademi.
- Jungmair, U. E. (2003). Elementer Müzik ve Hareket Eğitimi Temel İlkeler. *Orff Schulwerk Müzik ve Dans Pedagojisi* (s. 48-55). İstanbul: Orff- Schulwerk Eğitim ve Danışmanlık Merkezi.
- Kahriman, M. (2014). *İlkokul 3. Sınıf Hayat Bilgisi Dersi Benim Eşsiz Yuvam Temasındaki Konuların Drama Yöntemine Dayalı Öğretiminin Öğrencilerin İletişim, Empati Becerileri ve Değer Algıları Üzerine Etkisi*. Hatay: T.C. Mustafa Kemal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İlköğretim Ana Bilim Dalı.
- Kalay, A. (2013). *Ritme Dayalı Müzik Öğretim Programının, Öğrencilerin Akış Deneyimleri, Müzik Dersi Başarıları ve Müzik Dersine Yönelik Tutumları Üzerindeki Etkileri*. Ankara.
- Kale, M. N. (2018). *İlköğretim Temel Müzik Eğitim Programındaki (5-6-7 ve 8. sınıflar)(Orff-Kodaly-Dalcroze) Müzik Öğretim Yöntemlerinin Uygulanmasına Yönelik Öğretmen Görüşleri*. Denizli.
- Kaya, Z. (2011). Eğitimin Psikolojik Temelleri. Ö. Demirel, & Z. Kaya içinde, *Eğitim Bilimine Giriş* (s. 95-127). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- KKTC Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı. (tarih yok). *İlkokul Öğretim Programı*. Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı.
- Kugler, M. (2003). Orff Schulwerk'in Geçmişi. *Orff Schulwerk Müzik ve Dans Pedagojisi* (s. 70-75). İstanbul: Orff-Schulwerk Eğitim ve Danışmanlık Merkezi.
- Küçükkaragöz, H. (2012). Bilişsel Gelişim ve Dil Gelişimi. B. Yeşilyaprak içinde, *Eğitim Psikolojisi* (s. 83-122). Ankara: Pegem Akademi.

- Küçüköncü, H. Y. (2010). *Genel Müzik Kültürü Öğretimi*. Çankaya/Ankara: Efil Yayınevi.
- Mimaroglu, İ. (2011). *Müzik Tarihi*. İstanbul: Varlık Yayınları A. Ş.
- Naranjo, F. J. (2013). Science & art of body percusiion: a reiew. *Journal of Human Sport & Exercise*, 8(2), 442-457.
- Özbayraktar, A. (2016). *Öğretmen ve Öğrenci Merkezli (Orff Yaklaşımı) Müzik Öğretim Yaklaşımlarının Öğrencilerin Derse Olan Tutumları Üzerindeki Etkileri*. Kayseri.
- Rabinowitch, T.-C., Cross, I., & Burnard, P. (2012). Long-term Musical Group Interaction has a Positive Influence on Empathy in Children. *Psychology of Music*, 484-498.
- Romero-Naranjo, A., Jauset-Berrocal, J., Romero-Naranjo, F., & Liendo-Cardenas, A. (2014). Therapeutic benefits of body pecussion using the Bapne method. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 152, 1171-1177.
- Sacks, O. (2014). *Müzikofili, Müzik ve Beyin Öyküleri*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Sağırkaya, B. (2014). Temel Motor Becerilerini Kullanabilen Otizm Özelliği Gösteren Çocuklarda İletişim Becerilerinin Geliştirilmesinde Orff-Schulwerk Yönteminin Kullanımı. Afyonkarahisar: Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müzik Anasanat Dalı.
- Sandıkçı, E. A. (2017). Orff Çalgılarının Anasınıfı Çağındaki Çocukların Ritim Becerilerinin Geliştirilmesi Üzerindeki Etkisi. Adıyaman: Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Say, A. (2005). *Müzik Ansiklopedisi* (Cilt 3). Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Sayın, K. B. (2010). *İlköğretim Birinci Kademe Öğrencilerinin Empati Becerileri ile Anne-Baba Tutumları Arasındaki İlişki*. İstanbul: T.C. Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Psikoloji Ana Bilim Dalı Gelişim Psikolojisi Programı.

- Stephanie K. Andrews. (2011). Gunild Keetman: Das Schulwerk, Music and Movement Education, and Critical Pedagogy. *American Educational History Journal*, 305-320.
- Teddlie, C., & Tashakkori, A. (2015). Üçüncü Yöntembilimsel Topluluk Olarak Karma Yöntem. *Karma Yöntem Araştırmalarının Temelleri* (Y. Dede, & S. B. Demir, Çev., s. 3-22). içinde Ankara: Anı Yayıncılık.
- Terry, K. (2002). Body Music with Keith Tery Part One DVD. Oakland, CA, USA: Crosspulse Media.
- Toksoy, A. C., & Başar, Ş. (2017). 6-12 Yaş Orta-Ağır Zihinsel Yetersizliği Olan Çocuklar İçin Ritim Uygulamaları. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 384-399.
- Uçan, A. (1997). *Müzik Eğitimi- Temel Kavramlar- İlkeler- Yaklaşımlar*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Uçan, A. (2003). Türkiye'de Müzik Eğitiminin Gelişimi, Orff Okul Öğretisinin Tanımı- Uygulanımı- Uyarlanması ve Orff Anlayışıyla Temel Müzik Eğitiminin Genel Durumu. *Orff Schulwerk Müzik ve Dans Pedagojisi* (s. 8-39). İstanbul: Orff-Schulwerk Eğitim ve Danışmanlık Merkezi.
- Yeşilyaprak, B. (2015). *İlk ve Ortaöğretimde Gelişimsel Rehberlik*. Ankara: Pegem Akademi.
- Zeren, A. (2010). *Müzik Fiziği*. İstanbul: Pan Yayıncılık.

Çevrimiçi 1

http://tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&kelime=DUYGU

adresinden 6 Ocak 2019’da alınmıştır.

Çevrimiçi 2

https://docplayer.biz.tr/7286208-1-tanimlayici-istatistik.html#show_full_text

adresinden 16 Ocak 2020’de alınmıştır.

Çevrimiçi 3

<https://biistatistik.com/wilcoxon-testi-nasil-yapilir/>

adresinden 16 Ocak 2020’de alınmıştır.

Çevrimiçi 4

<http://maristatistik.com/friedman-2/>

adresinden 16 Ocak 2020’de alınmıştır.

Çevrimiçi 5

<https://sozluk.gov.tr/?kelime=EMPAT%C4%B0>

adresinden 12 Ocak 2020’de alınmıştır.

Çevrimiçi 6

<https://pedroconsorte.wordpress.com/2012/09/08/body-sounds-introduction-to-body-percussion/> adresinden 26 Aralık 2018’de alınmıştır.

Çevrimiçi 7

<http://www.ezosunal.com.tr/orff-yaklasimi/beden-perkusyonu/>

adresinden 25 Aralık 2018’de alınmıştır.

Çevrimiçi 8

<http://www.erturgutsanatmerkezi.com/perkusyon-nedir/>

adresinden 25 Aralık 2018’de alınmıştır.

Çevrimiçi 9

<http://www.sanatsal.gen.tr/muzigin-temel-ogeleri-nelerdir/>

adresinden 9 Ocak 2020’de alınmıştır.

Çevrimiçi 10

https://www.bugday.org/portal/haber_detay.php?hid=4416

adresinden 12 Ocak 2020’de alınmıştır.

Çevrimiçi 11

<http://ankaenstitusu.com/turk-muzik-tarihi/>

adresinden 9 Ocak 2020’de alınmıştır.

Çevrimiçi 12

<https://kelimeler.gen.tr/devinim-nedir-ne-demek-88133>

adresinden 12 Ocak 2020 tarihinde alınmıştır.

EKLER

EK 1: ETİK KURUL İZİNİ

EK 2: UYGULAMA İZİN YAZISI

EK 3: EMPATİ ÖLÇEĞİ

EK 4: EMPATİ ÖLÇEĞİ KULLANIM İZNİ

EK 5: ETKİNLİK PAKETİ İLE ÖĞRETMEN EL KİTABI

EK 6: PERFORMANS DEĞERLENDİRME FORMU

EK 7: BENZERLİK RAPORU

EK 1: ETİK KURUL İZİNİ**BİLİMSEL ARAŞTIRMALAR ETİK KURULU**

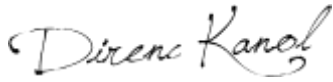
04.03.2019

Sayın Hazar Ulucan

Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu'na yapmış olduğunuz YDÜ/EB/2019/266 proje numaralı ve **“İlköğretim Öğrencilerinin Empati Becerilerini Geliştirmede Beden Perküsyonu Uygulamalarının Rolü”** başlıklı proje önerisi kurulumuzca değerlendirilmiş olup, etik olarak uygun bulunmuştur. Bu yazı ile birlikte, başvuru formunuzda belirttiğiniz bilgilerin dışına çıkmamak suretiyle araştırmaya başlayabilirsiniz.

Doçent Doktor Direnç Kanol

Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu Raportörü

Not: Eğer bir kuruma resmi bir kabul yazısı sunmak istiyorsanız, Yakın Doğu Üniversitesi Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu'na bu yazı ile başvurup, kurulun başkanının imzasını taşıyan resmi bir yazı temin edebilirsiniz.

EK 2: UYGULAMA İZİN YAZISI

KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ
MİLLÎ EĞİTİM VE KÜLTÜR BAKANLIĞI
İLKÖĞRETİM DAİRESİ MÜDÜRLÜĞÜ

Sayı : İÖD.0.00-006-19-E.1654

20 Mart 2019

Konu : Anket çalışma izni hk.

Sayın Hazar ULUCAN

Müdürlüğümüze bağlı okullardaki öğrencilere uygulamak istediğiniz **"İlköğretim Öğrencilerinin Empati Becerilerini Geliştirmede Müzik Derslerindeki Beden Perküsyonu Uygulamalarının Rolü"** konulu çalışması, Talim ve Terbiye Dairesi Müdürlüğü tarafından incelenmiş yapılan inceleme sonucunda yapmak istenilen uygulamanın (video çekimi ile) aşağıda belirtilenlere göre gerçekleştirilmesi uygun görülmüştür.

- Tüm bireyi tanıma teknikleri; gizlilik ve gönüllülük ilkelerine devalı olarak yapılmalı ve çalışmaya katılan tüm katılımcıların kimlik bilgileri gizli tutulmalıdır.
- Okul idaresi, öğretmen, öğrenci ve ailelerin, çalışmanın amacı ve uygulama süreçleri hakkında detaylı bir biçimde bilgilendirilmeli, uygulama için gerekli etik ilkeler, yazılı olarak okul yöneticilerine ve ailelere iletilmeli ve yazılı izinleri alınmalıdır.
- Araştırma sonuçlarına ilişkin geri bildirimler; öğrencilerin ve öğrenci velilerinin etkileneşine karşılık gelmeyecek şekilde iletilmelidir.
- Çalışma için ailelerden gönüllü katılım ilkesi gereğince izin alındığını belirten imzalanmış onay belgelerinin okul müdürlüğüne iletilmesi ve alınacak yazılı onaylar, gerektiğinde bakanlıkça istenilmek üzere okul idareleri tarafından muhafaza edilmelidir.
- Uygulama süresince, okulda yürütölen eğitim programlarının ve etkinliklerinin aksamamasına dikkat edilmelidir.
- Video kayıtlarının amacı, kapsamı, süresi gibi konularda detaylı bilgi verilerek; öğrencilerin ailelerinden / velilerinden yazılı onay alınmalıdır. Ayrıca izinlerin, başlangıç ve bitiş tarihleri belirtilerek alınmasına dikkat edilmelidir.
- Başvuru evraklarında ve akademik metinlerde kişisel bilgilerin gizliliğı ilkesine özen gösterilmesi gerekmektedir. Söz konusu bireylerin İlkokul öğrencileri olması ve bu doğrultudaki yaşları da ayrıca göz önünde bulundurulması önem taşımaktadır.
- Kapalı devre bir ağ üzerinde çalışılmadığı sürece; internet çevriminde yer alabilecek her türden yazılı, sesli ve görüntölü verinin kopyalanması veya deforme edilmesi yönündeki riskler göz önünde bulundularak; internet ortamına taşınmaması yönündeki teknik ve etik sorumluluğun nasıl yerine getirileceğı gibi hususlar dikkatle ele alınmalıdır.

Not: 93/2007 sayılı Elektronik İmza Yasası'nın 6.maddesi gereğı bu belge elektronik imza ile imzalanmıştır.

Şht. Mehmet Hasan Tuna Sokak. No.5 Yenişehir 99010 LEFKOŞA
Tel: 2286893
Faks: 2287158

Bilgi için: Funda BİSTAN
Sekreter

Çalışma uygulanmadan önce okul müdürlükleri ile temas kurulması ve tamamlandıktan sonra da sonuçların Talim ve Terbiye Dairesi Müdürlüğü'ne iletilmesinin yasa gereği olduğunu bildirir, gereğini saygı ile rica ederim.

e-imzalıdır

İlkşen VAROĞLU ATİK
Müdür

Not: 93/2007 sayılı Elektronik İmza Yasası'nın 6.maddesi gereği bu belge elektronik imza ile imzalanmıştır.

Şlt. Mehmet Hasan Tuna Sokak, No.5 Yenişehir 99010 LEFKOŞA
Tel: 2286893
Faks: 2287158

Bilgi için: Funda BİSTAN
Sekreter

EK 3: EMPATİ ÖLÇEĞİ

Sevgili öğrenciler;

Aşağıdaki maddeleri okuyunuz. Doğru olduğunu düşündüğünüz maddelerin karşısındaki "D" kutucuğunun altına, yanlış olduğunu düşündüğünüz maddelerin karşısındaki "Y" kutucuğunun altına "X" işareti koyunuz.

	D	Y
1) Oynamak için arkadaş bulamayan bir kız çocuğu gördüğümde üzülürüm.		
2) Toplum içinde sevinçlerini birbirine sarılarak gösteren insanları anlayamam.		
3) Bir erkek çocuğunun sevindiği zaman ağlamasını anlayamam.		
4) Bir arkadaşımın doğum günü partisinde kendisine gelen hediye paketlerini açmasını izlemek hoşuma gider.		
5) Bir erkek çocuğunu ağlarken gördüğümde benim de gözlerim sulanır.		
6) Bir kız çocuğunun oyun oynarken düşüp bir yerini yaraladığını gördüğümde çok üzülürüm.		
7) Televizyon izlerken bazen ağlarım.		
8) Bir kız çocuğunun sevindiği zaman ağlamasını anlayamam		
9) Bir hayvana zarar verildiğini gördüğüm zaman çok üzülürüm.		
10) Oynamak için arkadaş bulamayan bir erkek çocuk gördüğümde üzülürüm.		
11) Bazı şarkıları dinlerken gözlerim dolar.		

12) Oyun oynarken dizini yaralayan bir erkek çocuk gördüğümde içimden ağlamak gelir.		
13) Büyükler bazen üzülecek bir şey yokken bile ağlarlar.		
14) Kedi ve köpeklere insan gibi davranmanın saçma olduğunu düşünürüm.		
15) Bir arkadaşımın sürekli öğretmenden yardım istemesi beni kızdırır.		
16) Arkadaşı olmayan çocuklar muhtemelen hiçbir zaman arkadaşları olsun istemezler.		
17) Bir kız çocuğunu ağlarken gördüğümde benim de gözlerim sulanır.		
18) Bazı insanların acıklı bir film seyrederken ya da acıklı bir roman okurken ağlamaları bana çok komik gelir.		
19) Arkadaşlarımın yiyecek bir şeyleri yokken ben onların yanında kurabiyelerimi rahatlıkla yiyebilirim.		
20) Sınıfta yaramazlık yapan bir arkadaşımın cezalandırılmasına üzülmem.		

EK 4: EMPATİ ÖLÇEĞİ KULLANIM İZİNİ

Gönderen: ASUMAN YÜKSEL <asumany@uludag.edu.tr>

Gönderildi: 14 Kasım 2018 Çarşamba 18:34

Kime: hazar_an@hotmail.com

Konu: Re: Empati Ölçeği Kullanma İzni

Merhaba Hazar hocam ölçeği ekte gönderiyorum çalışmalarınızda kullanabilirsiniz. İyi çalışmalar diliyorum.

On Wed, Nov 14, 2018 at 12:21 PM Ha zar <hazar_an@hotmail.com> wrote:

Sayın Hocam,

Benim adım Hazar Ulucan, Yakın Doğu Üniversitesi, Eğitim Bilimler Enstitüsü Müzik Eğitimi An Bilim Dalı Yüksek Lisans programı öğrencisiyim. "toad.edam.com.tr" adresinde bulmuş olduğum "Empati Eğitim Programının İlköğretim Öğrencilerinin Empatik Becerilerine Etkisi" isimli Doktora Tezi sahibi oluğunuzu düşündüğüm sizden, geliştirmiş ve uygulamış olduğunuz empati ölçeğini yüksek lisans tezimde uygulayabilmek adına gereğinin yapılmasını bilgilerinize arz ederim.

Saygılarımla,

Hazar Ulucan

EK 5: ETKİNLİK PAKETİ ile ÖĞRETMEN EL KİTABI**EMPATİ BECERİLERİNİ GELİŞTİRMEDE BEDEN
PERKÜSYONU EĞİTİMİ****Öğretmen El Kitabı****ÖNSÖZ**

Psikoterapi alanında empatik iletişim kurma becerisiyle ünlenmiş Carl Rogers’a göre empati: “Bir kişinin kendisini karşısındaki kişinin yerine koyarak olaylara onun bakış açısıyla bakması, o kişinin duygularını ve düşüncelerini doğru olarak anlaması, hissetmesi ve bu durumu ona iletmesi sürecidir.”

Sosyal bir varlık olan insan doğası gereği, bilgi edinmek ve yalnız kalmamak için başka insanlarla iletişim kurmaya ihtiyaç duyar. Kişilerarası iletişim becerileri gelişmiş olan insan, yaşam kalitesini yükselteceğinden ötürü mutlu ve başarılı bir birey olacaktır.

Bununla birlikte müzik eğitimi ile yapılan çalışmalara bakıldığında, pek çoğunun sosyalleşme, sağlıklı iletişim kurma, çeşitli müzik terapileri ile iyileşme vb. alanlara da yarar sağladığı sonuçlarına ulaşılmıştır.

Bu bilgiler doğrultusunda, empati becerilerinin gelişmesi için müzik alanında gerek besteci yönüyle, gerekse eğitmenliğiyle adı duyulmuş Carl Orff ile dansçı Gunild Ketmann’ın birlikte ürettikleri Elementer Müzik ve Hareket Eğitimi Orff-Schulwerk müzik öğretim yaklaşımı temel alınarak oluşturulan bu etkinlik paketinde, çocukların empati becerilerini geliştirebilecek bazı beden perküsyonu hareketleri tasarlanmış ve siz değerli meslektaşlarım ile öğretim üyelerine 12 etkinlik olarak sunulmuştur.

ETKİNLİK 1

BEDEN PERKÜSYONUNU TANIMA

Etkinliğin Adı: Bedenimi Tanıyorum

Etkinliğin Konusu: Beden Perküsyonu hareketlerinin yer aldığı şarkının çalıştırılması

Etkinliğin Amacı: “Merhaba Tanışalım mı?” şarkısı aracılığı ile bir sonraki etkinlikte yapılacak beden perküsyonu hareketlerine sözlerini çalışarak hazırlık yapmak.

Kazanımlar:

- Arkadaşlarını dinler.
- “Merhaba tanışalım mı?” şarkısını söyler.
- Öğretmenin başlangıç ve bitiş işaretlerini anlar.
- Eşlik çalgısının çaldığı ezgiyi takip eder.

Önerilen Süre: 40 dk.

Kullanılan araç ve gereçler: Keman, “Merhaba tanışalım mı?” şarkısı, video kayıt cihazı.

Yapılışı:

- ♦ **Çalışma öncesi:** Öğretmen kendini tanıtır. Belli bir süre boyunca birlikte ders yapılacağını belirtir. “Sesimizin güzelliğini birlikte keşfedelim mi?” diyerek öğrencilere ses-nefes çalışması yaptırılır.

Ses-nefes çalışması:

Öğrenciler sınıfın ortasında daire olacak şekilde el ele tutuşur ve şişmemiş balon halini alırlar. “üfff” dedikçe herkes geriye doğru bir adım atarak balonun şişmesini sağlar. Sonra “tısss” dedikçe herkes daire içine doğru (öne) adım atar ve bu şekilde balonun havasının indiği belirtilir. Bu çalışma melodi eşliğinde yapılır.

Balon şişsin mi melodisi:

Eğitmen, ilk söyleyeceği “balon şişsin mi?” sözlerinde herkes **bir adım geri** yürür ve ilk kez “balon sönsün” dediğinde herkes **bir adım öne** yürür. Eğitmen ikinci kez “Balon şişsin mi?” dediğinde herkes **iki adım geri** yürür ve “balon sönsün” dediğinde **bir adım öne** yürür. Eğitmen üçüncü kez “balon şişsin mi?” dediğinde herkes **geriye doğru üç adım** yürür ve “balon sönsün” dediğinde herkes **bir adım öne** yürür vb. ta ki daire gerili hâle gelinceye dek bu çalışma sürdürülür. Daire gerildiğinde eğitmenin “balon patlasın” demesiyle herkes “PAAT” diyerek havaya seker.

- ♦ **Başlangıç:** Eğitmen: “Bugün sizlerle karşılaştığım ikinci gün. Bu nedenle benim sizleri daha iyi tanıyacağım bir şarkı besteledim. Hadi dinleyelim.” der ve şarkının ezgisini kemaniyle öğrencilere dinletir. Sonrasında şarkıyı sözleriyle söyler.

Şarkı:

- ♦ **Etkinliğin gelişimi:** Öğrencilere kemandan çıkan ezgiyi dinlettikten sonra sözleri söylenerek öğretilir.
- ♦ **Etkinliğin sonuçlandırılması:** Öğrenciler sözler ve melodiyi iyice öğrendikten sonra eğitmen kemaniyle eşlik ederken öğrenciler de şarkıyı söyler.

Değerlendirme: Çalışma video kaydına alınır. Değerlendirme formu kullanılarak her öğrenci eğitimci tarafından bireysel olarak değerlendirilir.

ETKİNLİK 2

BEDEN PERKÜSYONUNU TANIMA

Etkinliğin Adı: Bedenimin Seslerini Tanıyorum

Etkinliğin Konusu: Beden Perküsyonu kullanılarak tanışma

Etkinliğin Amacı: İlk etkinlikte çalıştırılan tanışma şarkısıyla ilgili bedende vurulacak ritmin öğrenilmesi.

Kazanımlar:

- Arkadaşlarını beden perküsyonunu kullanarak arkadaşları ile tanışır.
- Beden perküsyonu hareketlerini öğrenir.
- Bedeninden çıkan sesleri fark eder.
- Önceden öğrendiği tanışma şarkısını hatırlar.
- Şarkıyı söylerken beden perküsyonu hareketlerini yapar.

Önerilen Süre: 40 dk.

Kullanılan araç gereçler: Keman ve/veya piyano, “Merhaba tanışalım mı?” şarkısı, video kayıt cihazı.

Yapılışı:

- ♦ **Çalışma öncesi:** Eğitimci: “Merhaba çocuklar, gelin sizlerle ‘hareketlerime dikkat et’ oyunu oynayarak dersimize başlayalım” der. Bu egzersizde eğitimci eller yukarı, aşağı, yana, dizlere, kafaya, dirseğe, kulaklara, buruna vb. örnekleri çoğaltarak çocukların hızlı bir şekilde ara vermeden yapılan hareketlere odaklanmasını sağlar. Fiziksel anlamda yapılan bu hareketler düzeni öğrencinin derse odaklanmasını ve bir sonraki etkinliğe zihinsel anlamda hazırlanmasını sağlar. Bu çalışmanın ardından eğitimci, daha önceki etkinlikte yapılan “Merhaba tanışalım mı?” şarkısının sözlerini öğrencilere hatırlamaları için söyler. Öğrencilerin şarkıya hâkim olduğunu gözlemlemesinin ardından öğrencilerden daire olmasını ister. Eğitimci: “Çocuklar aceba neden daire olduk?” diyerek öğrencilerin derse ilgisi çekilir.

- ♦ **Başlangıç:** Daire şeklini alan öğrencilere öğretmen: “Çocuklar kim bilir hepiniz ne kadar güzel sayı sayıyorsunuz! Şuradan başlayarak bir sonra iki şeklinde dairedaki herkes bir sayıya sahip olsunlar bakalım” der. “Şimdi herkes bir sayıya sahip olduğuna göre birler bir adım sola dönsün, ikiler bir adım sağa dönsün. Karşınızda olan arkadaşınızla artık eş oldunuz” diyerek öğrencileri bilgilendirir.
- ♦ **Etkinliğin gelişimi:** Şarkı için düzenlenen hareketleri öğretmen gösterir. Öğrencilerle hep beraber yapılır. Etkinliğin ilerleyen kısmında sayısı iki olan öğrenciler bir ilerdeki arkadaşıyla öğretmenin işaretiyle eşleşerek devam ederler.

Şarkı ve hareketleri:

Merha ba merha ba ta nı sa lım mı Ek Merha ba merha ba haydi ta nı sa lım Ek
Gx Ek Gx Ek Gx Ek Gx Ek

9
Be nim a dım ... se nin a dın ne Ek Be nim a dım ... se nin a dın ne Ek
Ag Al Gx Ag Al Ek Ag Al Gx Ag Al Ek

- ♦ **Etkinliğin sonuçlandırılması:** Etkinlik “Merhaba tanışalım mı?” şarkısının söz, müzik ve hareketlerinin öğretilmesi ile sonlandırılır. Etkinlik boyunca öğretmen keman veya piyano ile öğrencilere eşlik eder.

Değerlendirme: Çalışma video kaydına alınır. Değerlendirme formu kullanılarak her öğrenci eğitimci tarafından bireysel olarak değerlendirilir.

ETKİNLİK 3

BEDEN PERKÜSYONUNU TANIMA

Etkinliğin Adı: Bedenimle Müzik Yapıyorum

Etkinliğin Konusu: Beden Perküsyonu ile üç temel hareketin öğretilmesi

Etkinliğin Amacı: Öğretilecek üç temel hareket ile Beden Perküsyonunu tanımak.

Kazanımlar:

- Vücudundan çıkan sesleri tanır.
- Bedenine vuracağı zamanı anlar.
- Bedenine vurmayaacağı/ sessiz kalacağı zamanı anlar.
- Arkadaşlarını takip eder.
- Öğretmenin komutlarını takip eder.

Önerilen Süre: 40 dk.

Kullanılan araç ve gereçler: Beden Perküsyonu hareketleri (iki eli dizlere, göğse vurma ve alkış), video kayıt cihazı, “Bir elin nesi var, iki elin sesi var” ses egzersizi, davul, deniz taşları ve kumbara kutusu.

Yapılışı:

- ♦ **Çalışma öncesi:** Öğretmen: “Merhaba çocuklar, bugünkü konumuz üç temel beden müziği hareketi ile ilgili olacak. ancak gelin bu hareketlerden önce biraz ısınalım” der ve “Bir elin nesi var, iki elin sesi var” tekerlemesini şarkısı ses-nefes egzersizi olarak çalıştırılır.

Tekerleme şarkısı ve hareketleri:

A: Alkış

Bu çalışma yapılırken ilk başta eğitmen kemanı ile ezgiyi çalar. “na” hecesi ile söyler ve öğrencilere söyler. Eğitmen: “Çocuklar az önce öğrendiğimiz ezginin bir de sözleri var. Bu sözleri daha önce duymuş olabilirsiniz. Bakalım size tanıdık geliyor mu?” diyerek öğrencilerin ilgisi çekilir. Öğrencilerden alınacak cevaplar üzerine eğitmen: “Güzel. O zaman siz söylerken ben de size kemanımla eşlik edeceğim” der ve çocuklar egzersizi güzel seslendirdikten sonra eğitmen: “en son söylediğimiz ‘var’ kelimesinin devamında bir sus var. Burada ne yapalım? Ellerimizi mi çırpalım? Ayaklarımızdan birini yere mi vuralım...” vb. örnekler sıralayarak çocukların sus yerine hareket yapmaları sağlanır.

- ♦ **Başlangıç:** Eğitmen: “Madem ki biraz ısındık üç temel harekete geçebiliriz. İlk hareketimiz otururken dizlerime aynı anda vurmaktır” der ve öğrencilere dizlere nasıl vurulacağını gösterir. Dizlere vururken güzel ses çıkaramayan öğrencilere hareket ayrıntılı anlatılarak tekrar ettirilir. Bu şekilde daha sonra iki el ile göğse vurma ve üçüncü hareket olarak alkış hareketi sırasıyla öğretilir.
- ♦ **Etkinliğin gelişimi:** Isınma hareketleri yapıldıktan sonra yarım daire oluşturulur. Yapılacak çalışmada ritmin oturması için davul, deniz taşları ve kumbara kutusuna vurarak beden perküsyonu yapacak gruba yardımcı olabilecek üç öğrenci belirlenir. Eğitmenin belirlediği bir öğrenciden başlanarak çocuklar kendi numarasını 1-2-3-1-2-3 şeklindeki bir sırayla söyler.

Etkinliğin başlangıcında tüm çocuklar üç temel hareketi eğitmenin komutları doğrultusunda öğrenir. Bu hareketler, elleri aynı anda dizlere vurma, elleri aynı anda göğse vurma ve alkış yapmadır.

Ritim orkestrasında davul birler için, deniz taşları ikiler için, kumbara kutusu üçler için çalar. Her bir yeni etkinliğe giriş sahnesinde orkestra, beden perküsyonu grubunun vuruşları doğru hissedinceye dek tekrar eder. Ardından, perküsyon grubu, eğitmenin komutuyla ritim orkestrası eşliğinde hareketlere başlar.

Birler dizlerine vurur, ikiler göğsüne vurur ve üçler ise iki elini birbirine vurarak alkış yapar. Bu çalışma dört kere yapıldıktan sonra birler susar. Bu esnada susan birler, beden perküsyonu hareketini yapmayacakları için iki elini çapraz bir şekilde göğüslerinin üstünde birleştirirler. Ritim

orkestrasından birleri temsil eden davulcu, davuluna vurmayarak, perküsyon grubunun da kendi bedenlerine vurmaması gerektiğini “şşş!” sesi ile ifade eder. Birler susarken, ikiler ve üçler hareketlerini yapar. Daha sonra ikiler susar; birler ve üçler kendilerine ait hareketleri yapar. Bu esnada ritim orkestrasından ikileri temsil eden ve deniz taşlarını birbirine vurarak ses elde eden öğrenci ağzıyla “şşş!” sesini verir. Ardından üçler susar; birler ve ikiler kendilerine ait hareketleri yapar. Üçlerin sustuğunu belli eden ritimci, kumbarasına vurmayıp “şşş!” sesini verir. Tüm çalışma herkesin tüm hareketleri dört kere yapmasıyla tamamlanır.

Kısaca:

1. Herkes öğrendikleri üç hareketi dört kere tekrarlar.
2. Birler susarken; ikiler ve üçler çalar.
3. İkiler susarken; birler ve üçler çalar.
4. Üçler susarken; birler ve ikiler çalar.
5. En sonunda tüm öğrenciler üç hareketi dört kere tekrarlar.

Not: Her bir maddenin başında ritim orkestrası birkaç kere ritmi çalarak hissettirdikten sonra beden perküsyoncular devreye girer.

- ♦ **Etkinliğin sonuçlandırılması:** Eğitmenin komutuyla öğrenciler son dört kere 1-2-3 hareketlerini duraksamadan yaparken etkinlik video kaydına alınır ve ders bitirilir.

Değerlendirme: Çalışma video kaydına alınır. Değerlendirme formu kullanılarak her öğrenci eğitimci tarafından bireysel olarak değerlendirilir.

ETKİNLİK 4

DUYGULARI ANLAMA

Etkinliğin Adı: Mutluluğu Tanıyorum

Etkinliğin Konusu: Mutluluk duygusunun öğretilmesi

Etkinliğin Amacı: Öğrencinin mutluluk duygusunu anlaması ve mutluluğu beden perküsyonu ile ifade etmesi.

Kazanımlar:

- Mutluluk duygusunu bilir.
- Mutluluk duygusunu anlar.
- Mutluluk duygusu için oluşturulan şarkıyı söyler.
- Mutluluk duygusunu beden perküsyonu hareketleri ile ifade eder.
- Mutluluk duygusunu tasarladığı beden perküsyonu hareketleri ile ifade eder.

Önerilen Süre: 40 dk.

Kullanılan araç-gereçler: Keman, mutluluk şarkısı ve bu şarkıya ait beden perküsyonu hareketleri, bilgisayar ve video kayıt cihazı.

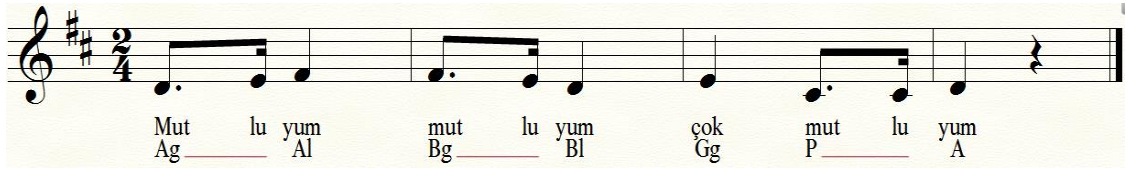
Yapılışı:

- ♦ **Çalışma öncesi:** Eğitimci: “Merhaba çocuklar, bugün sizlerle birlikte belki de en çok karşılaştığınız bir duyguyu yakından tanıyacağız. Bu duygunun ismi “mutluluk”. Sizce insanlar mutlu olduklarında nasıl davranırlar? Mutlu bir insan konuşurken sesi nasıl çıkar?” gibi sorular sorarak öğrencilerin mutluluk duygusu ile ilgili fikir yürütmelerini ve bu duyguyu daha bilinçli fark etmelerini sağlar. “Mesela diyelim ki sabahleyin alelacele okula geldiniz, bu esnada sabah kahvaltısı yapamadığınız için karnınız zil çalıyor. Teneffüs zili çaldığında bir baktınız ki aceleden aileniz harçlığınıza vermeyi unutmuş. Sizi zor durumda gören bir arkadaşınız size yiyecek ikram etse nasıl hissedersiniz? Arkadaşınız size yiyecek verdiği için ona kızar mıydınız?”

Ondan korkar mıydınız? Yoksa sizi düşünen bir arkadaşınız olduğu ve karnınız aç kalmayacağı için mutlu mu olurdunuz?” örneğini verir.

- ♦ **Başlangıç:** Çocukların verdiği mutluluk cevabı üzerine eğitimci, tasarladığı şarkının melodisini öğrencilere kemanı ile çalar. Melodiyi dinleyen öğrenciler eğitimcinin işaretiyle ölçü-ölçü şarkı sözlerini söyleyerek öğrenir.
- ♦ **Etkinliğin gelişimi:** Şarkıya hâkim olan öğrencilere tasarlanan hareketler ölçü- ölçü daha sonra iki ölçü ve dört ölçü şeklinde sırayla çalıştırılır. Hareketlerin doğru öğrenilmesi için eğitimci bilgisayarda kayıtlanmış olan şarkının melodisinden yararlanarak öğrencilerin hareketleri doğru öğrenebilmesine odaklanır.

Mutluyum Şarkısı ve Hareketleri:

Hareketlerin açıklaması:	
Bg: Sağ bacağa sağ elle vurulur.	Ek: İki el karşılıklı birbirine vurulur.
Bl: Sol bacağa sol elle vurulur.	Gg: Sağ elle göğsün sağına vurulur.
Ag: Sağ ayak yere vurulur.	P: Parmak şıklatılır.
Al: Sol ayak yere vurulur.	A: Alkış yapılır.

- ♦ **Etkinliğin sonuçlandırılması:** Tüm öğrenciler Mutluyum şarkısını, kendi başlarından geçen mutlu bir olayla ilişkilendirerek gerçekçi bir şekilde mutluluk duygusunu beden perküsyonu ile yansıtmaya çalışırlar.

Değerlendirme: Çalışma video kaydına alınır. Değerlendirme formu kullanılarak her öğrenci eğitimci tarafından bireysel olarak değerlendirilir.

ETKİNLİK 5

DUYGULARI ANLAMA

Etkinliğin Adı: Kızgınlığı Tanıyorum

Etkinliğin Konusu: Kızgınlık duygusunun öğrenilmesi

Etkinliğin Amacı: Öğrencinin kızgınlık duygusunu anlaması ve kızgınlığı beden perküsyonu ile ifade etmesi.

Kazanımlar:

- Kızgınlık duygusunu bilir.
- Kızgınlık duygusunu anlar.
- Kızgınlık duygusu için oluşturulan şarkıyı söyler.
- Kızgınlık duygusunu beden perküsyonu hareketleri ile ifade eder.
- Kızgınlık duygusunu tasarladığı beden perküsyonu hareketleri ile ifade eder.

Önerilen Süre: 40 dk.

Kullanılan araç-gereçler: Keman, Kızgınlık şarkısı ve şarkıya ait perküsyonu hareketleri, video kayıt cihazı.

Yapılışı:

- ♦ **Çalışma öncesi:** Eğitimci: “Merhaba çocuklar, bugün sizlerle birlikte belki de en çok karşılaştığınız bir duyguyu daha yakından tanıyacağız. Bu duygunun ismi “Kızgınlık”. Sizce insanlar kızgın olduklarında nasıl davranırlar? Kızgın bir insan konuşurken sesi nasıl çıkar?” gibi sorular sorarak öğrencilerin kızgınlık duygusu ile ilgili fikir yürütmelerini ve bu duyguyu daha bilinçli fark etmelerini sağlar. Eğitimci, kızgınlık duygusunun hissedilebilmesi için örnek soru sorar: “Çocuklar, diyelim ki evde bilgisayar oynamak için aileniz size bir saat bir süre verdi. Siz de zamanı gelince büyük bir heyecanla bilgisayarınızın karşısına geçtiniz. Tam da oyuna başladınız. Ne kadar da güzel puanlar, seviyeler geçmişken bir anda internet kesildi. Bu

ETKİNLİK 6

DUYGULARI ANLAMA

Etkinliğin Adı: Üzüntüyü Tanıyorum

Etkinliğin Konusu: Üzgün olma duygusunun öğrenilmesi

Etkinliğin Amacı: Öğrencinin üzgün olma duygusunu anlaması ve üzgün olmayı beden perküsyonu ile ifade etmesi.

Kazanımlar:

- Üzüntü duygusunu bilir.
- Üzüntü duygusunu anlar.
- Üzüntü duygusu için oluşturulan şarkıyı söyler.
- Üzüntü duygusunu beden perküsyonu hareketleri ile ifade eder.
- Üzüntü duygusunu tasarladığı beden perküsyonu hareketleri ile ifade eder.

Önerilen Süre: 40 dk.

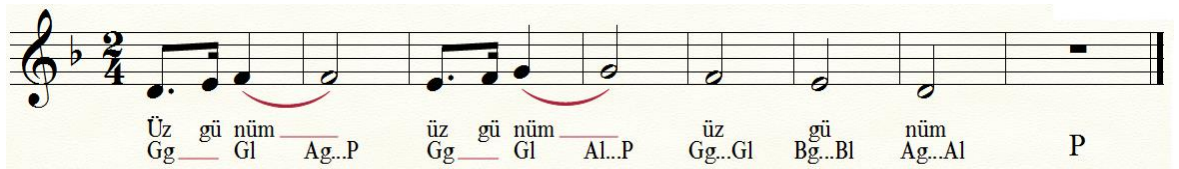
Kullanılan araç-gereçler: Keman, Üzgünüm şarkısı ve şarkıya ait beden perküsyonu hareketleri, bilgisayar, video kayıt cihazı.

Yapılışı:

- ♦ **Çalışma öncesi:** Eğitimci: “Merhaba çocuklar, bugün yeni bir duyguya değineceğiz. Sizlere birkaç soru soracağım bakalım kimler bugün işleyeceğimiz duyguyu tahmin edebilecek” diyerek öğrencilerin ilgisini çeker. Ardından: “ Oynayacak bir arkadaşınız hiç olmasa ne hissedersiniz? Veya çok sevdiğiniz bir arkadaşınız yere düşüp dizini yaraladığında ne hissedersiniz? Kızgın mı olurdunuz? Korkar mıydınız? Yoksa üzülür müydünüz?” vb. sorular sorarak öğrencilerin fikir yürütmeleri istenir. Öğrencilerden gelen cevaplar “üzüntü” olana kadar bunun gibi örnekler çoğaltılabilir.

- ♦ **Başlangıç:** Çocukların verdiği üzülrüm cevabı üzerine eğitmen, tasarladığı şarkının melodisini öğrencilere kemanı ile çalar. Melodiyi dinleyen öğrenciler eğitmenin işaretiyle ölçü-ölçü şarkı sözlerini söyleyerek öğrenir.
- ♦ **Etkinliğin gelişimi:** Şarkıya hâkim olan öğrencilere tasarlanan hareketler ölçü- ölçü daha sonra iki ölçü ve dört ölçü şeklinde sırayla çalıştırılır. Hareketlerin doğru öğrenilmesi için eğitmen bilgisayarda kayıtlanmış olan şarkının melodisinden yararlanarak öğrencilerin hareketleri doğru öğrenebilmesine odaklanır.

Üzgünüm Şarkısı ve Hareketleri:

Hareketlerin açıklaması:	
Bg: Sağ bacağa sağ elle vurulur.	Gg: Sağ elle göğsün sağına vurulur.
Bl: Sol bacağa sol elle vurulur.	Gl: Sol elle göğsün soluna vurulur.
Ag: Sağ ayak yere vurulur.	P: Parmak şıklatılır.
Al: Sol ayak yere vurulur.	

- ♦ **Etkinliğin sonuçlandırılması:** Tüm öğrenciler Üzgünüm şarkısını kendi hayallerinde kurdukları üzgün oldukları bir olayla ilişkilendirerek gerçekçi bir şekilde üzgün olma duygusunu beden perküsyonu ile yansıtmaya çalışırlar.

Değerlendirme: Çalışma video kaydına alınır. Değerlendirme formu kullanılarak her öğrenci eğitimci tarafından bireysel olarak değerlendirilir.

ETKİNLİK 7

DUYGULARI ANLAMA

Etkinliğin Adı: Korkuyu Tanıyorum

Etkinliğin Konusu: Korku duygusunun öğrenilmesi

Etkinliğin Amacı: Öğrencinin korku duygusunu anlaması ve korkuyu beden perküsyonu ile ifade etmesi.

Kazanımlar:

- Korku duygusunu bilir.
- Korku duygusunu anlar.
- Korku duygusu için oluşturulan şarkıyı söyler.
- Korku duygusunu beden perküsyonu hareketleri ile ifade eder.
- Korku duygusunu tasarladığı beden perküsyonu hareketleri ile ifade eder.

Önerilen Süre: 40 dk.

Kullanılan araç-gereçler: Keman, Korkuyorum şarkısı ve şarkıya ait beden perküsyonu hareketleri, bilgisayar, video kayıt cihazı.

Yapılışı:

- ♦ **Çalışma öncesi:** Eğitimci: “Merhaba çocuklar, bugün sizlerle birlikte bir duyguyu daha yakından tanıyacağız. Bunun için öncelikle bir örnek vermek istiyorum. Bakalım kimler tahmin edebilecek? Sabahleyin sıcacık yatağınızdan yavaşça kalkmışken tam yanınızda yüksek sesle bir kedinin bağırdığını duydunuz. O anda ne hissederdiniz? Kedi bağırdığı için çok mu üzülürdünüz? Yüksek ses sizi mutlu mu ederdi? Yoksa bir anda neden olduğu bilinmeyen yüksek bir kedi sesi sizi korkutur muydu?” diye sorular sorarak etkinliğin konusu hakkında öğrencilerin fikir yürütmesini sağlar.

- ♦ **Başlangıç:** Çocukların verdiği korku cevabı üzerine eğitimci, tasarladığı şarkının melodisini öğrencilere kemanı ile çalar. Melodiyi dinleyen öğrenciler eğitimcinin işaretiyle ölçü-ölçü şarkı sözlerini söyleyerek öğrenir.
- ♦ **Etkinliğin gelişimi:** Şarkıya hâkim olan öğrencilere tasarlanan hareketler ölçü- ölçü daha sonra iki ölçü ve dört ölçü şeklinde sırayla çalıştırılır. Hareketlerin doğru öğrenilmesi için eğitimci bilgisayarda kayıtlanmış olan şarkının melodisinden yararlanarak öğrencilerin hareketleri doğru öğrenebilmesine odaklanır.

Korkuyorum Şarkısı ve Hareketleri:

Hareketlerin açıklaması:	
Gg: Sağ elle göğsün sağına vurulur.	Bg: Sağ bacağa sağ elle vurulur.
Gf: Sol elle göğsün soluna vurulur.	Bl: Sol bacağa sol elle vurulur.
Kg: Sağ eliyle sağ kalçaya vurulur.	Ag: Sağ ayak yere vurulur.
Kf: Sol eliyle sol kalçaya vurulur.	

- ♦ **Etkinliğin sonuçlandırılması:** Tüm öğrenciler Korkuyorum şarkısını kendi korktukları bir olayla ilişkilendirerek gerçekçi bir şekilde korku duygusunu beden perküsyonu ile yansıtmaya çalışırlar.

Değerlendirme: Çalışma video kaydına alınır. Değerlendirme formu kullanılarak her öğrenci eğitimci tarafından bireysel olarak değerlendirilir.

ETKİNLİK 8

DUYGULARI ANLAMA

Etkinliğin Adı: Ağlamaklı Duyguları Tanıyorum

Etkinliğin Konusu: Ağlamaklı Tepki

Etkinliğin Amacı: Öğrencinin aşırı mutluluk, aşırı üzüntü, aşırı kızgınlık ve aşırı korku duyguları durumunda ağlamaklı tepki ile karşılaşılabilmesine dair farkındalık oluşturulur. Ağlamaklı tepkiyi şarkı ve beden perküsyonu aracılığıyla öğrenilmesi amaçlanır.

Kazanımlar:

- Ağlamaklı tepkiyi bilir.
- Ağlamaklı tepkiyi anlar.
- Ağlamaklı tepki için oluşturulan şarkıyı söyler.
- Ağlamaklı tepkiyi beden perküsyonu hareketleri ile ifade eder.
- Ağlamaklı tepkiyi tasarladığı beden perküsyonu hareketleri ile ifade eder.

Önerilen Süre: 40 dk.

Kullanılan araç-gereçler: Keman, “Kimi zaman ağlarım” şarkısı ve beden perküsyonu hareketleri, bilgisayar ve video kayıt cihazı.

Yapılışı:

- ♦ **Çalışma öncesi:** Eğitmen: “Merhaba çocuklar, bugün sizlerle birlikte bugüne kadar öğrendiğimiz duyguları çok yüksek hissederek ağlayabileceğimize dair bir davranışı öğreneceğiz. Öncelikle sormak istiyorum. Ağlama duygusunu ne zamanlar hissedersiniz? Çok üzüldüğünüzde mü ağlarsınız? Örneğin, bu zamana kadar sahip olmayı çok istediğiniz bir oyuncak veya hediye aileniz sürpriz yapıp size verse o anda ne hissederdiniz? Çok mutlu olur muydunuz? Veya uzun zamandır bilgisayarınızda oynadığınız oyununuzun bilgisayar bozulduğu için ekrandan silinmesi ile tüm oyun

oynadığınız zamanların sayılmamış olduğunu bilmek size nasıl hissettirirdi? Çok mu kızardınız?” gibi sorular sorularak çocukların konuya ilgisi çekilir.

- ♦ **Başlangıç:** Çocukların verdiği korku cevabı üzerine eğitmen, tasarladığı şarkının melodisini öğrencilere kemanı ile çalar. Melodiyi dinleyen öğrenciler eğitmenin işaretiyle ölçü-ölçü şarkı sözlerini söyleyerek öğrenir.
- ♦ **Etkinliğin gelişimi:** Şarkıya hâkim olan öğrencilere tasarlanan hareketler ölçü- ölçü daha sonra iki ölçü ve dört ölçü şeklinde sırayla çalıştırılır. Hareketlerin doğru öğrenilmesi için eğitmen bilgisayarda kayıtlanmış olan şarkının melodisinden yararlanarak öğrencilerin hareketleri doğru öğrenebilmesine odaklanır.

“Kimi zaman ağlarım” şarkısı ve hareketleri:

Mutlu luk ü zün tü kız gın lık kor ku ki mi za man ag la tır lar

Gx Bx Ag Al Gx Bx Ag Al

Hareketlerin açıklaması:

Gx: İki elin göğse aynı anda vurmasıdır.

Bx: İki elin aynı anda bacaklara vurmasıdır.

Ag: Sağ ayak yere vurulur.

Al: Sol ayak yere vurulur.

Gg: Sağ elle göğsün sağına vurulur.

Gl: Sol elle göğsün soluna vurulur.

A: Alkış

Not: Bu şarkıda 3. Ölçüdeki Ag hareketini yaparken sağ ayak ne doğru adım atarak güçlü bir şekilde yere vurur. 4. Ölçüdeki Al hareketini yaparken ise sol ayak hafifçe geriye adım atarak durulur. 5. Ölçüdeki Ag ve Al hareketlerinde ayaklar yere hafifçe vurulur.

- ♦ **Etkinliğin sonuçlandırılması:** Tüm öğrenciler “Kimi zaman ağlarım” şarkısını kendi korktukları bir olayla ilişkilendirerek gerçekçi bir şekilde korku duygusunu beden perküsyonu ile yansıtmaya çalışırlar.

Değerlendirme: Çalışma video kaydına alınır. Değerlendirme formu kullanılarak her öğrenci eğitimci tarafından bireysel olarak değerlendirilir.

ETKİNLİK 9

DUYGULARI ANLAMA

Etkinliğin Adı: Kendi Duygularımı Fark Ediyorum

Etkinliğin Konusu: Mutluluk, kızgınlık, üzüntü, korku ve ağlamaklı tepki

Etkinliğin Amacı: Dördüncü etkinlikten itibaren öğretilen duyguların tekrar edilmesi ve öğrencilerce hatırlanması amaçlanmaktadır.

Kazanımlar:

- Öğrenciler mutluluk, kızgınlık, üzüntü, korku ile ağlamaklı tepki şarkı ve hareketlerini bilir.
- Öğrenciler mutluluk, kızgınlık, üzüntü, korku ile ağlamaklı tepki şarkı ve hareketlerini hatırlar.

Önerilen Süre: 40 dk.

Kullanılan araç-gereçler: Keman, bilgisayar, video kayıt cihazı, yazı tahtası.

Yapılışı:

- ♦ **Başlangıç:** Eğitimci: “Evet çocuklar bugün şimdiye dek tanıdığımız duyguları tekrarlayacağız. Bunun için gelin hep birlikte yarım bir daire olalım. Sizlere verdiğim bu küçük kırmızı topu elinde kim tutuyorsa tekrarladığımız duyguyla ilgili kendi duygusuna örnek verdikten sonra yanındaki arkadaşına uzatacak. Etkinliğimiz duygusunu paylaşmayan kimse kalmayınca dek devam edecek. Bu sayede kendimiz de dâhil ne zaman mutlu, ne zaman üzgün vb. olduğumuzu daha iyi fark edebileceğiz” diyerek öğrencilere etkinliğin işlenişine dair kısaca bilgi verir.
- ♦ **Etkinliğin Gelişimi:** Çocuklar yarım daire olduktan sonra, eğitimci dairedeki çocuklardan birine topu uzatır ve bu etkinlikte tekrar edilen duyguya dair, ör. mutluluk duygusu ise: “Seni neler mutlu ederdi?” sorusunu sorar. Soruyu cevaplayan öğrenci topu kendi seçtiği bir arkadaşına veya yanındaki arkadaşına uzatarak aynı soruyu sorar. Tek bir duyguya ait yapılan fikir

yürütmeyi tüm öğrenciler yaptıktan hemen sonra o duyguya ait şarkı bilgisayar yardımıyla hoparlörlerden çalınır ve beden perküsyonu hareketleri şarkı söylerken yapılır. Bu çalışma tüm duygular için tekrar edilir. Kimi zaman çocuklar topu, duygunun bir ifadesi olarak kullanır. Ör: kızgınlık duygusu için topu yere hızla vurma gibi veya mutluluk duygusu için topu elinde tutarak kendi etrafında döndükten sonra arkadaşına topu uzatma gibi.

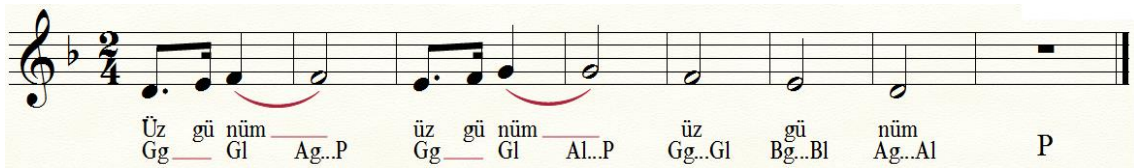
Mutluyum Şarkısı:

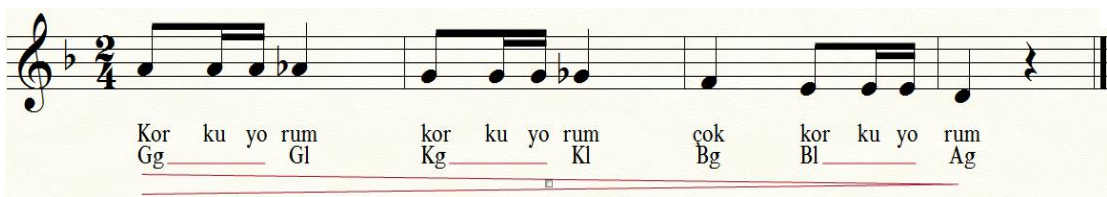
Kızgınım Şarkısı:

Üzgünüm Şarkısı:

Korkuyorum Şarkısı:

Kimi Zaman Ağlarım:

Mutlu luk ü zün tü kız gın lık kor ku ki mi za man ag la tır lar

Gx Bx Ag Al Gx Bx Ag Al

Hareketlerinin Açıklaması:

Ag: Sağ ayak yere vurulur.

Al: Sol ayak yere vurulur.

Bg: Sağ bacağa sağ elle vurulur.

Bl: Sol bacağa sol elle vurulur.

Bx: İki el, aynı anda bacaklara vurulur.

Gx: İki el, aynı anda göğse vurulur.

Kg: Sağ elle karnın sağ tarafına vurulur.

Kl: Sol elle karnın sol tarafına vurulur.

Gg: Sağ elle göğsün sağ tarafına vurulur.

Gl: Sol elle göğsün sol tarafına vurulur.

P: Parmak şıklatma.

A: Alkış

- ♦ **Etkinliğin Sonuçlandırılması:** Etkinlik şarkıların hatırlanma süresi boyunca video kaydına alınır. Tüm duygular hatırlandıktan sonra bitirilir.

Değerlendirme: Çalışma video kaydına alınır. Değerlendirme formu kullanılarak her öğrenci eğitimci tarafından bireysel olarak değerlendirilir.

ETKİNLİK 10

DUYGULARI ANLAMA

Etkinliğin Adı: Hikâyedeki Duyguları Fark Ediyorum

Etkinliğin Konusu: Korku, kızgınlık, mutluluk ve üzüntü duygularını bir hikâye üzerinden çalışmak

Etkinliğin Amacı: “Renkler Ailesi Piknik’te” isimli hikâye aracılığıyla daha önceden öğretilen duyguları olay örgüsünde bularak bunları beden perküsyonu ile ifade etmeleridir.

Kazanımlar:

- Hikâyede yer alan olayların hangi duyguya yakın olduğunu bilir.
- Hikâyede yer alan korku, kızgınlık, mutluluk ve üzüntü duygularını fark eder.
- Daha önceden öğrenilen duygu hareketlerini hikâyedeki olay örgüsü üzerinden yapar.

Önerilen Süre: 40 dk.

Kullanılan araç-gereçler: “Renkler Ailesi Piknik’te” isimli hikâye, bilgisayar, video kayıt cihazı.

Yapılışı:

- ♦ **Çalışma öncesi:** Eğitimci: “Merhaba çocuklar, sınıfa geldiğinizde farklı bir şey fark ettiniz mi?” diye soru sorarak sınıfta çalan hafif müziği fark etmelerini sağlar. “Gelin hep birlikte yorgunluğumuzu üstümüzden atalım ve ardından sizlere severek okuyacağım macera dolu hikâyeye geçelim” der ve derste ne yapılacağına dair çocukları bilgilendirir. Müzik eşliğinde çocuklar eğitmenin yaptığı hareketleri tekrarlar.

Hareketler:

1. Gözleri kapatma, bu esnada üç kere derin nefes alıp verme.
2. Bedeni oturulan sandalyeye bırakma ve yavaşça gözleri açma.

3. Gözler açıkken kolları havaya kaldırma, yana getirme ve sonra aşağı sarkıtma.
 4. Ayağa yavaşça kalkma, bu esnada bedeni kasma.
 5. Ayaktayken derin nefes alarak yukarı uzanma, bu sırada kolları havaya yavaşça kaldırma.
 6. Yukarı esnettiğimiz bedenimizi yavaşça belden itibaren aşağı eğerek ellerimizle yere dokunma.
 7. Yavaşça sandalyelere oturma ve ayaklarımızı havaya kaldırma ve indirme.
 8. Gözleri kapatarak üç kere derin nefes alıp verdikten sonra gözleri açma.
- ♦ **Başlangıç:** Eğitimci: “Evet çocuklar, bedenimizi rahatlattığımıza göre “Renkler Ailesi Piknik’te” hikâyesini dinlemeye hazır mısınız?” der ve hafif fon müziği eşliğinde hikâyeyi anlatmaya başlar.

RENKLER AİLESİ PİKNIKTE

Bugün, günler günleri kovalarken güzelliğinden hiçbir şey kaybetmeyen yaz sabahından biriydi. Güneş her zamanki gibi parlıyor, yataklarında mışıl mışıl uyuyan Yeşil ile Sarı’yı göz alıcı parlaklığıyla yavaşça uyandırıyor. Yeşil ile Sarı’nın büyükleri Kırmızı ve Turuncu, onlardan önce uyanmış, çocuklarına yani Yeşil ve Sarıya bugün neler yapacaklarına dair güzel bir plan hazırlamışlar.

Kırmızı: “Çocuklar, haydi kalkın bakalım! Bu yorgun yataklar günün geri kalanında güzelce güneşlenip dinlenirken biz de bugün Sakuragölü’nde piknik yapalım. Çocuklar Kırmızı’nın sözü üzerine sevinç çığlıkları atarak pikniğe götürmek istedikleri oyuncakları almak için bir o yana bir bu yana koşturmaya başlamışlar. Öyle ki elini ve yüzünü her sabah yıkayan çocuklar piknik yapma sevdasına kapılıp elini yüzünü yıkamayı bile unutmuşlar. Neyse ki Kırmızı: “Çocuklar! Elinizi yüzünüzü yıkamayı unutmayın, biliyorsunuz ki yıkayınca gözlerinizdeki çapaklardan ve ağzınızın kenarında kurumuş bazı izlerinden kurtulur, güne daha enerji dolu başlarsınız” diyerek çocuklara hatırlatma yapmış.

Yeşil ile Sarı'nın beraberce oynamayı sevdikleri arkadaşlarından biri de Majör ismindeki bembeyaz tüyleri olan köpekleriymiş. Majör, sahiplerinin hareketli olduğunu görünce bir şeyler olduğunu anlamış, sahiplerinin çevresinde bir o yana bir bu yana koşturmaya ve havlamaya başlamış. Çocuklar oyuncaklarını, Kırmızı piknikte yenecek yiyecekleri ve Turuncu ise oturacak bir sandalye ve kullanılacak masayı almak için görev bölüşümü yapmışlar. Hazırlıklar tamamlanır tamamlanmaz yola çıkmışlar.

Uzun bir araba yolculuğundan sonra nihayet piknik alanına varmışlar. Arabadan inince herkes etrafı gözleriyle süzmüş, piknik yapacakları yerin manzarasına şaşkınlıkla bakakalmışlar. Her yer çöp içindeymiş. Buraya daha önce gelen insanlar yemeklerini bir güzel yemiş, çekirdeklerini çıtlatmış, içeceklerini hüpürdeterek bir güzel içmişler. Hatta tuvalet ihtiyaçlarını karşıladıktan sonra tuvalet kağıdı, ıslak medil vb. birçok doğaya zarar veren her şeyi yerlere atmışlar. Her şeyi güzel yaşamışlar ancak neden bu güzel yeri buldukları gibi güzel bırakmamışlar?

Turuncu bir anda hiddetlendi: “Kendi evimizde üst üste bu kadar çöp bıraksaydık çoktan hasta olmuştuk!” demiş, sonra iyice düşünmüş ve: “Peki burada yaşayan kedi, köpek, sincap ve kuşlara ne demeli? Onlar bu çöplerin içinde yaşamaya çalışıyor, kirli havaya, kirli yiyeceklere maruz kalıyorlar. Eğer mutlu ve sağlıklı olmak istiyorsak önce yaşam alanımızı temiz tutmalıyız” demiş.

Kırmızı, Turuncu'nun sözü üzerine: “Bu zamanlarda çok karşılaştım böyle durumlarla, o yüzden nereye gitsem yanıma kocaman bir çöp poşeti ve bir çift de eldiven alırım. Neyse ki bugün dört çift eldiven getirmiştım” demiş. Tüm aile yemek yiyecekleri alandaki tüm çöpleri bir güzel toplamışlar ve görecekları ilk çöp kutusuna atmak üzere arabanın arkasına yerleştirmişler. Büyük bir iş başaran aile ellerini bir güzel yıkamış ve görevlerinin başına geçmişler.

Kırmızı, etleri tel şişe dizerken, Turuncu mangalı hazırlamış; Sarı salata yapılacak malzemeleri yıkarken Yeşil da Majörle ilgilenmiş. Majör, ormanı görünce sevincinden yerlere sığamıyor, Yeşil'in ona yolladığı topları en yükseğe zıplayarak tutuyordu. Yeşil, Majör'ün bu sevincini gördükçe topu bir o kadar daha yükseğe fırlatıyordu. Top öyle çok yükselmişti ki hızını alamayıp ormanın bir ucuna gitmişti. Majör topu kapmak için topun peşinden tüm gücüyle koşmuş bir anda gözden

kaybolmuştu. Yeşil, köpeği kaybolacak korkusuyla paniğe kapılıp Majör'ün peşinden gitmişti.

Kırmızı, Turuncu ve Sarı, Yeşil ve Majör'den habersiz işlerini yaparken Yeşil'in "Hadi oğlum! Kap topu!" sözleri ile Majör'ün havlama seslerini duyamayınca bir gariplik olduğunu sezmışler ve bir de bakmışlar ki ne görsünler! Etrafta ne Yeşil'den ne de Majör'den hiçbir iz yokmuş. Bir panikle herkes işi gücü bırakıp onları aramaya başlamış. "Yeşiiii! Majöööör! Neredesiniz?" diyerek çaresizce haykırmışlar, onların duyabileceğini ümit etmişler.

Öte yandan Yeşil, Majör'ü bulmak için ilerlediği yolda yan yana ekilmiş, neredeyse birlikte büyümüş güzel Sakura ağaçlarını ve onlara hayat veren gölün ışıltısını görmüş. Sabahki çöp olayının yanında buraların cennet olduğunu fark edince doğa ve hayvanlar adına çok sevinmiş. Belki de sincaplar kollarını iyice açarak bir daldan öteki dala mutlulukla uçar, kediler ağaçların gövdelerinde sırtlarını bir yukarı bir aşağı salınarak kaşır, belki de kuşlar gölün temiz suyundan yudumlar içerek şarkı söylerler diye hayal etmiş.

Yeşil ağaçların ona yol açtığı patikada ilerlerken sonunda Majör'ü görmüş. Majör sahibini görür görmez sevincinden havlamaya, Yeşil'in etrafında koşarken zıplamaya başlamış.

Yeşil: "Tamam oğlum, tamam! Ben de seni merak ettim. Neler yapıyorsun burada? Topu bulamadın mı yoksa?" Majör bir o kadar daha havlamaya başlamış. Olanca gücüyle topun ağacın dalları üzerinde sıkışıp kaldığını belli edercesine ağaca bakıyor ve havlıyormuş. Yeşil, Majör'ün hal ve hareketlerini görünce gülmeye başlamış.

Yeşil: "Peki oğlum, peki! Endişelenmene gerek yok. Ben şimdi yerdeki taşları topa doğru fırlatacağım. Taşlar topu düşüremezse kendim ağaca tırmanıp alacağım" demiş ve topu ağaçtan kurtarma çalışmalarına başlamış. Bir taş atıyor, iki taş atıyor, neredeyse yirmi tane daha atıyor ama bir türlü attığı taşlar topun aşağı düşmesini sağlayamıyormuş. En son ağaca tırmanmaya karar vermiş. Öncesinde de Majör'e Kırmızı'nın ona verdiği bir çift eldiveni koklatmış. Bu sayede Majör, Yeşil'in büyüğü Kırmızı'nı bulacak ve onu Yeşil'in yanına getirecekmış. Majör havlayarak hızla oradan uzaklaşmış, Yeşil de ağaca yavaşça ve dikkatli bir şekilde tırmanmaya başlamış.

Majör havlayarak Kırmızı, Turuncu ve Sarı'ya yaklaştıkça onlar da 'Sonunda Yeşil ve Majör buraya geliyorlar' diye düşünerek bir o kadar daha heyecanlanıyorlarmış. Sadece Majör'ü görünce durumun ciddiyetini anlamışlar ve Majör'ü takip etmeye karar vermişler.

Sarı küçücük adımlar atarak ilerlediği için Kırmızı, Turuncuya yetişemeyecek korkusuyla koşmaya başlamış. Bir de ne olsun! Koşarken öyle bir hızlanmış ki Kırmızı ve Turuncuyu geçip Majör'le aynı hizaya gelmiş ve öyle hızlı koşuyormuş ki yerdeki taşı göremeyip ayağı yerdeki taşa takılınca yere düşmüş. Dizi ve ayak bileği kanayan Sarı ağlamaya başlamış.

Kırmızı Sarıyı öyle görünce eşine: "Canım, siz Majör'le gidin ben Sarıyı arabaya dizine ve ayağına pansuman yapmak için götüreceğim" demiş. Kırmızı ile Turuncu aralarında anlaşmışlar ve herkes yoluna gitmiş.

Ormanın ilerleyen kısımlarında Yeşil ise ağaca tırmanmış fakat nasıl ineceğini düşünememişti. Hatta ağaca tırmanınca aşağısının bu kadar küçük görüneceğini de tahmin edememişti. Bir yandan kendi kendine 'iyi ki Majör'e büyüklerim olan Kırmızı ve Turuncuyu bulması için eldivenlerimi koklattım' derken bir yandan da aşağı düşecek korkusuyla dallara sımsıkı tutunuyordu.

Turuncu ile Majör en sonunda Yeşil'in yanına vardılar. Turuncunun güçlü kolları yardımıyla Yeşil ağaçtan inmeyi başardı. Turuncu, Yeşil ve Majör sapasağlam Kırmızı ve Sarının yanına vardıklarında birbirlerinin iyi olmalarına çok sevindiler. Mutlulukları gözlerindeki ışıltıyla yansıyor, minik damlalarla aşağı süzülüyordu.

Turuncu, Yeşil'e: "Çocuğum bir daha böyle bir durum olursa bize haber vermeden yanımızdan ayrılma olur mu? Çok endişelendik size bir şey olacak diye" demiş.

Herkes piknikte yaşanan olaylardan birçok şey öğrenmiş; bir sonraki piknik maceralarında herkes nelere dikkat edeceğini artık biliyormuş. Yeşil ağaca tırmanmanın ne hissettirdiğini, Sarı dizinin kanayınca ne kadar çok acıdığını, Kırmızı ve Turuncu çocuklarını yalnız bırakmamaları gerektiğini, Sakuragölü piknik alanı ise çöplerden arınmanın mutluluğunu hiçbir zaman unutmamışlar.

- ♦ **Etkinliğin sonuçlandırılması:** Öğrencilere beş sorudan oluşan soru kâğıtları verilir.

İsim:.....

Hikâye: Renkler Ailesi Piknikte

1. Ağaçların bol olduğu ormanlık alanlarda çöpleri yerlere atan insanlar için ne hissedersiniz?

()Kızgın ()Korkmuş () Üzgün ()Mutlu ()Ağlamaklı

2. Yeşil tırmandığı ağaçtan aşağı inemeyince ne hissetti?

()Kızgın ()Korkmuş () Üzgün ()Mutlu ()Ağlamaklı

3. Ayağı taşa takılıp yere düşen ve dizi ile ayağı kanayan Sarı nasıl hissetti?

()Kızgın ()Korkmuş () Üzgün ()Mutlu ()Ağlamaklı

4. Yeşil ve Sarı, pikniğe gideceklerini öğrendiklerinde nasıl hissetti?

()Kızgın ()Korkmuş () Üzgün ()Mutlu ()Ağlamaklı

5. Çocukları ve Majör için çok endişelenen Kırmızı ve Turuncu, sağlıklarının iyi olduğunu görünce ne hissettiler?

()Kızgın ()Korkmuş () Üzgün ()Mutlu ()Ağlamaklı

Çocukların kâğıtlar üzerinde işaretlediği duygular önceden öğrenilen beden perküsyonu hareketleri ve şarkılarıyla yaptırılır. Bu çalışma video kaydına alınır.

Değerlendirme: Çalışma video kaydına alınır. Değerlendirme formu kullanılarak her öğrenci eğitimci tarafından bireysel olarak değerlendirilir.

ETKİNLİK 11

DUYGULARI ANLAMA

Etkinliğin Adı: Sessiz Sinema ile Duyguları Tanıyorum

Etkinliğin Konusu: Duyguları tekrar etme

Etkinliğin Amacı: Önceden öğretilen duygu duyumlarını müzik eşliğinde tekrarlama amaçlanmaktadır.

Kazanımlar:

- Sessiz sinema oyunuyla oynanan oyunun duygusunu anlar.
- Önceden öğrenilen duyguların şarkı ve hareketlerini hatırlar ve uygular.

Önerilen Süre: 40 dk.

Kullanılan araç-gereçler: Keman, her bir duyguya ait sessiz sinema oyunu, bilgisayar ve video kayıt cihazı

Yapılışı:

- ♦ **Çalışma öncesi:** Eğitimci: “Tünaydın çocuklar, bugünkü ısınmamızı sessiz sinema ile yapacağız. Daha önce sessiz sinema oyununu oynayanlar var mı?” der ve öğrencilerin fikir yürütmelerini sağlar. “Peki, oynayacağım sessiz sinemada bir duygu saklıdır. Bakalım saklı olan bu duyguyu kimler tahmin edebilecek? Yalnız oyun oynarken bir şartım var. Oyun ben selam verinceye dek devam edecek. Bu sayede oyunun sonunu beklerseniz oynadığım duyguyu daha iyi anlayabileceksiniz” diyerek oyun hakkında açıklama yapar.
- ♦ **Başlangıç:** Çocuklar daire olduktan sonra eğitimci dairenin ortasında sırayla şu hareketleri yapar:
 1. Yerinde yürür gibi adım atar.
 2. Uzaklara bakarak bulmak istediği şey ne ise göremeyip elini belindeki dürbüne uzatır ve dürbünü alarak etrafa tekrardan bakar.
 3. Aradığı şeyi uzakta gören ve sevinen biri olarak koşar adım atar.
 4. Koşmaktan terlediğini belli eder.

5. Cebinden kuru mendil çıkarıp yüzüne (alnına) mendili değdirir ve mendili tekrar cebine koyar.
6. Aradığı şeyi bulan biri olarak mutlu olduğunu belli eden eğitimci aşırı mutluluktan dolayı ağlamaya başlar. Bunu belli etmek için gözyaşlarını siler.
7. Eğitmenin bulduğu şey kemanıdır. Onu kutusundan alarak çalmaya başlar.
8. En son hikâyenin bittiğini belli etmek için selam verir.

Çocuklar bu oyunun üzerine eğitmenin hangi duyguyu yaşadığını bilir ve eğitimci birlikte bu duygu tekrar edilir. Oynanan duygu **mutluluktan ağlamaktır**. Ağlamaklı tepkiye ait şarkı, keman eşliğinde veya bilgisayarda kayıtlı ses eşliğinde çalışılır ve hatırlanır.

- ♦ **Etkinliğin gelişimi:** Eğitmen: “Evet çocuklar, şimdi de başka duyguları sessiz sinema ile hatırlayacağız. Bu oyunlarda aynı olan iki durum vardır. Bu durumlar: koşmaktan terleyince cebimizdeki mendil kullandığımız kısma kadar olan olaylar ve oyun bittiğinde verilen selam. Selam kısmında istediğiniz bir hareket belirleyebilirsiniz. Ayrıca, ilk gösterdiğim örneği tek başıma oynamıştım. Bundan sonra yapacağım örnekleri birlikte yapacağız” diyerek açıklama yapar.

Kızgınlık duygusuna dair sessiz sinema:

1. Yerinde yürür gibi adım atar.
2. Uzaklara bakarak bulmak istediği şey ne ise göremeyip elini belindeki dürbüne uzatır ve dürbünü alarak etrafa tekrardan bakar.
3. Aradığı şeyi uzakta gören ve sevinen biri olarak koşar adım atar.
4. Koşmaktan terlediğini belli eder. (ayaklarını sertçe yere vurma)
5. Cebinden kuru mendil çıkarıp yüzüne (alnına) mendili değdirir ve mendili tekrar cebine koyar.
6. Ceplerinden eldivenlerini çıkarır ve yerdeki çöpleri çöp poşetine doldurur.
7. İşini bitiren kişi eldivenlerini çıkarıp cebine koyar göğüs cebindeki mendile uzatır ve yine alnındaki teri siler.
8. Selam verir.

Çocuklar, bu oyunu eğitmenle oynadıktan sonra söz hakkı isteyerek tahmin ettiği duyguyu söyler. Alınan **kızgınlık** cevabı üzerine keman veya bilgisayar eşliğinde kızgınlık şarkısı söylenerek beden perküsyonu hareketleri tekrar ettirilir.

Üzüntü duygusuna dair sessiz sinema:

1. Yerinde yürür gibi adım atar.
2. Uzaklara bakarak bulmak istediği şey ne ise göremeyip elini belindeki dürbüne uzatır ve dürbünü alarak etrafa tekrardan bakar.
3. Aradığı şeyi uzakta gören ve sevinen biri olarak koşar adım atar.
4. Koşmaktan terlediğini belli eder. (ağır ağır koşma)
5. Cebinden kuru mendil çıkarıp yüzüne (alnına) mendili değdirir ve mendili tekrar cebine koyar.
6. Yere çömelir ve yerde yatan köpeğin başını okşarmış gibi yapar.
7. Köpeğin iyi olması için bir tasın içerisine sırt çantasından çıkardığı şişeden su koyar.
8. Selam verir.

Çocuklar, bu oyunu eğitmenle oynadıktan sonra söz hakkı isteyerek tahmin ettiği duyguyu söyler. Alınan **üzüntü** cevabı üzerine keman veya bilgisayar eşliğinde üzüntü şarkısı söylenerek beden perküsyonu hareketleri tekrar ettirilir.

Korku duygusuna dair sessiz sinema:

1. Yerinde yürür gibi adım atar.
2. Uzaklara bakarak bulmak istediği şey ne ise göremeyip elini belindeki dürbüne uzatır ve dürbünü alarak etrafa tekrardan bakar.
3. Aradığı şeyi uzakta gören ve sevinen biri olarak koşar adım atar.
4. Koşmaktan terlediğini belli eder. (normal koşma)
5. Cebinden kuru mendil çıkarıp yüzüne (alnına) mendili değdirir ve mendili tekrar cebine koyar.
6. Tam dinlenirken gökyüzünde mutlulukla uçan kuşlar üzerinden geçince havaya sekip kalbini tutarmış gibi yapar.
7. Selam verir.

Çocuklar, bu oyunu eğitmenle oynadıktan sonra söz hakkı isteyerek tahmin ettiği duyguyu söyler. Alınan **korku** cevabı üzerine keman veya bilgisayar eşliğinde korku şarkısı söylenerek beden perküsyonu hareketleri tekrar ettirilir.

Mutluluk duygusuna dair sessiz sinema:

1. Yerinde yürür gibi adım atar.
2. Uzaklara bakarak bulmak istediği şey ne ise göremeyip elini belindeki dürbüne uzatır ve dürbünü alarak etrafa tekrardan bakar.
3. Aradığı şeyi uzakta gören ve sevinen biri olarak koşar adım atar.
4. Koşmaktan terlediğini belli eder. (sevinçli adımlar atarak koşma)
5. Cebinden kuru mendil çıkarıp yüzüne (alnına) mendili değdirir ve mendili tekrar cebine koyar.
6. Çok sevdiği arkadaşını görünce ona sarılırmış gibi yapar.
7. Mutlu bir şekilde arkadaşıyla yürürmüş gibi yapar.
8. Selam verir.

Çocuklar, bu oyunu eğitmenle oynadıktan sonra söz hakkı isteyerek tahmin ettiği duyguyu söyler. Alınan **mutluluk** cevabı üzerine keman veya bilgisayar eşliğinde mutluluk şarkısı söylenerek beden perküsyonu hareketleri tekrar ettirilir.

- ♦ **Etkinliğin sonuçlandırılması:** Tüm ders boyunca tüm duygular sessiz sinema ile hatırlatılır. Sessiz sinema ve duyguların hepsi video kaydına alınır.

Değerlendirme: Çalışma video kaydına alınır. Değerlendirme formu kullanılarak her öğrenci eğitimci tarafından bireysel olarak değerlendirilir.

harflerini tekrarlarlarken diğerk grup beden perküsyonu hareketlerini yapar. Egzersiz, gruplar arasında yer değıştirerek devam eder ve bitirilir.

- ♦ **Başlangıç:** Eğıtmen kemanı ile duygular isimli şarkının melodisini çalar. Sonra: “Çocuklar bu ezgiler size tanıdık geldi mi?” diye sorar. Çocuklardan alınacak “evet” cevabı üzerine eğıtmen bilgisayardan şarkıya eşlik ses kaydını açar ve hareketlere başlanması gereken zamanda eğıtmen de çocuklarla birlikte bu hareketleri yapar.
- ♦ **Etkinliğin gelişimi:** Eğıtmen öğrencileri beş gruba ayırır. Her bir duyguyu bir grubun ifade edeceği şekilde grupları görevlendirir. Bilgisayardan dinletilen şarkı eşliğı devam ederken eğıtmen grupların ne zaman hareket yapmaya ve şarkı söylemeye gireceğini belli eder. Bu çalışma birkaç kez tekrarlanır.
- ♦ **Etkinliğin sonuçlandırılması:** Öğrenciler şarkıdaki duygu sırasına hâkim olunca tüm sınıf tüm duyguları yaparken video kaydına alınır.

Değerlendirme: Çalışma video kaydına alınır. Değerlendirme formu kullanılarak her öğrenci eğıtimsi tarafından bireysel olarak değerlendirilir.

EK 6: PERFORMANS DEĞERLENDİRME FORMU

Google Forms web sitesinde oluşturulan performans değerlendirme formunun görüntülerine aşağıda yer verilmiştir:

PERFORMANS DEĞERLENDİRME FORMU

Değerli Alan Uzmanı,
Bu form "İlköğretim Öğrencilerinin Empati Becerilerini Geliştirmede Müzik Derslerindeki Beden Perküsyonu Uygulamalarının Rolü" konulu yüksek lisans tezi kapsamında hazırlanmıştır. Aşağıda ilkökul 4. sınıf öğrencilerinin empati becerilerine etkisini ölçmek için beden perküsyonu eğitim paketinin uygulandığı etkinliklerin kazanımları yer almaktadır. Videolarla ilgili açıklayıcı bilgiler "Performans Değerlendirme Formunun" altında betimlenmiştir. Bu doğrultuda sizden videoları izleyip her bir video için 1 ile 10 arasında puanlama yapmanız beklenmektedir.

Yardımanız için çok teşekkür ederim.

Hazar Ulucan

Yakındoğu Üniversitesi Müzik Eğitimi Yüksek Lisans Öğrencisi.

Değerlendirici yukarıdaki bölümü okuduktan hemen sonra, "Sonraki" butonuna tıklayarak diğer bölümlere sırayla ulaşmaktadır.

Geriye kalan bölümler "1. Video", "2. Video" ve "3. Video" olarak oluşturulmuş; sırasıyla izletilecek her bir video için etkinliğin nasıl yapıldığı hakkında açıklamalara yer verilmiştir. Açıklamalardan sonra videoda gösterilecek olan Şarkı ve hareketlerinin notaları ve içeriğine dair bilgi verilmiştir.

Değerlendirici her bir videonun altında yer alan maddeleri 1 ile 10 arasında kendine uygun şekilde puanlayarak diğer bölümlere ulaşmakta; tamamladıktan sonra "Gönder" butonuna basarak değerlendirmesini araştırmacının Google form sayfasına göndermektedir.

1. VIDEO

Bu etkinlikteki amaç, öğrencilerin mutluluk duygusu için bestelenen şarkı sözleri ve beden perküsyonu hareketleri ile ifade ederek bu duyguyla ilgili empati kurmada başarılı olmalarını sağlamaktır.

Etkinliğin başlangıcında, ne zamanlar mutlu hissettikleri, mutlu olduklarında nasıl konuştukları ve davrandıklarına dair fikir yürütmeleri istendi. Birkaç soru yöneltildi:

- Sabahleyin alelacele okula geldiniz, bu esnada sabah kahvaltısı yapamadığınız için karnınız zil çalıyor. Teneffüs zili çaldığında bir baktınız ki aceleden aileniz harçlığınızı vermeyi unutmuş. Sizi zor durumda gören bir arkadaşınız size yiyecek ikram etse nasıl hissedersiniz?

- Arkadaşınız size yiyecek verdiği için ona kızarmıydınız? Ondan korkar mıydınız? Yoksa sizi düşünen bir arkadaşınız olduğu ve karnınız aç kalmayacağı için mutlu mu olurdunuz?

Konuşmalardan sonra mutlulukla ilgili bestelenen şarkı öğretildi ve hoparlörden verilen şarkı üzerine beden perküsyonu hareketleri çalıştırıldı. Etkinlik sonunda video kaydı alındı.

Mutluluk şarkısının hareketlerinin açıklaması:

Ag: Sağ ayak yere vurulur.

Al: Sol ayak yere vurulur.

Bg: Sağ bacağa sağ elle vurulur.

Bl: Sol bacağa sol elle vurulur.

Gg: Sağ elle göğsün sağ tarafına vurulur.

P: Parmak Şıklatma

A: Alkış

Mutluluk Şarkısı ve Hareketleri

Mutluluk Videosu

2. VIDEO

Bu etkinlikteki amaç, öğrencilerin kızgınlık duygusu için bestelenen şarkı sözleri ve beden perküsyonu hareketleri ile ifade ederek bu duyguyla ilgili empati kurmada başarılı olmalarını sağlamaktır.

Etkinliğin başlangıcında, öğrencilere şu sorular soruldu:

- İnsanlar kızgın olduklarında nasıl davranırlar? Kızgın bir insan konuşurken sesi nasıl çıkar?
- Evde bilgisayar oynamak için aileniz size bir saat bir süre verdi. Siz de zamanı gelince büyük bir heyecanla bilgisayarınızın karşısına geçtiniz. Tam da oyuna başladınız. Ne kadar da güzel puanlar, seviyeler geçmişken bir anda internet kesildi. Bu yüzden oyununuz yarıda kaldı. Ne hissederdiniz? Mutlu mu olurdunuz? Korkar mıydınız? Yoksa kızgın mı olurdunuz?

Konuşmalardan sonar kızgınlık duygusu ile ilgili bestelenen şarkı öğretildi ve hoparlörden verilen şarkı üzerine beden perküsyonu hareketleri çalıştırıldı. Etkinlik sonunda video kaydı alındı.

Kızgınlık şarkısının hareketlerinin açıklaması:

Bg: Sağ bacağa sağ elle vurulur.

Bl: Sol bacağa sol elle vurulur.

Gg: Sağ elle göğsün sağ tarafına vurulur.

Gl: Sol elle göğsün sol tarafına vurulur.

A: Alkış

Kızgınlık Şarkısı ve Hareketleri

Kızgınlık Videosu

3. VIDEO

Bu etkinlikteki amaç, yapılan tüm etkinliklerin (12 etkinlik) sonucunda, bestelenen şarkı ve tasarlanan beden perküsyonu hareketlerinin, mutluluk, kızgınlık, üzüntü, korku ve ağlamaklı tepkinin ifade edilmesinde ne derece başarılı olduklarını gözlemlemektir. Bu sayede empati becerilerine etkisi olacağı düşünülmektedir. Etkinliğin başlangıcında ses açma çalışması yaptırıldı. Ardından eğitmen kemanı ile bestelenen şarkıları çaldıktan sonra öğrencilere bu şarkıların tanıdık gelip gelmediği, hangi şarkının hangi duyguyu hissettirdiğine dair fikir yürütmeleri istendi. Etkinliğin devamında tüm şarkılar ardı ardına çalınarak empati kurulan tüm duygular, şarkılar ve beden perküsyonu hareketleri ile hatırlanarak ifade edildi. Etkinlik video kaydı ile tamamlandı.

Tüm duygular videosunda yer alan şarkıların hareketlerinin açıklaması:

Ag: Sağ ayak yere vurulur.

Al: Sol ayak yere vurulur.

Bg: Sağ bacağa sağ elle vurulur.

Bl: Sol bacağa sol elle vurulur.

Bx: İki el, aynı anda bacaklara vurulur.

Gx: İki el, aynı anda göğse vurulur.

Kg: Sağ elle karnın sağ tarafına vurulur.

Kl: Sol elle karnın sol tarafına vurulur.

Gg: Sağ elle göğsün sağ tarafına vurulur.

Gl: Sol elle göğsün sol tarafına vurulur.

P: Parmak şıklatma.

A: Alkış

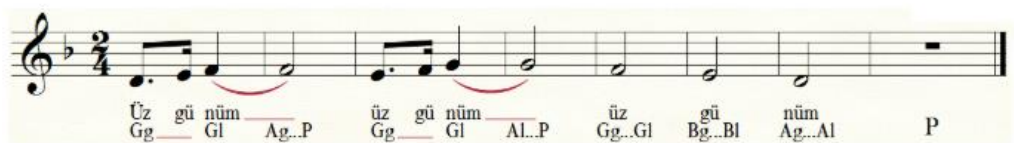
Mutluluk Şarkısı ve Hareketleri

Kızgınlık Şarkısı ve Hareketleri

Üzgünüm Şarkısı ve Hareketleri

EK 7: BENZERLİK FORMU

tez			
ORIGINALITY REPORT			
12%	10%	4%	11%
SIMILARITY INDEX	INTERNET SOURCES	PUBLICATIONS	STUDENT PAPERS
PRIMARY SOURCES			
1	Submitted to Çankırı Karatekin University Student Paper		1%
2	acikerisim.deu.edu.tr Internet Source		1%
3	docs.neu.edu.tr Internet Source		1%
4	Submitted to Yakın Doğu Üniversitesi Student Paper		1%
5	Submitted to Abant İzzet Baysal Üniversitesi Student Paper		1%
6	jyx.jyu.fi Internet Source		<1%
7	Submitted to Ege Üniversitesi Student Paper		<1%
8	Submitted to Beykent Üniversitesi Student Paper		<1%
9	www.ajesi.anadolu.edu.tr Internet Source		<1%